

Vantaan linnustoselvitykset 2017

Kari Lindblom

Pitkä- ja Pikkujärvi, Hiekkaharjun golfkosteikot, Silvolan tekojärvi, Vaaralan lammet, Krakanojan, Kormuniitynojan, Kylmäoan ja Rekolanojan purokäytävät, Linnaistenmetsä, Kuusijärven ulkoilualueen ja Ylästön Silvolan metsät

Vantaan kaupunki
Ympäristökeskus

Sisälllys

Pesimälinnustoinventoinnit

Muuttolinnuston havainnointi

Talvilinnut kertovat viheralueiden luontoarvoista

Pesimäkauden 2017 säätila ja erityispiirteitä

1. Kosteikot

1.1. **Pitkäjärvi**

1.1.1. Pesimälinnut

1.1.2. Muuttolevähtäjät ja ruokavieraat, sekä linnuston jatkoseurannat

1.1.3. Pitkäjärven kosteikkoympäristöt ovat laadultaan heikentyneitä

1.1.4. Perukan hoito- ja kunnostustarve

1.1.5. Pienpeto-ongelma

1.1.6. Pitkäjärven kehittäminen luonto-, opetus- ja virkistyskäyttökohteena

1.1.7. Liikennemelu

1.2. **Pikkujärvi**

1.3. **Hiekkaharjun golfkenttä**

2. Järvet ja lammet

2.1. **Silvolan tekojärvi**

2.2. **Vaaralan lammet**

3. Metsät

3.1. **Kuusijärven ulkoilumetsät**

3.2. **Linnaistenmetsä**

3.3. **Silvolanmetsä**

4. Purokäytävät

4.1. **Kormuniitynoja**

4.1. **Krakanoja**

4.2. **Kylmäoja**

4.2.1. Koivuhaka Bäckbynpuisto, Puutarharanta ja Viertolan rantapuisto

4.2.2. Tikkurilan keskuspuisto, Koivuhaan arboretum ja Koisoranta

4.2.3. Simonkylän rantapuisto, Ruskeasannanpuisto ja Ristisillanpuisto - Ristisillanlammet

4.2.4. Simonkylänpuisto, Hiirilammet

4.3. **Rekolanoja**

4.3.1. Hiekkaharjun golfkenttä

4.3.2. Tarhurinpuisto, Malmipelto, Ojalehto, Rekolanojanpuisto

4.3.3. Ulrikanpuisto – Haxberginhaka

4.3.4. Heikanpuisto, Kulopuisto, Korsonkaanaa

4.3.5. Metsopuisto, Metsopuistikko

4.3.6. Ankkapuisto, Kalmuri, Valli

4.3.7. Vallinoja

5. Havaintoja muilta kohteilta

5.1. Viljelylaaksot

5.1.1. **Hanaböle**

5.1.2. **Sotunki**

5.2. Lammet ja järvet

5.2.1. **Bisajärvi**

5.2.3. **Vetokannaksenlampi**

5.3. Puistoviheralueet

5.3.1. Hakunila **Oripuisto**

5.3.2. Vaarala **Lähdepuisto**

5.4. Ojangan ulkoilualue

8. Liite. Kesän 2017 yölaulajareviirit

Kansikuva: Laulujoutsenperhe Pitkäjärvellä lokakuussa 2017, raportin valokuvat Kari Lindblom.

Pesimälinnustoinventoinnit

Vantaan ympäristökeskuksen toimeksiannosta toteutettujen vuoden 2017 linnustoselvitysten pääkohteina olivat Pitkä- ja Pikkujärvi, Hiekkaharjun golfkosteikot, Silvolan tekojärvi, Vaaralan lammet, Krakanojan, Kormuniitynojan, Kylmäojan ja Rekolanojan purokäytävät, sekä Linnaistenmetsä, Kuusijärven ulkoilualueen ja Ylästön Silvolan metsät. Tarkemmin kartoitettujen kohteiden lisäksi tehtiin käyntejä Hanabölen ja Sotungin viljelylaaksoihin, Bisajärvelle, Vetokannaksenlammelle, Hakunilan Oripuistoon, Vaaralan Lähdepuistoon ja Ojangon ulkoilualueelle. Selvitysalueiden kokonaispinta-ala kattoi 1212.3 hehtaaria. Mainittujen alueiden ulkopuolelta huomioitiin yölaulajat ja muiden valikoitujen lajien erillishavaintoja, havainnoinnin keskittyessä näiltä osin pääosin varsinaisten kohdealueiden välisille siirtymille.

Pesimälinnustolaskentoja suoritettiin aikavälillä 7.4.-12.7. 25 päivänä (kuukausittain IV 1 pv, V 15 pv, VI 8 pv ja VII 1 pv) yhteensä 142 tuntia. Pesimälinnustokartoituksissa havaittiin (7.4.-12.7.) 136 lintulajia, joilta kirjattiin 6690 yksilöä (eri käyntikertojen samoja reviiriyksilöitä mukaan lukien), näistä selvityskohteiden pesimälinnustoon kuuluneita lajeja oli 97, loput ruokavieraita ja muuttolevähtäjiä. Liikkuminen tapahtui polkupyörällä ja kävellen. Pyöräily mahdollisti mm. Kylmäojan ja Rekolanojan purokäytävien kertakartoitukset yhden yön ja aamun aikana, sekä yölaulajakartoitukset pääkohteiden ulkopuolelta siirtymäreiteiltä.

Pesimälinnustoinventoinnit toteutettiin kartoituslaskenta-menetelmällä, soveltaen mm. Koskimiehen ja Väisäsen (1988) ja Luonnontieteellisen Keskusmuseon ohjeistuksia (LTK). Kohteiden elinympäristöjä ja kasvillisuutta tarkasteltiin linnuston havainnoinnin ohessa. Vertailuaineistona käytettiin mm. vuosina 2013-14 toteutettuja Eteläisen Vantaanjokilaakson ja Keravanjokilaakson viheralueiden linnustoa ja muita luontoarvoja käsitteleviä selvityksiä (Lindblom 2013-16 & 2014-16). Selvitystä täydennettiin kohteilla liikkuneiden aktiivisten lintuharrastajien tekemillä yksittäisillä havainnoilla, mukana aineistoa 1990-luvulta alkaen (Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringa ry.: n myöntämän luvan mukaisesti).

Havaintoaineiston perusteella selvityksen voidaan arvioida antaneen luotettavan yleiskuvan kohteiden linnustosta. Kaikkien lajien kaikki reviirit huomioivat kartoitukset tehtiin vain osalla kohteista, muilla huomioitiin valikoidut elinympäristöjen monimuotoisuutta ilmentävät lajit. Kohteiden määrän ja alueiden laajuuden vuoksi jouduttiin kartoituskertojen määrästä tinkimään, inventointien ajoitukset pyrittiin optimoimaan kauden osin haasteellisiin sääoloihin nähden. Vuosikymmeniin kolein kevät ja kesä heijastuivat selkeästi lintumääriin, etenkin yölaulajat ja metsälinnuista mm. idänuunilintu ja pikkusieppo esiintyivät vuosikymmenen niukimpina reviirimäärinä.

Muuttolinnuston havainnointi

Selvityskohteiden linnustoarvoja tarkasteltiin myös muuttolinnuston valossa. Muuttolinnustoa havainnoitiin syysmuuton aikaan (23.7.-24.10.) 20 päivänä (kuukausittain VII 3 pv, VIII 1 pv, IX 5 pv ja X 11 pv) yhteensä 80 tuntia. Syysmuuttokaudella (23.7.-24.10.) havainnoiduilla kohteilla tavattiin 121 lajia, joilta kirjattiin 20260 yksilöä. Pesimä- ja syysmuuttokauden aikana havaittiin kaikkiaan 167 lajia. Vantaalle uudeksi lajiksi havaittiin tulipäähippiäinen, joka yllätti pesimälinnustokartoittajan Pikkujärvellä.

Kosteikkoympäristöissä kuten Pitkäjärvellä ja Hiekkaharjun golfkosteikoilla on yhdistetty pesimä- ja muuttolintuaineisto elinympäristön ekologisen tilan ja monimuotoisuuden arvioinnissa toimivin työkalu. Maatalousympäristöt ovat kosteikkojen ohella muuttolinnuston merkittävimpiä levähdys- ja ruokailualueita, joten linnustoselvityksissä tulee huomioida myös niiden osalta muuton aikainen linnusto. Maatalousympäristöissä Vantaan huomioitavia lintualueita ovat Hanabölen viljelylaakson, Seutulan alueen ja Vantaanjokilaaksossa Ylästön pellot. Tässä ja aiemmissa 2010-luvun selvityksissä (Lindblom 2013-16 & 2014-16) on tarkasteltu edellä mainituista Hanabölen ja Ylästön alueita.

Muuttolinnuston osalta merkittäviä ovat säännölliset levähtäjäkertymät erityisesti uhanalaisluokituksen lajeilta, sekä vähälukuisten ja harvinaisten lajien esiintyminen (Tiainen ym. 2016). Muuttokausien esiintymisvaihtelut ovat pesimäkautta suurempia ja kohteiden arvon luokittelun tulisi perustua useamman kauden havainnointiin. Vantaan tärkeimmät muuttolintujen levähdysalueet ovat lintuharrastajien suosimia retkikohteita, mutta havainnointi ei ole systemaattista, jolloin runsaatkin lintukertymät voivat jäädä laskematta ja vähälukuisia lajeja helposti havaitsematta.

Muutolla levähtävistä elinympäristökuvioiden monimuotoisuusindikaattoreista ovat esimerkkinä kaupunkimetsissä ja puistoalueilla tavattavat idänuunilinnut ja pikkusiepot. Vanhan metsän piirteitä ja reheviä lehtoja suosivat metsälinnut tavataan usein myös muuttoaikaan puustoltaan edustavilta kuvioilta (Lindblom 2010-16). Hoidetutkin kaupunkipuistot ovat ekologisesti huomioitavia vihersaarekkeitä, joilla levähtää monilajisesti mm. hyönteissyöjälintuja, kasvillisuudeltaan monipuolisissa puistoissa tavataan monilajisin ja yksilömääriltään runsain linnusto. Luonto- ja linnustoarvoiltaan monipuolisesta puistomaisesta ulkoilu- ja lähiviheralueesta on esimerkkinä Tikkurilan keskuspuisto Kylmäojan ulkoilureitin varrella.

Talvilinnut kertovat viheralueiden luontoarvoista

Pesimä- ja muuttokausien ohella voidaan viheralueiden luontoarvoista saada viitteitä talvikauden linnustosta. Raporttiin hyödynnettiin yksittäisiä aiempien vuosien talvihavaintoja valikoiduista elinympäristöindikaattoreista. Esimerkiksi kaupunkimetsiin talvehtimaan asettuvat valkoselkä- ja pohjantikat valitsevat kohteen, joka tarjoaa ruokailuun otollista lahoppuustoa ja ovat luontoarvoiltaan useimmiten paikallisesti edustavia tai huomioitavia. Myös kaupunkimetsiin talvehtimaan vaeltaneet metsäympäristöjen pöllöt suosivat luonnontilaisen piirteisiä kohteita, jotka tarjoavat varttuneita puita ja suojaavia aluspuuston tihentymiä, tehokkaasti harvennetuissa puistometsissä ne eivät useinkaan viihdy.

Vanhan havupuuston kuvioita kasvavalta kaupunkimetsäkohteelta voi tavata talviaikaan hömö- ja töyhtötaisen, nuorempiin metsiköihin metsiemme perustaiset eivät pääsääntöisesti asetu talvireviireille. Paikkatietoja mainittujen lintujen talvireviireistä voitaisiin hyödyntää tehokkaammin. Pihlajanmarjatalvina kaupunkimetsiä ja puistoja elävöittävät marjalintujen, so. tilhien, räkättirastaiden ja taviokuurnien parvet. Marjalintujen kerääntymien suosimat kaupunkimetsät ja puistoalueet ovat olleet pääkaupunkiseudulla vuosikymmeniä lintuharrastajien seurannassa. Aineistoja ei ole kuitenkaan hyödynnetty viheraluesuunnittelussa.

Koskikara talvehtii kaupunkipurossa, jonka veden laatu on hyvällä tasolla, minkä myötä pinnan alta löytyy hyönteisravintoa. Talvien leudontuessa on sulapurojen merkitys kasvanut monille talvilinnuille. Purojen turvin talvehtii säännöllisesti aiemmin harvinaisempia talvilajeja, kuten jänkäkurppia, peukaloisia ja punarintoja. Puroihin johdettavien hulevesien laadulla on talvehtimispuroilla keskeinen merkitys,

talvilinnusto kertoo osaltaan pienvesikohteen tilasta ja luontoarvoista. Purojen ja niiden linnuston seurantaan on tilausta myös talviaikaan.

Talvilinnustolle merkittäviä kohteita ovat täytemaa-alueille syntyvät, usein lyhytikäiset teknisen toiminnan myötä syntyvät ruderaattialueet. Vantaalla Kulomäen ja Pitkäsuoön täyttömäille ja Krakanpellon maankaatopaikalle kehittyneet avomaat niittykuvioineen ja talventörröttäjäkasveja kasvavine rikkaruohokenttineen ovat lintujen suosimia ruokailualueita. Ruderaattikohteet ovat vähentyneet pääkaupunkiseudulla tehostuneen maankäytön myötä, samalla ovat vähentyneet merkittävästi havainnot mm. talvehtivista tunturikiuruista ja vuorihempeistä. Täyttömäa-alueiden virkistyskäyttömahdollisuuksia kehitettäessä on mahdollista huomioida kohteiden erityisympäristöt, jotka kohottavat parhaimmillaan merkittävästi kohteiden luontoarvoja.

Pesimäkauden 2017 säätila ja erityispiirteitä

Kevään aikana muodostui Länsi-Euroopan ylle useaan otteeseen vahva sulkukorkeapaine, joka ohjasi koillisesta arktista ilmamassaa Suomeen. **Huhtikuu** oli koko maassa 1-2 astetta pitkän ajan keskiarvoa viileämpi. Helsinki-Vantaan lentoasemalla jäi kuukauden keskilämpötila +2.3 asteeseen (-1.8 vuosien 1981-2010 keskiarvosta) ja kuukauden ylin lämpötila 11.8 asteeseen (10.4.), yölämpötilat laskivat kuun aikana 20 yönä nollan alapuolelle, alimmillaan mittari painui -6.5 asteeseen (19.4.). Kuukausi oli tavanomaista sateisempi, sademäärä Helsinki-Vantaalla kohosi 41.4 mm (1981-2010 keskiarvo 32 mm). Vielä 29.4. saatiin iltapuolen lumi- ja räntäsateista pääkaupunkiseudulla lunta hetkellisesti maahan paikoin 10 cm, Vantaalla sadetta kertyi 10.5 mm.

Kevään edistymiselle ja lintujen saapumiselle suotuisampi säätyyppi vallitsi 2.-12.4. Pääsiäistä vietettiin kuun puolivälissä viileän ja muuttajien saapumista jarruttavan sään vallitessa. Esimerkiksi rasteilla havaittiin takatalvimuuttoa lounaaseen ja etelään. 19.4. alkaen muuttajia saapui jälleen runsaammin, erityisen hyviä muuttoöitä olivat 24.-25., 27.-28. ja 28.-29.4., jolloin yötaivaalta saattoi kuulla monilajisesti mm. vesilintujen ja kahlaajien ääniä. Päämuuton aikaan osuneiden epäedullisten muuttosäiden myötä jäivät huhtikuun saapujista mm. peukaloisen reviiirimäärät tavanomaista pienemmiksi. Vuotta aiemmin lauloivat peukaloiset kuun puolivälissä jo lukuisina reviiireillään, nyt olivat metsät ylipäänsä lintukuoron suhteen läpi kuun selkeästi hiljaisempia.

Toukokuu oli koko maassa kolea, 1-3 astetta pitkän ajan keskiarvoa viileämpi. Helsinki-Vantaan lentoasemalla oli kuukauden keskilämpötila 9.9 astetta (-0.5 vuosien 1981-2010 keskiarvosta), kuukauden ylin lämpötila kohosi +25.0 (19.5.), alin jäi -3.3 asteeseen (11.5.), yhdeksänä yönä kävi mittari nollan alapuolella, kuutena peräkkäisenä 9.-14.5. Kuukausi oli vähäsateinen, sadetta saatiin Helsinki-Vantaalla 10 mm (1981-2010 keskiarvo 39 mm), josta 30.5. 5.3 mm.

1.-6.5. vallinneessa korkeapaineessa päivälämpötilat kohosivat +13.3-15.3 välille, 5.5. länteen kääntynyt tuuli nosti iltapäivälukeman +18.7 asteeseen, muutoin tuulet olivat luoteen ja koillisen välillä. 6.-7.5. alkoi pohjoisesta virrata kylmää ilmaa ja 8.-11.5. jäivät päivän ylimmät lämpötilat voimistuneessa pohjoisen ja koillisen välisessä virtauksessa +5.8-8.4 asteeseen. Vielä 10.5. saatiin pääkaupunkiseudulla lumikuurojen myötä maa hetkellisesti valkeaksi. Kylmän ilman anomalia ulottui Baltiaan saakka ja poikkeama normaalilämpötilasta oli hetkittäin suurin koko pohjoisella pallonpuoliskolla. Ilmavirtauksen käydessä suoraan pohjoisilta napa-alueilta oli poikkeama ajankohdan keskilämpötilasta jopa toistakymmentä astetta.

Tämän jälkeen sää lämpeni, päivälämpötilojen kohotessa 12.-15.5. +10.4-15.2 asteeseen. Yön alimmat lämpötilat olivat kuun alkupuoliskolla vain kahtena yönä yli +3 astetta (6. ja 15.5. +6.4).

16.5. oli Suomen yllä korkeapaine ja sää aurinkoista. Seuraavaksi päiväksi lähestyvän sadealueen edellä kääntyivät tuulet etelään ja 17.-18.5. alkoi etelästä virrata lämpimämpää ilmaa. 19.5. mitattiin Helsinki-Vantaalla +25.0, joka oli heinäkuulle saakka pääkaupunkiseudun kesän lämpöennätys. 20.5. ilmavirtaus kääntyi jälleen pohjoiseen, mutta Vantaalla mittari kohosi vielä +22.8 asteeseen. Länsivoittoinen virtaus nosti päivälämpötilat 29.5. saakka +18.0-21.4, lukuun ottamatta 27.5., jolloin jäätiin +16.8. asteeseen. 30.-31.5. liikkui matalapaine maamme eteläosien yli, ylimmät päivälämpötilat olivat +14.2-15.8. Yölämpötilat kävivät vielä kuun puolivälissä lähellä nollaa, minkä jälkeen yöt lämpenivät 17.-18.5. alkaen, 19.-20.5. lämpöpiikissä oli yön alin kesäinen +15.6, vaihdellen loppukuun muutoin +5.9-12.3. 30.5. koettiin viileämpi yö, kun lämpötila laski Vantaalla selkeässä aamussa auringon nousun aikaan maanpinnassa alavilla mailloin paikoin nollan alle.

Lintumuuttoa havaittiin kuun alun kaikkina vuorokausina vähintään hetkittäin runsaita määriä, kuten ajankohtaan kuuluu. Esimerkiksi 6.5. todettiin säätutkassa etelärannikolla aamuyöllä runsasta yömuuttoa. Myöhemmin aamutunteina saapui lisää lintuja Viron rannikolta Suomenlahden yli. Yltyvä vastatuuli tiputti muuttajien lentokorkeutta ja pääkaupunkiseudulla voitiin seurata lajistoltaan monipuolista muuttoa, kun suokukko- ja liroparvia, västäräkkejä, metsä- ja niittykirvisiä, haarapääskyjä ja peippoja, sekä Pohjois-Suomeen matkaavia järripeippoja, urpiaisia ja lapinsirkkuja paineli pohjoisiin ilmansuuntiin. Varhaisempina keväinä on mm. metsäkirvismuuttoa voitu laskea lähes kahta viikkoa aiemmin.

Flooran päivä 13.5. toi hyönteissyöjälintujen ensimmäisen lukuisamman saapumispiikin ja mm. muutolla levähtävät pajulinnut lauloivat kevätaamussa metsänlaiteilla joukolla. Yölämpötilojen kohotessa alkoi satakielien saapuminen kuun puolivälissä, viikkoa edellisvuotta myöhemmässä aikataulussa. 16.5. iltayöstä käynnistyi Virossa lähtösäätä odottaneiden valkoposkikhanhien massamuutto, joka kulki yön ja aamun tunteina Suomenlahdella ja osin pääkaupunkiseudun yli koilliseen. Pitkäjärvellä yölaulajia kuunnellut kartoittaja näki auringon laskun jälkeen muuton ensi parvet, seuraavana aamuna hanhimuuttoa ohjautui runsain määrin Vantaan ilmatilaan.

Lämpenemisen vaikutus kevään etenemiseen näkyi säätutkassa, joka kertoi yömuuttajia saapuvan runsaasti. Lämpimimmän ilmamassan yhteydessä havaittiin myös hyönteisiä saapuvan runsaasti Suomenlahden yli. 24.-25.5. yönä näkyi lintuja tutkassa puolesta yöstä aamuun saakka kaikissa ”muuttokerroksissa”, alle puolesta kilometristä aina kolmen kilometrin korkeudelle. Helatorstaiaamuna soikin metsänreunoissa moniääninen laulajakuoro.

Kuun lopulla säätila jarrutteli hyönteissyöjien saapumista. 30.5. olivat Pikku- ja Pitkäjärven kiertolaskennassa rantaniityt auringon noustua kuurassa, mutta edeltäneen lämpimän sään jaksolla reviereilleen saapuneista olivat mm. ruokokertuset kuulaassa aamuyössä innolla äänessä. Seuraavana päivänä löytyi Hiekkaharjun golfkentältä vastatuulen ja edeltäneen sadeaamun pysäyttämänä muuttolevähtäjinä jänkäsirriäinen ja vesipääskyjä. 31.5.-1.6. yönä laski kartoittaja kylmässä luoteistuudessa Keravan- ja Vantaanjoen rannoilla laulavia satakieliä, myös kauden ensimmäiset viitakertuset olivat saapuneet reviereilleen, viikon keskimääräisestä aikataulusta myöhässä.

Kevät 2017 oli poikkeuksellisen kolea, vielä 29.4. satoi pääkaupunkiseudulla jopa 10 cm lunta. Touko-kesäkuun taitteessa koettiin koko maassa viimeinen voimakas kylmänpurkaus, mitä enteillen 30.5. olivat niityt Vantaalla auringon noustessa paikoin kuurassa. Epäedullisten muuttosäiden vuoksi jäi moni muuttolintu saapumatta ja mm. yölaulajien reviirimäärät jäivät normaalivuosisa alhaisemmiksi.

Vuodenajan vaihtuminen kalenterissa ei tuonut muutosta suursäätilaan, **kesäkuu** oli koko maassa 0.5-2.5 astetta keskimääräistä koleampi. Helsinki-Vantaan lentoasemalla oli kuukauden keskilämpötila +13.8 astetta (-0.8 vuosien 1981-2010 keskiarvosta), kuukauden ylin lämpötila kohosi +24.3 (17.6.), alin jäi +1.8 asteeseen (2.6.). Sateisuus vaihteli eri puolilla maata, Helsinki-Vantaalla satoi 98.4 mm (kesäkuiden 1981-2010 keskiarvo 61 mm), josta 8.6. 20.2 mm, 12.6. 17.8 mm ja 26.6. 10.5 mm.

Kuun alkupäivinä Suomi oli Euroopan kylmin alue. Maamme itäpuolella pysytellyt matalapaine syötti kylmää ilmaa Jäämereltä ja pohjoistuuli puhalsi navakasti, Lapissa satoi lunta, myös Itä-Suomessa oli erittäin koleaa ja sateita saatiin kaikissa olomuodoissa. 2.6. navakassa luoteistuulessa jäi päivän ylin lämpötila Helsinki-Vantaalla +9.3 asteeseen. 5.6. saapuneen sadealueen jälkeen kohosivat päivälämpötilat kesäisemmiksi 6.6. alkaen, 7. ja 11.6. yllettiin +23.0 asteeseen. 12.-13.6. Etelä-Suomen ylittäneen sadealueen myötä oli viileämpää. 14.6. lännestä levisi korkeapaineen selänne. 16.-17.6. olivat kesäkuun lämpimimmät päivät +23.8-24.3. 19.6. lounaasta saapuneen sadealueen jälkeen virtaus kääntyi 21.6. pohjoiseen ja 24.-27.6. saatiin lännestä sateita, ylimmät lämpötilat pysyivät +15.7-18.6 välillä 28.6. saakka. Kuun viimeisiksi päiviksi muodostunut korkean selänne nosti ylimmät lämpötilat +20.0-21.6. välille. 30.6. lännestä lähestyi jälleen matalapaine, minkä edellä puuskainen itätuuli yltyi merialueilla myrskylukemiin.

Lintujen kevätmuuttokauden viimeinen selkeä saapumisaalto tapahtui heti kesäkuun kylmänpurkauksen jälkeen. Yömuuttajia saapui säätutkan mukaan runsaasti etenkin 5.-6.6. välisenä pilvisenä etelätuuliyönä, 6.-7.6. päivinä saapui Suomenlahden yli myös runsaasti hyönteisiä. 7.6. selkeän etelätuuliyön jälkeen lintukartoittajan yllätti Pikkujärven rantakuusikossa auringon nousulle laulanut harvinaisempi muuttolevähtäjä tulipäähippiäinen.

Loppukeväällä saapuvilla hyönteissyöjälinnuilla heijastuivat epäedulliset muuttosäät selkeästi tavanomaista niukempina reviirimäärinä. Yölaulajien satakielen, viita- ja luhtakerttusen, sekä pensas- ja viitasirkkalinnun määrät olivat mm. Keravan- ja Vantaanjoen alueilla vuosien 2013-17 seurantajakson alhaisimpia. Parittomiksi jääneet satakielet lauloivat poikkeuksellisesti juhannukseen saakka, mm. Jokiniemen Tikkurilankoskella ja Tikkurilan Tiedepuistossa vähintään jakson 23.5.-22.6., naaraita saapui tavanomaista niukemmin. Metsäkartoituksissa tavattiin huomiota herättävän niukasti mm. harmaa- ja kirjosiippoja. Vantaalla kesän 2017 kartoituksissa havaittiin säätilaan nähden odotettua runsaampia reviirimääriä ainakin mustapääkertuilla, sirittäjällä ja punavarpusella, etenkin sirittäjä oli Sisä-Suomessa monin paikoin vähissä. Kesällä 2017 moni hyönteissyöjä jätti saapumatta kevätmuutolta Suomeen saakka.

Heinäkuu oli maan etelä- ja keskiosissa monin paikoin harvinaisen kolea. Vantaalla kuukauden keskilämpötila jäi +16.1 asteeseen (-1.6 astetta vuosien 1981-2010 keskiarvosta), +20 astetta ylittyi kuitenkin 20 päivänä, ylin lämpötila kohosi +25.4 (28.7.), alimmat lämpötilat laskivat kahdeksana vuorokautena alle +10, alimmillaan mitattiin +6.8 astetta (7.7.). Kuun sademäärissä oli kesäsateille tyypillisesti suurta vaihtelua eri puolilla maata, Vantaalla sateita saatiin yhteensä 33.3 mm (vuosien 1981-2010 keskiarvo 66 mm), josta 11.7. 9.1 mm.

Elokuu oli suuressa osassa maata keskiarvolämpötiloiltaan verraten tavanomainen, vallinneen pilvisen säätyypin pitäessä yölämpötilat korkeina, etenkin keskimääräistä alempiin päivälämpötiloihin nähden. Kuukauden keskilämpötila oli Helsinki-Vantaalla +15.9 (vuosien 1981-2010 keskiarvo 15.8), ylin +26 (12.8.) ja alin +5.4 (26.8.). Kuun sademäärä Helsinki-Vantaalla oli 71 mm (1981-2010 keskiarvo 79 mm), josta 15.5. mm 12.8.

Kiiran päivänä 12.8. vyöryi Itämereltä helleilman etureunassa voimakas ukkosrintama, joka aiheutti tuhoja etenkin pääkaupunkiseudulla, 30 m/s yltäneissä puuskissa kaatui kaupunkimetsissä paikoin runsaasti puita. 16.-18.8. maamme kaakkoispuolelle muodostui korkeapaine ja etelävirtaus toi lämmintä ilmaa Mustaltamereltä saakka. Etelä-Suomessa havaittiin lämpimien tuulien muassa saapuneita jalo- ja mustahaikaroita, sekä harvinaisia päiväpetolintulajeja. Kevätmuuttokaudella havainnot eteläisistä harhailijoista ja levittäytyjistä olivat jääneet tavanomaista niukemmiksi epäedullisten muuttosäiden vuoksi. 20.-27.8. Suomi kuului kylmän polaari-ilmamassan alueeseen, mm. päiväpetolintujen syysmuutto käynnistyi.

Kesä 2017 oli Etelä-Suomessa monin paikoin kolein sitten vuoden 1962, pääkaupunkiseudulla poikkeama oli noin kaksi astetta kylmään suuntaan. Tunnusomaisin säätyyppi oli pilvinen, Suomen sijoittuessa suoraan länneä saapuvien matalapaineiden reitille. Koko maassa oli vain 19 hellepäivää (vähintään +25.1 astetta), viimeksi kuitenkin vuonna 2015 jäätiin samaan lukemaan. Lämpimän ilman pulssit jäivät useampaan otteeseen niukasti Suomen eteläpuolelle. Syksyllä 2017 muutolla havaitut lintumäärät jäivät monilla lajeilla tavanomaista niukemmiksi, kertoen heikosti onnistuneesta pesimäkaudesta. Hyönteissyöjälinnuilla voitiin havaita syysmuuton ajoittuneen osin myös viime vuosien keskiarvoja myöhempään. Myöhäisiä pesintöjä todettiin mm. pääskyillä ja esimerkiksi Vantaan Pitkäjärvellä nähtiin haarapääskyjä lokakuun puoliväliin saakka.

Jalohaikara on Itä-Euroopasta Suomeen levittäytymässä oleva laji ja vakiintunut viime vuosina vierailijana Espoon ja Helsingin merenlahdilla, vuosi 2017 oli koko Suomessa havaintomäärissä uusi ennätys. Vantaalta tunnetaan viisi havaintoa vuosilta 2011-17, joista kolme Pitkäjärveltä, tapaamisten kunnan kosteikoilla voidaan arvioida yleistyvän lähivuosina. Kuvan lintu Helsingin Vanhankaupunginlahdella heinäkuussa 2017.

1. Kosteikot

1.1. Pitkäjärvi

Pitkäjärvi on viiden kilometrin pituinen ja liki kilometrin levyinen järviällä Espoon ja Vantaan alueilla, joka on keskisyvyydeltään vain 2.9 metriä ja voimakkaasti rehevöitynyt. Selvitysalueena olevan Vantaan puoleisen koillisperukan pinta-ala on noin 52 hehtaaria, josta vesialuetta reilu 7 ha. Rantojen avointen, osin pensoittuvien tulvaluhtien ala on noin 12.5 ha, puustoa kasvavista ranta-alueista vähintään 8 ha on luokiteltavissa lehtipuustoa kasvavaksi tulvametsäksi ja varttuneeksi pensastoluhdaksi. Muu alue käsittää rantametsäkuvia, Hämeenkyön viljelykäytössä olevia rantapeltoja ja Nybypellon aukean järven ja Kehä III:n välissä.

Pitkäjärven pesimälinnusto, muuttolevähtäjiä ja ruokavieraita laskettiin kaudella 2017 kolmen kerran kiertolaskennalla (4.5. klo 16.20-20.20, 16.5. 16.30-20.15 ja 30.5. 1.15-6.00), sekä viidessä pistelaskennassa (Hämeenkyön lintutornilta 4.5. klo 20.20-23.05, 16.5. 20.30-23.30, 19.5. 20.30-23.30, 30.5. 6.00-10.00 ja 7.6. 6.30-12.30). Pesimälinnustoinventointien oheisena selvitettiin etenkin vesilinnuston tärkeimpiä levähdys- ja ruokailualueita. Pesimäkauden jälkeen tehtiin neljä katselmuskäyntiä syysmuuttokauden loppupuoliskolla (29.9., sekä 1., 6. ja 16.10.), jolloin suoritettiin vesilintujen pistelaskennat lintutornilta käsin ja tehtiin täydentäviä havaintoja perukan kasvillisuuskuvioista.

Säätila lintujen havaitsemiseen oli kaikissa laskennoissa hyvä ja pesimälinnuston reviirilaulajat hyvin äänessä myös päivääjän ja iltapuolen kierroilla. Vesilinnut olivat laskettavissa käytännössä parhaiten iltatunteina, aktivoituessaan auringon laskun aikaan. Enin osa sorsalinnuista ruokailee aktiivisena iltapimeään ja muutolla levähtävät valmistautuvat yömuutolle. Pitkäjärven selälle yöpymään kerääntyvät lokit ovat parhaiten laskettavissa iltatunteina, sillä lokkilinnut poistuvat yöpymispaikoilta usein jo ennen auringon nousua.

Kartta 1. Pitkäjärven selvitysalue (52 ha). © Maanmittauslaitos. Hämeenkyön lintutorni tarjoaa maisemallisesti edustavan kohtauspaikan ja optimaalisen havainnointipisteen koko järvinäkymän linnuston havainnointiin.

1.1.1. Pesimälinnut

Vesilinnuista kuului pesimälajistoon kahdeksan lajia (mukaan lukien nokikana), joita yhteensä 25 paria. Vesilinnuston kokonaistiheys jäi 20 hehtaarin laajuksella kosteikkoalueella 125 pariin/km². Laulujoutsen pesi onnistuneesti. Alkukesällä havaittiin kasvuston suojista vain yksi poikanen, mutta syksyn käynneillä emojen seurassa olleiden kolmen nuoren joutsenen tulkittiin koskevan paikalla pesineitä lintuja. Puolisukeltajasorsista tavattiin vain kohtuullinen määrä sinisorsia, joka on elinympäristövaateiltaan sopeutuvien myös heikkolaatuisille habitaateille. Vesilinnuston arvokas edusti reviiirille asettuneeksi tulkittu heinätavipari. Lajia ei kuitenkaan havaittu enää toukokuun lopun ja kesäkuun alun käynneillä, joten pari saattoi siirtyä pois alueelta. Muutoin kohteelta puuttuivat lintuvesien suojellisesti huomionarvoiset sorsalintulajit, sekä puoli- että kokosukeltajat. Nokikanoja pesi neljä paria. Laji on runsastunut viime vuosina pääkaupunkiseudun lintuvesikohteilla ja asettunut myös uusille paikoille kuten golfkenttien lammille. Nokikana menestyy sorsalintuja paremmin kasvillisuuskuvioiltaan umpeutuneilla kosteikoilla. Telkälle on alueella kolopesijänä niukasti pesäpaikkoja, nuoret rantametsäkuviot eivät tarjoa luonnonkoloja, eikä varsinaisen perukan ranta-alueilla ollut selvitysvuotena tarjolla pesäpönttöjä.

Kaulushaikara ”puhalteli pulloon” kanaalin suosissa, siirtyen toukokuun lopulla kuntarajan tuntumaan länsirannan luhdalle. Mahdollisena syynä siirtymiselle saattoi olla perukan ruovikkokuvioiden kuivuminen liiaksi, jolloin pesäpaikka altistuu nisäkäspetojen saalistukselle. Laajat alueet perukan luhdista ovat lajille muutoinkin turhan kuivaksi soistuneita. Rantakanoista tavattiin liejukana ja kanaalin suulla aktiivisesti reviiirillään ”laulanut” luhtakana. Ruisräikkä asettui lintutornin edustan rantaniitylle. Käyttäytymisen perusteella selkeästi pesiväksi tulkittavissa ollut kurkipari asusti itärannan laajalla ja suojaisella pensoittuvalla luhdalla. Kahlaajia pesi alueella kolme lajia, töyhtöhyppyä kolme paria Hämeenkyllän pelloilla, taivaanvuohia neljä paria eri puolilla rantaluhtia ja rantasipejä yksi pari perukan kanaalissa.

Rantametsien tulvametsiköissä pesi pikkutikkoja kaksi paria. Käpytikkareviiriin kuului Hämeenkyllän kartanon viereisiä rantalehtoja. Lisäksi länsirannan metsäkuvioilla kävi pesimäkauden ruokavieraana käpytikkoja Askiston puolelta. Sepelkyyhkyjä asusti rantametsäkuvioilla ja selvitysalueeseen rajautuvissa kartanoiden pihapiireissä kuusi paria. Uuttukyyhkyjä pesi alueella yksi pari. Hämeenkyllän pellot ja länsipuolen rantapellot tarjoavat mm. kartanopuistoissa viihtyvälle kolopesijälle otollisia ruokailumaita. Lajille voisi asettaa alueelle pesäuuttuja.

Haarapääskyjä pesi ainakin yksi pari Hämeenkyllän tilakeskusten pihapiireissä. Räystäspääskyjä havaittiin alueella kaksi paria, mutta niiden pesäpaikka sijaitsi mahdollisesti Espoon puolella. Länsipuolen rantapelloilla pesi kaksi paria niittykirvisiä. Keltavästäräkillä havaittiin reviiirillä laulava koiras saman peltoalueen reunalla Jyyskäriojan suulla. Toinen keltavästäräkkikoira lauloi peltoalueen eteläosassa Espoon puolella Juvanrannassa, paikalla missä on pieni saroja kasvava kostea niittykuvio. Järven länsipuolen viljelykäytössä olevilla pelloilla ei havaittu kumpaakaan em. mainittua lajia reviiirilintuna. Peltoaukealla ei ollut selvitysvuotena kesantolohkoja, eikä pelloilla ole mainittavia avo-ojia piennaralueineen. Järven rantaluhtien niityt ovat niittykirviselle ja keltavästäräkille pääosin liiaksi umpeen kasvaneita. Rantaniittykunnostuksen myötä asettuisi rantamaille todennäköisesti mm. keltavästäräkkejä useita pareja.

Rantapensastojen ja -metsäkuvioiden linnuista mainittakoon pohjoispään tulvametsässä reviiiriä pitänyt rautiainen, Hämeenkyllän kartanon pihapuistossa laulanut leppälintu, tusina satakielireviireitä, neljä laulurastasreviiriä, kaksi laulavaa kultarintaa, yllättäen vain kolmella taholla laulaneet mustapääkertut, yhdeksän pensaskerttureviiriä, vain yksi laulava viitakerttunen, pohjoispään tulvametsän koivikon ja pajuluhdan rajoilla pesinyt pyrstötiäispari, kuusi rantapensaikoissa laulanutta punavarpuista, sekä rantapellon järven puoleisilla laiteilla asutut puolen kymmentä keltasirkkureviiriä. Ruovikoissa säräsi

ruokokerttusia vähintään 58 reviirillä ja pajusirkkuja asutti rantaluhdilla kymmentä reviiriä. Yölaulajat olivat satakieliä lukuun ottamatta vähissä, Espoon puolella Juvanrannan pensastoniityllä sirisi pensassirkkalintu.

Kesän 2017 pesimälajistosta puuttui avoimia rantaniittyjä suosi ”laidunsorsa” lapasorsa. Pitkäjärvellä aiemmin pesineet tukka- ja punasotkan ovat hävinneet pesimälinnustosta jo 1990-luvulla. Potentiaalisesta pesimälajistosta mainittakoon mustakurkku-uikku, keväällä 2013 perukkaan asettui pari, joka kuitenkin katosi toukokuun puolivälin jälkeen. Ruskosuohaukkoja havaittiin eri kerroilla koiras ja naaras, mutta reviirikäyttäytymistä ei havaittu. Alueella on ollut reviiri mm. vuosina 2009-14 (Solonen 2015). Rantakanoille pesimäympäristöksi optimaalisten kuvioiden kokopinta-ala pieni, pääosin perukan pitkälle edenneen umpeen kasvun vuoksi. Perukan ydinalueiden laajuisella kosteikkokompleksilla voisi rantakanoista etenkin luhtakanalla olla useiden pesivien parien yhdyskunta. Rantaluhtien ja ruovikoiden lajeista jäivät puuttumaan luhtahuitti ja rytikerttunen. Perukan ruovikoissa on tavattu satunnaisesti myös rastaskerttunen, vuosien 2011 ja -13 laulajat olivat ensimmäiset reviirihavainnot Vantaalta.

Pitkjärvän pesimälinnustoon 90-luvulle saakka kuuluneita kuovia ja punajalkavikloa ei tavattu selvityskäynneillä edes muuttovieraana. Kuovi on taantunut Uudenmaan peltolinnustosta rajusti ja kadonnut viime vuosina kokonaan Vantaan pesimälajistosta. Punajalkaviklolle Pitkjärveltä puuttuvat nykyisellään sopivat avoimet rantaniityt. Laji on rantaniittyjen tunnuslintuja, jonka pesimäkanta on elpynyt pääkaupunkiseudun kunnostetuilla lintulahdilla ja palautunut menneiden vuosikymmenten tasolle. Rantaniittyjen kunnostus Pitkjärvän perukkaan palauttaisi etenkin muutolla levähtäville kahlaajille otollisia ruokailumaita ja voisi palauttaa pesimälajistoon mm. punajalkaviklon.

Lokkilintuja ei alueella pesinyt lainkaan. Paikalta käytännössä puuttuvat lintuvesien tyyppilajien nauru- ja kalalokin, sekä kalatiiran pesinnän mahdollistavat avoveden ympäröimät suojaiset kasvillisuusaarekkeet ja vesikivet. Espoon puolella Pitkjärvän eteläpäässä oli 1990-luvun alkuun saakka naurulokkikolonia, todennäköisesti naurulokkeja on pesinyt aiemmin myös järven pohjoispäässä. Historiallisena havaintona mainittakoon paikalla 1.5.1948 tavatut neljä yksilöä, viitaten pesintään järvellä. Naurulokki on lintuvesien avainlaji, jonka pesimäyhdyskunnat tarjoavat suojaa pesiville vesilinnuille, lokkikolonioiden läheisyyttä suosivat mm. tukka- ja punasotka.

Potentiaalisista pelto- ja niitylajeista puuttuivat ympäristönä monimuotoisia peltokohteita suosivat kivi- ja pensastasku. Pikkulepinkäiselle rantapeltujen reunamaat ja rantapensastot tarjoavat otollista elinpiiriä. Laji havaittiin kahdesti, mutta havaintojen tulkittiin koskevan muuttavia lintuja. Nokkavarpusia pesi irtohavaintojen perusteella yksi pari selvitysalueen lähialueilla, esimerkiksi Hämeenkyllän kartanon ympäristössä on lajille otollista elinympäristöä. Hämeenkyllän pellot ja tilakeskusten pihapiirit voisivat tarjota otollista elinpiiriä myös Vantaalta lähes täydellisesti kadonneelle uhanalaislaji peltosirkulle.

Taulukko 1. Pitkjärvän pesimälinnuston pari/reviirimäärät kesällä 2017.

Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)	1	Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	12
Silkkiiikku (<i>Podiceps cristatus</i>)	4	Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	4
Haapana (<i>Anas penelope</i>)	1	Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	3
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1	Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	4
Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	10	Kultarinta (<i>Hippobolus icterina</i>)	2
Heinätavi (<i>Anas querquedula</i>)	1	Mustapääherttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	3
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	3	Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1
Kaulushaikara (<i>Botaurus stellaris</i>)	1	Pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	9
Nokikana (<i>Fulica atra</i>)	4	Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	3
Liejukana (<i>Gallinago chloropus</i>)	1	Ruokokerttunen (<i>Acrocephalus schoenicius</i>)	58
Luhtakana (<i>Rallus aquaticus</i>)	1	Viitakerttunen (<i>Acrocephalus dumetorum</i>)	1
Ruisräikkä (<i>Crex crex</i>)	1	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	5
Töyhtöhyyppä (<i>Vanellus vanellus</i>)	3	Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	1
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	4	Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	2
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1	Sinitiaainen (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	9
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	1	Talitiaainen (<i>Parus major</i>)	9

Pikkutikka (<i>Dendrocopos minor</i>)	2	Pyrstötiaainen (<i>Aegithalos caudatus</i>)	1
Sepelkyhky (<i>Columba palumbus</i>)	6	Harakka (<i>Pica pica</i>)	2
Uuttukyyhky (<i>Columba oenas</i>)	1	Varis (<i>Corvus cornix</i>)	1
Kiuru (<i>Alauda arvensis</i>)	2	Kottarainen (<i>Sturnus vulgaris</i>)	1
Haarapääsky (<i>Hirundo rustica</i>)	1	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	15
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	2	Tikli (<i>Carduelis carduelis</i>)	2
Keltavästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	1	Hemppo (<i>Carduelis cannabina</i>)	1
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	2	Punavarpunen (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	6
Rautiainen (<i>Prunella modularis</i>)	1	Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	5
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	7	Pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	10
Leppälintu (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	1	Yht. 54 lajia, 248 paria/reviiriä	
Satakieli (<i>Luscinia luscinia</i>)	12		

1.1.2 Muuttolevähtäjät, ruokavieraat ja linnuston jatko seurannat

Pitkäjärven lounaasta koilliseen suuntautuva järviallas ja alava laakso toimii muuttolintuja ohjaavana ja keskittävänä muuttokäytävänä, suuntautuessaan lintujen keskimääräisen päämuuttosuuntiman mukaisesti. Karttatarkastelun perusteella voidaan alueen kautta arvioida kulkevan muuttajia kevätmuutolla merialueen rannikkolinjalta Espoonlahdelta, jopa Kirkkonummen – Inkoon rannikkolinjoilta, jatkaen Vantaanjokilaaksoon ja edelleen Tuusulanjärvelle, sekä syyskaudella vastakkaiseen suuntaan. Pitkäjärven laakso on vähintään paikallistasolla huomioitava muuttoreitti. Muuttoväyläpotentiaaliin nähden ovat järvellä levähtävät lintumäärät verraten pieniä, merkittävimpänä syynä ilmeisimmin järven elinympäristöjen heikentynyt laatu.

Pitkäjärven pohjoispään rehevät rantaluhdat ovat selvityksen valossa sekä pesimälinnustolle että muuttolevähtäjille keskeisin ja etenkin useimmille vesilinnuille ja kahlaajille tärkein ruokailualue järven pohjoispuoliskolla, jopa koko järviältäan alueella. Perukkaan saapuu vesilintuja säännöllisesti Espoon puolelta. Toisaalta Pitkäjärvellä pesivien ja muutolla levähtävien sorsalintujen havaitaan siirtyvän ruokailulenkoille Pikkujärven suuntaan, myös laulujoutsenten havaittiin liikkuvan järvien välillä.

Lintukevät alkaa, kun kanaalin suulle aukeaa sula ja lumet sulavat Hämeenkylässä pelloilta. Laulujoutsenet ja metsähanhet ovat alkaneet kerääntyä alueelle jo maaliskuun puolella, kevätmuuton aikaistuttua uudella vuosituhannella. Puolisukeltajasorsat runsastuvat huhtikuun puolella, haapanoiden ja tavien joukossa nähdään lapa- ja jouhisorsia. Tukka- ja erityisesti punasotka ovat vähentyneet myös muuttolevähtäjinä, jälkimmäinen jopa harvinaistunut. Uivelo on säännöllinen muuttolepäilijä.

Toukokuussa järven perukka houkuttaa kahlaajia, runsaimpina liro ja suokukko, oheisena havaitaan mm. mustavikloja. Selvityskevään 2017 käyntien ainoa kahlaajien muuttopäivä oli 16.5., jolloin perukassa pyörähti yhteensä 63 liron, 6 mustavikloa ja 3 suokukkoa. Kahlaajille optimaaliset levähdyspaikat ovat umpeen kasvaneilla rantaluhdilla kortilla, kasvustoista pääosa on kahlaajille liian korkeaa ja avoimet lietekaistaleet puuttuvat kokonaan. Kahlaajien osalta rantaniittyjen raivaus ja kunnostus järven perukkaan kohentaisi kohteen linnustoarvoja selkeästi. Vantaalta käytännössä puuttuu kahlaajien muuttoaikoina suosima vakiintunut levähdysalue.

Pikkulokki on toukokuun alkupuoliskolla järvellä säännöllinen muuttolevähtäjä. Järvi voisi soveltua pikkulokkiyhdyksunnan pesimäalueeksi, huomattakoon että laji on pesimäaikaan herkkä häirinnälle (Yrjölä ym. 2005). Kevätmuuton loppupuolisko on hyvää aikaa havaita harvinaisia ja vähälukuisia lajeja, paikalla on tavattu 1990-2010-luvuilla mm. pikku-uikku, jalohaikara, mustatiira, sitruunavästäräkki ja pussitiainen. Mainittu lajisto edustaa levittäytyjiä, joiden odotetaan runsastuvan Suomen pesimälinnustossa

ilmastonmuutoksen siivellä. Esimerkiksi sitruunavästäräkille Pitkäjärven perukan luhdet voisivat tarjota otollista pesimäympäristöä, mutta laji suosii nykytilaa avoimempia rantaniittyjä. Rantaniittykunnostuksen myötä uudistulokas voisi parhaimmillaan vakiintua kohteelle pesimälinnuston uudeksi arvolajiksi.

Alkukesällä järvelle kerääntyy kauempaa saapuvia naurulokkeja, jotka ruokailevat Hämeenkyön pelloilla ja perukan luhdan yllä hyönteispyynnissä. Pesimäkauden vähälukuisina ruokavieraina tavataan kalan syöjistä kaakkureita, harmaahaikaroita, kalasääskiä, räyskiä ja lapintiioja, kalatiirujen määrät lasketaan usein muutamissa kymmenissä. Pesimäkaudella järviältäan ilmatilaan kerääntyy tervapääskyjä hyönteispyyntiin.

Syysmuuton aikaiset vesilintumäärät ovat järvellä verraten niukkoja. Esimerkkinä syksyn 2017 laskennoissa (29.9.-16.10.) havaitut enimmillään 16 haapanaa ja kaksi harmaasorsaa. Samalla aikavälillä läheisellä lintuvedellä Espoon Matalajärvellä oli enimmillään noin 2000 haapanaa ja 372 harmaasorsaa. Syyskaudella rantapelloilla ja niityillä levähtää todennäköisesti vähintään satunnaisluonteisesti uhanalaislaji heinäkurppa. Havainnot kuitenkin puuttuvat, koska lajia ei ole ilmeisimmin juurikaan etsitty alueelta. Rantaluhdilla voidaan olettaa ruokailevan alkusyksyn iltoina kehrääjiä. Sekä kevät- että syysmuuton aikaan perukkaan kerääntyy yöpyjäparviin haarapääskyjä ruovikoihin ja keltavästäräkkejä rantaluhdille. Syyskaudella nähdään yöpymään kerääntyviä parvia myös kottaraisilla.

Pitkäjärven Vantaan alueen linnustotiedot perustuivat ennen vuoden 2017 selvitystä paljolti alueella retkeilevien aktiivisten lintuharrastajien hajanaisiin havaintotietoihin. Harrastajien havainnointi Pitkäjärvellä on keskittynyt kevätmuuton aikaan. Pesimäajan ja syyskauden havainnointi on ollut verraten vähäistä. Järven monitahoisempaan ekologiseen tilaan linkittyvän linnuston seuraamiseksi tulisi selvittää pesimälinnustosta aikasarjaseurantana etenkin vesilintujen parimäärien kehitystä ja poikastuottoa. Lisäksi paikalla tulisi suorittaa kevät- että syysmuuton aikaisia, etenkin vesilinnustoon, sekä kahlaajiin ja lokkilintuihin kohdentuvia lepäilijälaskentoja.

Sitruunavästäräkki havaittiin ensi kerran Vantaalla toukokuussa 2015, jolloin koiras vaikutti asettuneen reviirille Pitkäjärven perukan luhdille, linnun havaittiin liikkuvan myös Pikkujärven suuntaan. Kuvan koiras päivysti reviirillään Helsingin Vanhankaupunginlahdella kesäkuussa 2016. Pussitiainen tavattiin Vantaalla ensimmäistä kertaa reviirille asettuneena keuhällä 2010, jolloin koiras rakensi soidinpesän Pitkäjärven perukan tulvametsään, paikalla ei kuitenkaan havaittu naarasta. Kuvan pesä oli Joensuussa kesällä 2017, huomaa viimeistelty putkimainen sisäänkäynti, joka kertoo

naaraan läsnäolosta. Pohjois-Karjalan ensimmäinen pesintä onnistui, mutta pääkaupunkiseudulla loppukevään epäedulliset sääolot keskeyttivät Itä-Suomea varhemmin aloitetut pesintöjen yritykset.

Taulukko 2. Pitkäjärven paikalliset vesilinnut, noki- ja liejukana, sekä tiirat ja lokit viidessä pesimäkauden 2017 pistelaskennassa 4.5.-7.6. Hämeenkyllän lintutornilta laskettuna. Kukin laskenta kattoi kaikki järven pohjoispuoliskon torniin näkyvät vesialueet. Cyg olo = kyhmyjoutsen, Cyg cyg = laulujoutsen, Ana pen = haapana, Ana cre = tavi, Ana pla = sinisorsa, Ana que = heinätavi, Ana cly = lapasorsa, Ayt ful = tukkasotka, Buc cla = telkkä, Mer alb = uivelo, Mer mer = isokoskelo, Pod cri = silkkiuikku, Gal chl = liejukana, Ful atr = nokikana, Ste hir = kalatiira, Ste aea = lapintiira, Hyd min = pikkulokki, Lar rid = naurulokki, Lar can = kalalokki, Lar arg = harmaalokki, Lar mar = merilokki. Va = Vantaan alueella, Es = Espoon puolella, k = koiras, n = naaras, ” = vanha pesimäikäinen lintu, pm = poikasia (untuvikkoja), a = parvi, 2a = kaksi parvea, a2 = kahden yksilön parvi, laskentojen aikana kuntarajan yli siirtyneet on taulukoitu ensisijaisesti Vantaan alueelle. * = havaittiin järven kiertolaskennassa.

		4.5. 20.20-23.05	16.5. 20.30-23.30	19.5. 20.30-23.30	30.5. 6.00-10.00	7.6. 6.30-12.30
Cyg olo	Va	0	0	0	0	0
	Es	a2	a2	a2	3 2a	4 2a
Cyg cyg	Va	1	1	2	1	2”1pm
	Es	a2	1	0	0	3 2a
Ana pen	Va	10k10	1k1n	0	2k1n	0
	Es	0	0	0	1k	0
Ana cre	Va	15k15n	3k2n	1k1n	0	0
	Es	0	0	0	0	0
Ana pla	Va	27k14n20a	17k3n12a	13k4n10a	9k2n6pm	12k4n20pm7a
	Es	0	a3k	0	a2k1n	1k
Ana que	Va	0	(1k1n)*	1k	0	0
	Es	0	0	0	0	0
Ana cly	Va	1k	0	0	0	0
	Es	0	0	0	0	0
Ayt ful	Va	2k2n 2a	0	0	1k	0
	Es	8	0	0	0	0
Buc cla	Va	5k5n 5a	a2k2n	1k3n 3a	2n 2a	2n5pm 2a
	Es	4k1n 3a	5k8n 2a	a3k2n	0	0
Mer alb	Va	0	0	0	0	0
	Es	1k1n	0	0	0	0
Mer mer	Va	0	0	0	0	0
	Es	0	0	0	0	1
Pod cri	Va	12 6a	4	6	5	4
	Es	12 6a	10	2	10	12
Gal chl	Va	0	0	0	0	1
	Es	0	0	0	0	0
Ful atr	Va	8 4a	5	5	4	2”7pm
	Es	0	1	0	0	1
Ste hir	Va + Es	5	42	15	25	20
Ste aea	Va + Es	0	0	0	1	0
Hyd min	Va + Es	0	3”	3”	0	0
Lar rid	Va + Es	0	2	8	10	80
Lar can	Va + Es	32	32	18	10	25
Lar arg	Va + Es	2”	1”	1”	0	1”
Lar mar	Va + Es	0	1	0	0	1”

Taulukko 3. Pitkäjärven lepäilijälaskennat syyskauden 2017 loppupuoliskolla, pistelaskentana Hämeenkyllän lintutornilta. Kukin laskenta kattoi kaikki järven pohjoispuoliskon torniin näkyvät vesialueet. Cyg cyg = laulujoutsen, Bra can = kanadanhanhi, Bra leu = valkuposkihanhi, Ana pen = haapana, Ana str = harmaasorsa, Ana cre = tavi, Ana pla = sinisorsa, Ana cly = lapasorsa, Ayt ful = tukkasotka, Cla hye = allsi, Buc cla = telkkä, Pod cri = silkkiuikku, Gal gal = taivaanvuohi, Lar arg = harmaalokki, Lar mar = merilokki, Hir rus = haarapääsky, Stu vul = kottarainen. Laskennan

aikana kuntarajan yli siirtyneet linnut on taulukoitu ensisijaisesti Vantaan alueelle, näitä kuitenkin vähän. " = vanha pesimäikäinen yksilö, ' = nuori lintu (tässä saman vuoden poikasia).

		29.9. 18.00-20.00	1.10. 16.15-19.30	6.10. 17.30-19.40	16.10. 17.10-19.25
Cyg cyg	Va	2"3'	2"3'	1"3'	2"3'
	Es	0	0	0	0
Bra can	Va	34	0	0	0
	Es	0	90	18	6
Bra leu	Va	57	0	0	0
	Es	0	1350	0	0
Ana pen	Va	8	16	12	2
	Es	0	0	0	0
Ana str	Va	0	0	1	2
	Es	0	0	0	0
Ana cre	Va	0	8	4	12
	Es	0	0	0	0
Ana pla	Va	15	16	22	47
	Es	0	3	34	16
Ana cly	Va	4	4	3	1
	Es	0	0	0	0
Ayt ful	Va	6	8	3	0
	Es	0	0	0	0
Cla hye	Va	0	1	2	0
	Es	0	0	1	1
Buc cla	Va	3	5	0	0
	Es	0	0	5	2
Pod cri	Va	0	0	0	0
	Es	49	54	56	26
Gal gal	Va	0	4	2	0
	Es	0	0	0	0
Lar arg	Va	0	0	0	0
	Es	0	1	0	1
Lar mar	Va	0	0	0	0
	Es	0	1	0	0
Hir rus	Va	0	0	2	0
	Es	23	22	0	4
Stu vul	Va	200	0	34	36
	Es	0	0	0	0

1.1.3. Pitkäjärven kosteikkoympäristöt ovat laadultaan heikentyneitä

Pitkäjärvellä pesivät ja muuttokausina havaittavat vesilintumäärät ovat alhaisia verrattuna mm. läheisen maakunnallisesti arvokkaan lintukosteikon Espoon Matalajärven määriin. Lisäksi muuttolevähäjien vaihtuvuus on vaikuttanut suurelta, vesilinnut eivät usein viihdy paikalla useampia päiviä. Merkittävä selittäjä pienehköihin vesilintumääriin on ilmeisimmin järven niukka ravinnontarjonta, johtuen vesiekosysteemin korkeasta rehevöitymisasteesta. Keskeisenä vaikuttimena voidaan arvioida olevan ylirehevöityneen järven sisäinen kuormitus, jota särkikalavaltainen kalasto ruokkii. Rehevöitymisen myötä ylitiheäksi runsastunut särkikalakanta vähentää kohteella ilmeisen voimakkaasti uposkasvillisuuden ja siinä elävien vesihyönteisten määrää. Tämä johtaa vesilinnuilla ravintopulaan ja vaikuttaa suoraan vesilintujen poikastuottoon, sekä muutolla levähtävään ja ruokavieraana tavattavaan lajistoon ja yksilömääriin. Kalaravintoa syövät silkkiuikut viihtyvät järvellä ja niiden määrät olivat esimerkiksi syyskaudella 2017 jopa korkeampia kuin tavallisimmilla puolisuikeltajasorsilla. Järven kuormittajiin lukeutuu myös Kehä III, jolta

kulkeutuu hulevesien mukana tiesuolaa järveen. Kohonneiden kloridipitoisuuksien mahdollinen osuus Pitkäjärvellä esiintyneisiin leväkukintoihin on selvittämätön kysymys.

Linnustonäkökulmasta Pitkäjärven ongelmia ovat uposkasvillisuuden ja siinä elävien vesihyönteisten ilmeinen niukkuus suurimmalla osalla järviältä, sekä rantaluhtien ja rantaniittyjen umpeenkasvu. Luhtien umpeenkasvun seurauksena suurelta osaa ranta-alueista puuttuvat vesi- ja rantalintujen suosimat avovesilampareet ja jäljellä olevat avovesialueet ovat pääosin turhan suppeita. Alueelta puuttuvat lähes täydellisesti avoimet ja riittävän matalakasvustoiset rantaniittykuviot, sekä niukkakasvustoiset rantakaistaleet mm. kahlaajien ruokailuun soveltuvine rantalietteen. Vantaan puoleisen perukan osalta on umpeen kasvu ylittänyt linnustollisen optimin lähes koko alueella. Vesilinnuille optimaalisena vesialueen ja kasvillisuuskuvioiden suhteena on pidetty 1:1 (Väisänen ym. 1998). Tämä toteutuu vain pienellä alalla kosteikon ydinosaissa, perukkaan virtaavan kanaalin ja sivupurojen suuosien osin avoimena säilyneiden vesialueiden laiteilla. Linnustollisesti tärkeistä muuttujista on kasvillisuuden monipuolisuus ja kasvustojen laatu taantunut umpeenkasvun edetessä.

Elinympäristön laadullisen heikkenemisen ohella huomattakoon alueella runsastuneiden nisäkäspetokantojen (supikoira ja minkki) vaikutus pesimälinnustoon. Vesilintujen poikastuotto silkkiuikkua, sinisorsaa ja nokikanaa lukuun ottamatta on vaikuttanut viime vuosien valossa heikolta. Vuoden 2017 selvityksen havainnoissa oli viitteitä siitä, että järven perukkaan olisi ollut asettumassa enemmän vesilintulajeja ja pareja, kuin voitiin tulkita jääneen reviirilinnuiksi.

Pitkäjärven Vantaan puoleinen perukka on linnustollisesti kuitenkin järven tärkeimpiä alueita. Alueen pesimälinnusto on lajistollisesti monipuolisempi kuin järven Espoon puoleisessa eteläpäässä. Linnustoarvon indikaattorilajeista mm. kaulushaikaran, laulujoutsenen, ruskosuohaukan ja luhtakanan reviirihavainnot keskittyvät Vantaan alueelle. Perukka kerää havaintojen mukaan sekä muutto- että pesimäaikaan ruokailevia vesilintuja laajalti järviältä alueelta, ruokailijoita saapuu säännöllisesti Espoon puolelta.

Pesimäkauden 2017 vesilintulaskennoissa linnut keskittyivät ruokailemaan perukan vesialueen suojaisimpiin osiin, etenkin luhtaa halkovien kanavien ja purojen suuosien avovesilampareille, perukan keskiosien vedestä kasvavien kasvillisuuskuvioiden reunoille ja perukan suulle yhtenäisen vesikasvillisuusvyöhykkeen ulkoreunalle. Pieniä määriä vesilintuja viihtyi perukkaa halkovassa kanavassa Hämeenkylläntien ulkoiluväylän pohjoispuolelle saakka ja Tukonkanaalin lammella. Jälkimmäisiltä alueilta lintujen havaittiin kuitenkin siirtyvän ruokailemaan lähes säännönmukaisesti perukan parhaille ruokailualueille. Vesilintujen suosimalla perukan ruokailualueella kasvoi mm. kesällä 2016 silmämääräisesti arvioiden runsaasti kelluslehtistä vesikasvillisuutta, kasvustojen loppuessa jyrkästi perukan suulla. Perukan kasvillisuuskuvioiden lajisto, sekä vesihyönteisten ja muiden vesiselkärangattomien tila tulisi selvittää.

Kalaston osalta ongelmallinen on järven ilmeisimmin merialueilta Espoonjokea myöten levinnyt hopearuutana. Haitallisen vieraslajin myötä voidaan arvioida vesilintujen ravinoksi keskeisten vesikasvustojen ja niissä elävien vesihyönteisten taantuvan entisestään. Voimallisesti lisääntyvät ruutanat lisäävät järven ravintoverkossa sisäistä kuormitusta, mikä lisää järven rehevöitymistä, veden samentumista ja leväkukintojen määrää.

Vesilinnusto ei taannu ravinnekuorman myötä aiheutuvasta järven rehevöitymisestä niin kauan kun vesi säilyy kirkkaana, uposkasvillisuus on voimissaan ja vesihyönteisten määrät ovat suotuisalla tasolla. Espoon Matalajärvellä vesi ei ole korkeasta rehevöitymisasteesta huolimatta samentunut ja järven uposkasvillisuus ja vesiselkärangattomien tarjonta on pysynyt suotuisalla tasolla runsaalle pesimälinnustolle ja runsaille

ruokavierasmäärille. Kirkasvetisyyden selittäjänä on todennäköisimmin lähdevaikutus (Barkman 2010). Matalajärven lintumäärissä on ollut vuosituhaten taitteen jälkeen kasvava trendi. Pitkäjärvi on kyllästynyt vuosikymmeniä haitallisen korkeilla ravinnekuormituksilla ja rehevöitymistä ruokkiva yksipuolinen särkikalasto on omiaan ylläpitämään järven ekologisen tilan huonona. Ilman hoitotoimia tämä johtaa linnuston taantumiseen selkeästi heikommalle tasolle mitä se voisi paremmissa olosuhteissa olla.

1.1.4. Pitkäjärven perukan hoito- ja kunnostustarve

Pitkäjärven perukan kosteikkolinnustolle huomionarvoisten rantaluhtien laajuus on reilu 15 hehtaaria, perukkaa halkovan kanaalin ja koillisesta laskevan Nybynojan suualueilta järven pohjois- ja etelärantoja kuntarajalle, jatkuen elinympäristökuvioiden osalta yhtenäisenä Espoon puolelle. Alueen tulvaluhdat ovat soistuneet laajalti yhtenäisiksi, ilman kuvioita monipuolistavia avovesilampareita. Rantaluhtat ovat tämän myötä laajalti vailla vaihtelevia, eri vesi- ja rantakasvisukujen kasvillisuusmosaiikkeja. Perukkaa halkovissa vesikanavissa, rantaluhtien ulkolaidoilla ja varsinaisella vesialueella on kasvillisuudessa monipuolisemmin vyöhykkeisyyttä. Vedestä kasvavat kasvustot tarjoavat suojaa vesilinnuille, mutta vesialueiden lähes täydellinen umpeen kasvu ei ole eduksi.

Perukan umpeen kasvu on elinympäristön laatu- ja ekologialta edennyt pääosalla aluetta merkittävästi yli linnustolle optimaalisen rajan. Kehityksen jatkuessa tulee viime vuosikymmeninä todettu kosteikkolinnuston taantuminen kohteella todennäköisimmin jatkumaan. Linnustonäkökulmasta tulisi perukan ja laajemmin koko Pitkäjärven ekologisen tilan elvyttämiseksi toteuttaa kunnostustoimia. Elinympäristöjen osalta tulisi perukassa suorittaa rantaniittyjen raivausta (niittoa ja yksittäisten pensaiden raivausta), sekä luhdan ydinalueilla ilmaversoiskasvillisuuden poistoa (mahdollisuuksien mukaan koneellinen niitto useampana kasvukautena). Myös lampareiden avaamista ja mahdollisesti pienimuotoista ruoppausta voidaan pitää suositeltavana.

Järveen laskeviin purouomiin tai niiden välittömään vaikutuspiiriin kaivettuina voisivat lampareet toimia laskeutusalteina järveen virtaaville ravinteille ja hienojakoiselle maa-ainekselle. Virtaamaa seulova kosteikkoallas olisi elinympäristökuviona eduksi perukkaan laskevan kanaalin tuntumassa, sekä Nybynojan suulla lintutornin tuntumassa ja pohjoisrannan rantapeltojen halki kulkevan Jyyskäriojan suulla. Hämeenkyön peltojen suunnasta rantaluhtien kautta laskee järveen pienempiä oja, jotka johtavat vesiä etelärannan pitkälti yhtenäisesti umpeen kasvaneen tulvaluhdan halki. Näistä huomattakoon perukkaan laskevan kanaalin suun eteläpuolella luhtaa leikkaava kapea uoma, jota olisi mahdollista muokata laajemmaksi allikoksi.

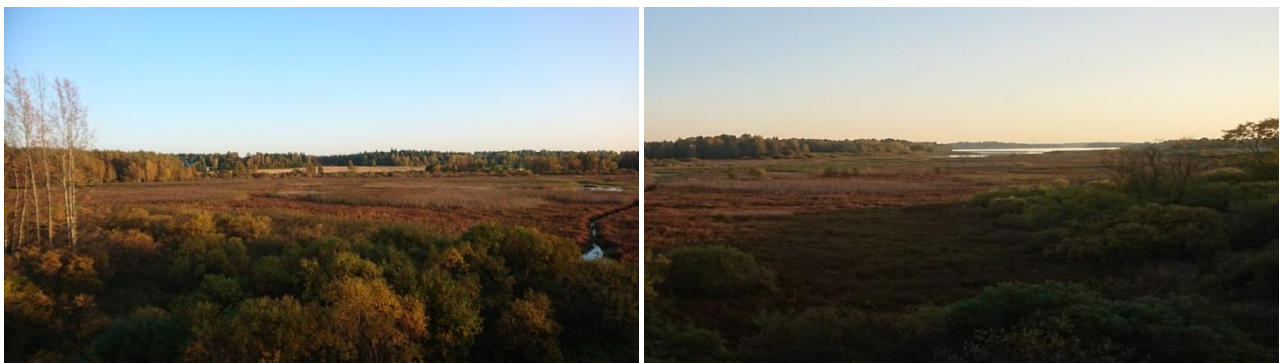
Perukan kasvustoja rikkovat runsaammat mosaiikkimaiset avovesialueet ja lampareisuus tarjoaisivat enemmän ruokailupaikkoja vesilinnuille, edullisia kuvioita rantakanoille ja mahdollisia pesimäpaikkoja loki- ja kookkoloniale. Lokkiyhdykskunnan puute saattaa osin selittää vesilintujen lajistollisen monimuotoisuuden taantumaa koko järvellä. Perukan ruoko- ja osmankäämikasvustoista puuttuvat pitkälti vankimman kasvuston laikut, joita syntyy erityisesti lampareiden reunoille. Vankkoja ruoko- ja osmankäämisaarekkeitä ja usein veden reuna-alueiden läheisyyttä suosivat kosteikkolinnuston linnustoarvoinnista mm. rantakanat, ryti- ja rastaskerttunen, ruokosirkkalintu ja viiksitimali. Järven kehitys nykyisellään edistää perukassa ”yhden lintulajin asuttamien” yksipuolisten ruokokerttusröykien laajenemista, toisaalta myös ruovikon heikentymistä pisimmälle soistuneilla ranta-alueilla.

Korkeasta rehevöitymisasteesta kärsivän Pitkäjärven veden alaisen ekologian kannalta on rantakasvillisuuden laajamittaisten poiston esitetty olevan epätoivottavaa. Esimerkiksi Salo ja Palomäki

(2006) eivät kuitenkaan huomioi järven kunnostusohjeistuksissa lainkaan järven linnustoarvoja. Linnustonäkökulmasta kasvillisuuden raivaamiseen perustuvat hoitotoimet ovat toivottavia ja linnustoarvojen kohentamiseksi jokseenkin välttämättömiä. Hoitotoimet voidaan kohdentaa keskitetysti linnustollisesti arvokkaimmille rantamaille, Vantaan puoleisen perukan hoitotoimille parhaiten soveltuville rantaluhta ja -niittykuvioille. Hoitotoimien suunnittelussa tulee tarkoin selvittää mahdolliset vaikutukset järven vedenalaiseen tilaan. Pienialaisen rantaniittykuvioiden niiton ja maltillisen vesikasvillisuuden raivauksen kokonaisvaikutus on oletusarvoisesti todennäköisimmin selkeästi positiivinen, kohentaen järven ekologista monimuotoisuutta.

Mahdollisesta pienimuotoisesta lampareiden kaivamisesta tai ruoppauksesta syntyviä maa-aineksia voisi hyödyntää, rakentamalla niistä pesimäsaarekkeita mm. naurulokeille. Myös kelluvan ja ankkuroitavan tekosaarekkeen rakentaminen olisi järven perukassa mahdollista. Veden ympäröimä pesimäsaareke tarjoaa linnuille suojaa nisäkäspedoilta ja erityisesti supikoiralta. Pienen tekosaaren tai pesälautan sijoituksessa tulisi huomioida esteettä järven selän yli puhaltava tuuli, joka voi tuhota pesiä, huomattakoon järven suuntautuminen keskimääräisten lounaistuulien rintamasuuntaan.

Pesivien vesilintujen määriin voidaan vaikuttaa myös tarjoamalla valmiita pesäpaikkoja. Perukan ranta-alueille voidaan suositella sijoitettavan telkän pönttöjä, Rauhallisimmat rantaluhdat soveltuvat hyvin myös perinteisemmin riistanhoidollisin mieltein rakennettavien sorsien tekopesien tarjontaan. Tolpan nokkaan kiinnitettävässä tekopesässä ovat sorsat suojassa pedoilta ja pesintöjen onnistumisprosentti on parempi kuin maapesinnöissä. Rantametsiin voidaan viedä kolopesijöille pönttöjä, yhtälailla telkille, rantapelloilla ruokaileville uuttukyyhkyille, kuin myös pienempien kolopesijöiden tarpeisiin.

Pitkäjärven perukan maisema Hämeenkyliän lintutornilta lokakuussa 2017. Enin osa kosteikon alasta on kasvustoiltaan umpeutunut, avovesialueet rajoittuvat järveen laskeviin ojiin ja perukkaan laskevan kanaalin suulle, avoimet rantaniityt puuttuvat.

1.1.5. Pienpeto-ongelma

Pitkäjärven pesivän vesi- ja rantalinnuston yhtenä ongelmana voidaan arvioida olevan alueella esiintyvät nisäkäspedot, varsinkin supikoiria näkee alueella yleisesti. Umpeen kasvun vuoksi kattavasti kierreltävissä olevat rantaluhdat tarjoavat otolliset saalistusalueet, joilta pedot voivat kevättulvan laskettua etsiä tehokkaasti kaikkien maassa pesivien lintujen pesiä. Supikoira on ongelmallinen myös suurille kosteikkolajeille kaulushaikaralle ja ruskosuohaukalle. Mainitut lajit eivät viihdy runsaampien nisäkäspetokantojen asuttamilla kosteikoilla, tai ainakin pesintöjen tuhoutumisriski on suuri. Todennäköisesti pelkästään nisäkäspetojen säännöllinen näkeminen voi saada useat lintulajit karttamaan muutoin pesintään soveltuvia kosteikkoalueita. Pitkäjärvellä supikoirien pyyntiä voidaan pitää

suositeltavana. Eri puolilla eteläistä Suomea suoritetuissa supikoirapyyntineissä on lintuvesikohteiden pyyntialueilta saatu pyyntikauden aikana kiinni kymmeniä yksilöitä, vastaavia määriä voidaan arvioida liikkuvan Pitkäjärven rannoilla.

Minkki on supikoiraaakin haitallisempi erityisesti vesilintujen osalta ja on saattanut vaikuttaa myös naurulokkikolonian häviämiseen Pitkäjärveltä. Pahimmillaan minkki voi aiheuttaa suurtuhon ja hävittää järjestelmällisesti jopa kolminumeroisen luvun lokkiyhdyskunnan pesiä. Minkille Pitkäjärvi järveen laskevina puroineen on otollinen levittäytymisväylä. Supikoiran tapaan lajin pyynnin tulisi olla alueella määrällisesti tehokasta ja säännöllistä, jotta sillä olisi positiivinen vaikutus järven kosteikkolinnustoon. Viime vuosikymmeninä runsastuneiden nisäkäspetojen kierrellessä pesimäkaudella rantaniityillä ja rantapelloilla, ei ole yllätys, että rantamaat ovat autioituneet monin paikoin kokonaan mm. pesivistä kahlaajista, kuten kuoveista ja punajalkavikloista. Lajit kuuluivat myös Pitkäjärven pesimälinnustoon 1980-90 – luvuille saakka.

Kettu on lintuvesien rannoilla liikkuva luontainen nisäkäspeto, kuvan yksilö käyskenteli Helsingin Vanhankaupunginlahdella Lammassaaren rantaniityllä. Vantaan Pitkäjärven nisäkäslajistoon kuuluu myös vesipäästäinen, kuvassa oleva löytyi lintutornin polulta lokakuussa 2017. Lintutornilta näkee usein Pitkäjärven rantamaiden näkyvimpiä nisäkkäitä, rantapelloilla ja rantametsiköissä viihtyviä metsäkauriita ja valkohäntäpeuroja.

1.1.6. Pitkäjärven kehittäminen luonto-, opetus- ja virkistyskäyttökohteena

Pitkäjärven Vantaan alueilla liikkuville luontoharrastajille ja ulkoilijoille tavanomaisin havainnointi- ja kohtaustapa on perukan luoteislaidan Hämeenkyön lintutorni. Yhdeksän metriä korkealta vuonna 1999 valmistuneelta tornilta avautuu avara näkymä Pitkäjärven laakson halki lounaaseen ja osin suppeammin muihin ilmansuuntiin. Järven linnuston havainnointiin tornin sijainti on optimaalinen. Valokuvauksen harrastajat ikuistavat tornilta maisemia eri vuodenaikoina ja mm. auringon laskuja, joita ulkoilijat muutoinkin saapuvat katsomaan. Tornilta voi bongata myös tähtitaivaan kohteita. Näkymässä järven suuntaan jää Kehä III: n ja lähimpien taajamien taivaalle heijastuva valaistus vähäisemmäksi ja yötaivaalta erottuu myös heikkovaloisempia ns. syvän taivaan kohteita. Pitkäjärvi tarjoaa potentiaalia monipuolisena ympäristöopetuskohteena lähikaupunginosien kouluille ja päiväkodeille. Kohteena se on toimiva opastetuille luontoretkeille. Pitkäjärvestä voidaan kehittää nykyistä vetovoimaisempi eri käyttäjäryhmät huomioiden. Ensisijaisesti tulee turvata alueen luontoarvojen säilyminen ja panostaa mahdollisuuksien

mukaan myös hoitotoimin mm. linnustoarvojen kohenemiseen. Tämän myötä voidaan Vantaalla päästä retkeilemään tulevaisuudessa parhaimmillaan arvokkaalla lintuvesikohteella.

Järven perukan elinympäristökunnostus tarjoaa mahdollisuuden myös laidunhaan perustamiseen. Pienialainenkin rannan tuntumassa oleva karja- tai lammaslaidun olisi omiaan kohentamaan rantamaiden luontoarvoja. Rantaluhdat ovat laidunnukseen laajalti liian vetisiä ja upottavia, mutta soveliaita kohteita todennäköisesti löytyy. Laidunnuksella saataisiin lisättyä ja yllä pidettyä luhta- ja niittykuvioiden kasvillisuuden avoimuutta. Laidunhaalle mahdollisesti sopivia paikkoja voisivat olla järven pohjoisrannalla lintutornin lähiympäristö ja rantamaat kuntarajan tuntumassa, sekä etelärannalla Hämeenkylässä kartanon läheiset peltojen ja rantamaiden laitteet. Kotieläimiä kävisivät ulkoilijat mieluusti katsomassa. Laitumen vaikutus vähäisenä kausiluonteisena pistekuormittajana jää kosteikkokunnostuksissa selkeästi laidunnuksen positiivisten ekologisten vaikutusten varjoon, laidunnus myös vähentää rantakasvillisuudesta järveen päätyviä ravinteita.

Pitkäjärven pohjoispään rannat eivät tarjoa mahdollisuuksia uimiseen, Espoon puolella sijaitsee kaksi yleistä uimarantaa järven eteläpuoliskolla. Vanhakartanon alueella sijaitsevalle rannalle voi kulkea Vantaalta Kehä III: n viertä kulkevaa kevyen liikenteen reittiä. Perukan mahdollisen rantalaitumen sijoituksen osalta huomattakoon, että lähin uimiseen soveltuva yksityinen ranta-alue sijaitsee kuntarajan tuntumassa Linnaisten kartanon alueella, minne on matkaa lintutornilta noin 750 metriä ja sijainti vastarannalla.

Pitkäjärven pohjoispään ohittava pääulkoilureitti kulkee Hämeenkylässä kartanolta Vanhankyläntietä ja Kehä III: n ylikulun kautta Askistoon. Lintutorni jää reitiltä sivuun ja sinne on kulkuyhteys Kehä III: n pohjoisreunaa seuraavalta kevyen liikenteen reitiltä ja Uudenkyläntieltä Lintutorninsillan kautta. Tornille johtaa myös vähän käytetty ja heikkokuntoinen, reilun 400 metrin polkuyhteys perukan pohjoisimmasta kulmasta Kehä III: n ja Vanhankyläntien risteyskohdan tuntumasta rantametsän ja pellon reunassa. Pitkäjärven virkistyskäytön kehittämisen näkökulmasta voidaan esittää rantapellon reunaa seuraavan polkuyhteyden kunnostamista. Kulku tornille olisi tällöin vaivatonta järven perukan runsaasti käytettävältä ulkoilureitiltä, reitti Kehä III: n pohjoispuolitse on pituudeltaan kaksinkertainen.

Pitkäjärven tornilla ilmenee ajoittain ilkeävaltaa, kohdistuen tornin rakanteisiin, joita on jouduttu korjaamaan monia kertoja. Ilkeävaltaan saattaa rohkaista tornin syrjäinen sijainti ”pussin perällä” ja monia muita pääkaupunkiseudun lintutorneja pienemmät käyttäjämäärät. Pitkäjärven kehittäminen tunnetummaksi luonto- ja ulkoilualueeksi ja runsaammat kävijämäärät voisivat vähentää kiinnostusta keppostelun harrastamiseen.

1.1.7. Liikennemelu

Pitkäjärven perukan äänimaisemaa hallitsee Kehä III: n liikennemelu laajalti, etenkin järven länsirannoilla. Perukan lintutornin ylätasanteella taustamelu on häiritsevää ja vaikeuttaa luonnon äänien kuulemistakin vilkkaan liikenteen tunteina merkittävässä määrin. Myöhäisen illan, yön ja varhaisimman aamun tunteina kuuluvat lintujen äänet kosteikolta paremmin. Hiljaiseksi luokiteltavaa aluetta ei ole selvitysalueella lainkaan, lähin yöaikaan alle 45 dB alue sijoittuu Hämeenkylässä kartanolle ja sen eteläpuolelle (Tiemelu 2016, Vantaan karttapalvelu). Luonnontilainen ja luontokohteena monipuolinen luontoalue maisemineen kuitenkin kompensoi Pitkäjärven houkuttavuutta luontoretkei- ja ulkoilukohteena. Liikennemelusta huolimatta alue on ulkoilijalle ympäristönä elvyttävä virkistytymiskohde.

Päiväaikaan (klo 7-22) keskimääräisen voimakkaan melutason 70-75 dB vyöhyke ulottuu Kehä III: Itä länsipuolen rantapeltojen puoliväliin noin 50 metrin etäisyydelle. Korkean melutason 65-70 dB vyöhyke ulottuu laajalti noin 150 metrin etäisyydelle, paikoin länsirannan rantaluhdille saakka. Lintutorninsillan eteläpuolen metsäsaareke vaimentaa melua ja saarekkeen järven puolelta alkaa 60-65 dB vyöhyke, joka jatkuu järven yli itärannan rantaluhtien ulkolaidoille, kattaen pohjoispäässä myös Tukon kanaalin lammen. Avarassa laaksossa melu kantaa hyvin ja järven itäpuolen rantamaat ja Hämeenkyllän peltoaukea ovat lähes kokonaisuudessaan 55-60 dB vyöhykettä.

Yöaikaan (klo 22-07) keskimääräisen korkean melutason 65-70 dB vyöhyke ulottuu Kehä III: lta noin 40 metrin etäisyydelle. 60-65 dB vyöhyke ulottuu länsipuolen rantapelloilla enimmillään noin 120 metrin etäisyydelle rantaluhtavyöhykkeen ulkolaidalle. Yöaikaan 55-60 dB vyöhyke kattaa suuren osan itäpuolen rantaluhdist ja pääosan perukan vesialueista. Lintutorninsillan katveen myötä muodostuu lintutornin eteläpuolelle rantalehtokuvion ja rantaluhdan alueelle 1.2 hehtaarin laajuinen 50-55 dB kuvio. Länsipuolen rantaluhdat ja perukan suu ovat 50-55 dB vyöhykettä, joka kattaa myös pääosan Hämeenkyllän pelloista.

Liikennemelun linnustovaikutuksia on selvitetty Vantaalla Keravanjokilaakson kartoituksen yhteydessä. Yölaulajareviirien sijoittumisessa havaittiin lintujen suosivan alhaisemman melutason kohteita ja karttavan korkeimpien melutasojen alueita. Pitkäjärven kesän 2017 selvityksestä huomioitakoon tältä osin perukan länsirannan pohjoisimman rantapellon Nybynpellon 3.4 hehtaarin laajuisen pohjoisosan autioituminen pesimäkaudeksi. Enin osa peltoaukeasta kuuluu päiväaikaan 65-70 dB ja yöaikaan 60-65 dB alueisiin. Länsirannan peltoaukean 2.8 hehtaarin laajuisella eteläpuoliskolla pesi kuitenkin yhtenevän melutason alueilla kolme lajia avomaalintuja: kiuru, kaksi paria niittykirvisiä ja keltävästäräkki. Eteläisempi peltolohko tarjosi linnuille laadultaan paremmat elinympäristölaikut, peltoa halkovan puron ja paikoin vaihtelevampaa kasvillisuutta, pienine niittylaikkuineen. Reviirien ydinalueet sijoittuivat noin 60-100 metrin etäisyydelle Kehä III: lta, mikä viittaa meluisan väylän välittömän lähialueen välttämiseen.

Järven perukan pohjoisimman pään pensastoluhdalle ja rantametsäkuvioille sijoittui kesän 2017 selvityksessä 12 lajilla yhteensä 14 reviiriä päiväajan 65-70 dB ja yöajan 60-65 dB melualueelle (4.0 ha). Viereisellä samankokoisella (4.0 ha) vertailuruudulla, joka käsitti pääosin yhteneviä pensasto- ja rantametsäkuvioita, todettiin 19 lajilla 23 reviiriä. Vertailuruudun melutasot olivat hieman alhaisempia (päiväaika 60-65 dB ja yö 55-60 dB). Lintuja asettuu edullisille elinympäristökuvioille korkean melutason kuvioille, mutta tutkimuksissa linnustotiheyksien on todettu jäävän meluisilla alueilla keskimäärin alhaisemmiksi kuin melutasoltaan rauhallisilla elinympäristökuvioilla. Lisäksi tietyt meluherkät lajit selkeästi karttavat melualueita. Voimakasääniset laulajat kuten satakieli ja mustarastas, joiden ääni kantaa meluisassa ympäristössä sopeutuvat liikennemeluun hyvinkin paremmin kuin vienommin laulava pajulintu. Meluinen ympäristö aiheuttaa stressiä myös linnuille.

Liikennemelun mahdollinen stressivaikutus on huomionarvoinen Pitkäjärven mahdollista laidunniittyä suunniteltaessa. Liikennemelu voi stressata laiduntajia. Laitumen sijaintia kaavailtaessa on Lintutorninsillan eteläpuolen metsikön melua vaimentava vaikutus paikallisesti huomionarvoinen seikka. Lintutornin ympäristössä viereinen melumittauksissa hiljaisempina erottunut kuvio rantapellon ja rantaluhdan rajoilla tarjoaisi myös laiduntajille tärkeää puuston ja pensaiden suojaa.

1.2. Pikkujärvi

Pikkujärven lähes kokonaan umpeen soistunut kosteikko sijaitsee Pitkäjärven koillispuolella Kehä III: n ja Vihdintien välissä. Alueelle perustettiin vuonna 2012 Pikkujärven ja viereisen Kakolanmäen metsäalueen

käsittävä 58.4 hehtaarin laajuinen luonnonsuojelualue. Pikkujärvi muodostaa Pitkäjärven koillisperukan kanssa Vantaan ainoan luontaisen linnustollisesti merkittävän kosteikkoalueen.

Pikkujärvi on umpeen soistunut ja yleisilme vahvasti pensoittunut, keskiosien pienet mm. osmankäämiä kasvavat lampareet ovat vaikeasti tavoitettavissa. Kosteikko on ollut vanhojen kartta-aineistojen perusteella verraten umpeen kasvanut jo 1930-luvulla, vielä 1870-luvulla oli avovettä toistakymmentä hehtaaria. Kohteen vesialueista pääosan muodostavat järveen laskevat ojat: luoteisosassa Herukkapuro, pohjoisesta Myllymäenoja ja idästä Varistonoja, laskupurona on Pitkäjärven koillisperukkaan vesiä purkava Pikkujärvenoja.

Järven eteläosassa vanhasta viljelykäytöstä ja laidunmaista kertovat tulvaniityt, jotka kasvavat laajalti pajupensastoa. Rantametsiä edustavat länsirannan koivikkoluhta ja kuusikkokorpi, sekä luoteisosan lehtokuvio. Hieskoivua, leppiä ja pajuja kasvava ruohokorpi kattaa laajat alat, ennen järven keskustan avoluhtina säilyneitä kuvioita. Kosteikkoalueen ja lähiympäristön pesimälinnusto on monipuolinen ja linnustotiheydet verraten korkeita. Pikkujärven pesimälinnustosta mainittavia ovat etenkin rantakanat luhtakana, luhtahuitti ja ruisrääkkä, kurki, yölaulajat, sekä pikkutikka ja pyrstötiainen, kohteella on pesinyt myös ruskosuohaukka.

Kartta 2. Pikkujärven kesän 2017 kartoitusalue (63 ha). © Maanmittauslaitos

Pikkujärven ja välittömän lähiympäristön pesimälinnustosta selvitettiin kesällä 2017 valikoitujen elinympäristöjen monimuotoisuutta ilmentävien indikaattorilajien reviirimäärät 63 hehtaarin alueelta. Pesimälinnustoa havainnoitiin viitenä päivänä: kattavin kiertolaskenta tehtiin 7.6. (klo 2.45-6.00). Nopeammat kierrokset tehtiin 30.5. (0.30-01.00 ja 10.15-11.45), sekä 19.5. (klo 18.30-20.00 ja 23.40-0.10). Lisäksi käytiin yökuuntelukäynneillä 4.5. (klo 23.10-23.40) ja 17.5. (klo 00.10-00.25). Havainnointi suoritettiin pääosin järven ympäristön teitä ja poluilta, joille suurin osa reviirilaulajista oli kuultavissa, länsirannan puolelta käytiin kuuntelemassa järven keskiosien pensastoja myös lähempää. Hyvissä kuunteluoloissa saatiin laulajat laskettua polkureiteiltä käsin verraten hyvin, mm. 30.5. yöajan ruokokerttuslaskennassa myös järven keskiosista. Järveä halkovia oja ja keskustalampareita ei käyty tarkastamassa ja pesivien vesilintujen parimäärät jätettiin arvioimatta. Järven keskiosissa liikkumista oli perusteltua välttää, turvaten mm. kurkiparille pesimärauha.

Pikkujärvellä kävi pesimäkaudella 2017 ruokailemassa Pitkäjärvellä pesivästä vesilinnustosta laulujoutsen ja puolisukelajalajeista ainakin taveja ja sinisorsia. Pikkujärvellä on havaittu 2010-luvulla pesimäkauden alussa mm. heinätavipari. Ruskosuohaukan pesintä on varmistettu alueelta ainakin 1990-luvun loppupuoliskolla, järven rauhalliset keskiosat soveltuvat hyvin lajin pesimäympäristöksi. Maassa pesivälle lajille voivat olla kuitenkin ongelmana alueella liikkuvat ja runsastuneet nisäkäspedot.

Rantakanoista järven keskustan osmankäämiä ja muuta ilmaversoiskasvillisuutta kasvavilla keskusluhdilla tavattiin kaksi reviiriä kuuluttanutta luhtakanakoirasta. Kesäkuussa järven pohjoispuolelta löytyi Vihdintien varrelta kevyen liikenteen väylältä juuri kuollut yksilö, joka oli joutunut ilmeisesti nisäkäspedon, mahdollisesti paikalla partioineen kissan saaliiksi. Luhtakana on kuulunut järven pesimälajistoon pidempään, 1990-luvun loppupuoliskolta tunnetaan järveltä pesälöytökin. Paikalla on tavattu monina vuosina myös luhtahuitti, mm. kesällä 2011 kahden laulavan koiraan voimin. Selvitysvuotena luhtahuittit olivat Uudellamaalla poikkeuksellisen vähissä kevätmuuttokauden epäedullisten säiden vuoksi. Joinakin vuosina saadaan lajin reviireihin täydennystä vielä keskikesällä, mutta kaudella 2017 myös kesämuuttajien saapumista suosivat lämpimät etelävirtaukset jäivät puuttumaan. Ruisrääkkä on kuulunut Pikkujärven lajistoon melko säännöllisesti, enimmillään on tavattu useampia reviirilintuja, mm. kesinä 2011-12 kolme. Useamman koiraan kohteilla on naaraan asettumisen reviirille arvioitu olevan todennäköisempää kuin yksittäisten narisijoiden paikoilla. Vuosi 2017 jäi kohteella kuitenkin räähättömäksi.

Kurkipari pesi onnistuneesti suojaisella ja rauhallisella pensastoluhdalla järven itäpuoliskolla, heinäkuussa rengastettiin yksi poikanen. Kurjen onnistunut pesintä on varmennettu paikalta myös vuonna 2008, lajin kerrotaan kuuluneen järven pesimälajistoon jo 1990-luvulla. Kahlaajista järvellä kiersi reviirilennolla lehtokurppa ja viidellä reviirillä mäkätti taivaanvuohi. Töyhtöhyppyä havaittiin 19.5. Hermanskärinniittyjen alueella kymmenen, mutta onnistuneita pesintöjä ei todettu. Metsäviklo havaittiin Pikkujärvellä 7.6., matkalennossa länteen suuntinut tulkittiin muuttajaksi, lajin syysmuuttokausi käynnistyy kesäkuun alussa. Muuttoaikoina Pikkujärven vetiset luhdet ja rantaniityt tarjoavat otollisen levähdysalueen kurpille. Taivaanvuohia on alueella havaittu parhaimmillaan kymmeniä, oheisena pienin määrin jänkäkurppia. Heinäkurppa on havaittu syysmuuttovieraana 2010-luvulla satunnaisesti.

Käki kukkui reviirillään lähialueella Petikon Friimetsässä, Pikkujärven rantametsät ovat lajille ominaista elinpiiriä. Tikoista pesimälajistoon kuului käpytikka luoteisosan rantametsissä. Pikkutikka ei yllättäen havaittu, mutta alue tarjoaa lajille otollista elinpiiriä. Pikkutikka pystyy hyödyntämään muita tikkoja paremmin nuoria lahopuukuvioita. Talvikauden vieraana on alueella tavattu valkoselkätikka. Tikkalinnuista on Pikkujärvellä tavattu pesimäaikaan myös käenpiika mm. peräkkäisinä kesinä 2009-11.

Keltavästäräkkillä todettiin reviirillä laulanut koiras järven pohjoisosassa, lintu lauloi sekä järven laiteiden pajuluhdalla että Hermanskärinniityillä Myllymäenojan varrella. Toukokuussa tavattiin koiras myös järven etelälaidalla Tavastkullanojan varren niittykuviolla. Satakieliä lauloi järven laiteiden pensastoissa viisi reviirikoirasta, lajin reviirimäärät olivat kesällä 2017 pääkaupunkiseudulla keskimääräistä pienempiä. Toisaalta Pikkujärven reunaluhtien metsittyminen on pienentänyt satakielille ja muille laulajille optimaalisten elinympäristökuvioiden pinta-alaa viime vuosikymmeninä.

Pensastasku asusti järven koilliskulman kesantoniityllä. Pensassirkkalintuja sirisi alkukesän yössä kaksi reviirikoirasta järven pohjoispuolen niityillä ja Hermanskärinniityn eteläreunalla Vihdintien kupeessa ruovikkoa kasvavassa ojassa, lintujen osin vaihdellessa laulupaikkoja eri niittykuvioilla. Kultarintoja tavattiin 30.5. neljä laulajaa järven lounais- ja länsilaidalla Skobbaksenmaan, Pikkujärvenkentän ja Tulvaniityntien

ympäristössä, sekä 7.6. yksi koilliskulman lehdossa. Näistä elinympäristönä soveliaimmilla lehtimetsäkuvioilla laulaneet kolme tulkittiin reviiirilinnuiksi.

Ruokokerttusia lauloi 30.5. yöajan kerttuslaskennassa järven alueella 25 koirasta: Kakolanpellolla 1, kanaalin ympäristössä Pikkujärvenniityltä pumppaamolle 7, Skobbaksenniityllä kanaalissa 1, länsipuoliskolla Sorkkalammen kohdalla 3, luoteisosassa pitkospolun eteläpuolella 5 ja pohjoispuoliskolla Vihdintien varren ulkoiluväylälle kuultuna 8. Viitakerttusia tavattiin kolme laulavaa koirasta: 30.5. lounaiskulmalla Skobbaksenmaalla ja itäpuolella Pikkujärvenniityllä, sekä kartoitusten jälkeen kesäkuussa kaakkoisreunalla. Luhtakerttusta ei tavattu lainkaan, vuosi 2017 oli lajilla koko Vantaan alueella edeltäneen viisivuotiskauden heikoin.

Hernekertulla oli reviiiri järven itäpuolella Kakolanmäen länsilaidalla. Pensaskerttuja kartoitettiin 7.6. 11 reviiirilaulavaa koirasta. Mustapääkerttuja tavattiin enimmillään 19.5. neljä laulavaa koirasta, kolme pesimäympäristöksi sopivilla habitaateilla järven länsirannan koivikossa, luoteisosan lehtokuviolla ja Kakolanmäen länsilaidalla laulanutta tulkittiin reviiirilinnuiksi. Sirittäjiä asettui reviiireilleen kaksi, järven länsi- ja luoteislaidan rantametsäkuvioille. Hippiäinen löytää otollista elinpiiriä länsirannan kuusikosta. Reviiirin haltijan havaittiin laulavan parhaimmillaan kilpalaulua, harvinaisemman sukulaisen tehdessä vierailun samalle metsäkuviolle.

Tulipäähippiäinen löytyi 7.6. puoli tuntia auringon nousun jälkeen länsirannan ”hippiäiskuusikosta”. Koiras lauloi innokkaasti pienellä alalla, minkä jälkeen lauluaktiivisuus harveni, kuten aamun edetessä muillakin aamukuoron linnuilla. Lintu teki kierrokset kuuloetäisyydellä länsi- ja luoteispuolella, palaten kuusikolle, mutta katosi tunti ja vartti löytöhetkestä. Sitä ennen harvinaisuus esittäytyi löytäjälle kuusen oksilla ja nopeimmin bongaamaan ehtineet kuulivat lajityypillisen laulun. Lintu oli käytöksen perusteella ilmeisimmin juuri yömuutolta saapunut levähtäjä. Rantakuusikko ja viereiset metsäkuviot voisivat tarjota lajille soveliaista pesimäympäristöä. Kyseessä oli 56. havainto Suomesta ja ensimmäinen Vantaan kunnan alueelta. Keski-Euroopasta levittäytymässä olevalla lajilla vuosi 2017 oli havaintomäärissä ennätys, Helsingin ja Sipoon saaristossa tavattiin kolme reviiirillä laulavaa koirasta. Mukana oli pesinnän yritykseen viittaava havainto, ei kuitenkaan lajipuhtaan: Pihlajasaarissa koiras ruokki hippiäisen kanssa poikuetta.

Pikkusieppo lauloi 30.5.-7.6. Kakolanmäen länsilaidalla nuorta lehtipuustoa kasvavalla kuviolla. Pyrstötiainen havaittiin 30.5. järven länsilaidalla ja 7.6. Skobbaksenmaalla. Jälkimmäisenä päivänä havaittiin toisaalla Askistossa 650 metriä havaintopaikalta emo ja kaksi poikasta. Jälkimmäiset saattoivat koskea Pitkäjärven perukassa pesineitä lintuja. Puukiiپیج kuuluu Kakolanmäen pesimälajistoon, 7.6. yksi etsi hyönteisiä raidasta Pikkujärven itäpuolen peltojen laidalla. Punavarpusia havaittiin pensaikkoluhdilla enimmillään 7.6. viisi reviiirilaulajaa.

Punatulkuu havaittiin 7.6. järven lounaislaidalla, länsipuolen rantamaihin rajautuvista metsäkuvioista etenkin rantakuusikko ja sen luoteispuolen metsä tarjoavat lajin suosimaa elinpiiriä. Nokkavarpunen ilmeisimmin pesi lähialueilla Askistossa tai Hämeenkylässä. 30.5. lensi yksi Pikkujärvenniityn Kakolanmäen suunnasta länteen. Keltasirkkuja tavattiin järven reuna-alueilla seitsemän reviiirilaulavaa koirasta, joista neljän keskittymä kaakkoisosan peltomaiden laiteilla. Pajusirkuilla oli pajuluhdilla kuusi reviiiriä.

Taulukko 4. Pikkujärven selvitysalueen (63 ha) pesimälinnuston reviiirimääriä 2017. * Kakolanmäen länsilaidalla.

Luhtakana (<i>Rallus aquaticus</i>)	2	Pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	11
Kurki (<i>Grus grus</i>)	1	Mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	3 (1*)

Lehtokurppa (<i>Scolopax rusticola</i>)	1	Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	2
Taivaanvuohi (<i>Gallinago gallinago</i>)	5	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	1
Keltävästäräkki (<i>Motacilla flava</i>)	1	Pikkusieppo (<i>Ficedula parva</i>)	1*
Satakieli (<i>Luscinia luscinia</i>)	5	Pyrstötiainen (<i>Aegithalos caudatus</i>)	1
Pensastasku (<i>Sxicola rubetra</i>)	1	Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	1*
Pensassirkkalintu (<i>Locustella naevia</i>)	2	Punavarpunen (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	5
Kultarinta (<i>Hippolais icterina</i>)	3	Punatulkku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	1
Ruokokerttunen (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	25	Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	7
Viitakerttunen (<i>Acrocephalus dumetorum</i>)	3	Pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	6
Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1*		

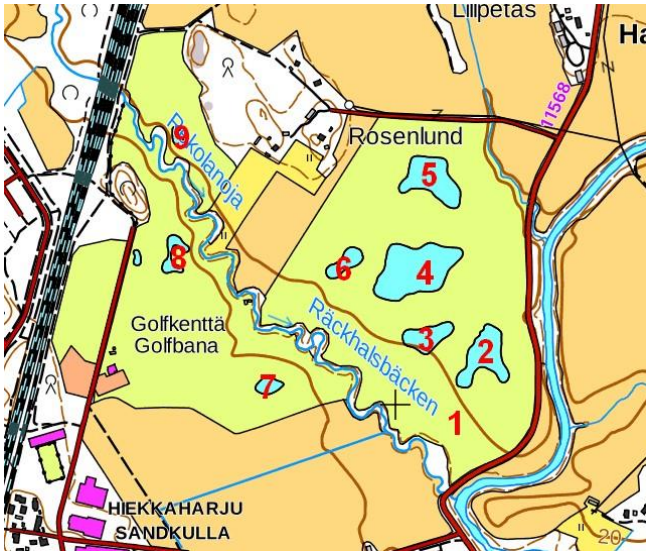
Pikkujärven vuoden 2013 hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyä pajukon vahvimmin valtaamien niittykuvioiden raivaamista on pidettävä linnustonäkökulmasta suositeltavana. Yölaulajista parhaitenkin voimakasta pensoittumista ja vesakoitumista sietävän satakielen reviirimäärät ovat vähentyneet alueella parhaiden vuosien määrästä 1990-luvulta, ruisrääkälle niityt ja luhdet ovat laajalti turhan umpeen kasvaneita. Järven eteläpuoliskolla voisi testata niiton vaikutusta kuivemmilla ja vähiten pensoittuneilla luhta- ja niittykuvioilla. Etenkin järven kaakkoiskulmalla suojelualueella ja sen reunamailla on hoidettavaksi niittyalueeksi soveltuvia kuvioita. Avoimien ja puoliavojen niittyjen säilyminen järven reuna-alueilla ja lähiympäristössä on linnustonäkökulmasta tärkeää. Järveen rajautuville itäpuolen peltolohkoille sopii viljelymuodoksi hyvin maisemapelto, joilla viljellään mm. kukkakasveja, kaakkoispuolen pelloilla viljeltiin kartoitusvuotena auringonkukkaa. Kukkapellot ovat myös lintujen suosimia ruokailupaikkoja.

Luhkakanoja tavattiin Pikkujärvellä kesällä 2017 kaksi reviirikoirasta. Kuvan sukupuolelleen määrittämätön löytyi juuri menehtyneenä Vihdintien varren ulkoiluväylän varrelta. Lintu oli ilmeisesti joutunut nisäkäspedon saaliiksi, lähituntumassa katseli kissa. Kurjen pesintä onnistui alueella, kuvan poikanen kuvattiin kuitenkin Joensuussa kesäkuussa 2009.

1.3. Hiekkaharjun golfkenttä

Hiekkaharjun golfkenttä sijaitsee Keravanjokilaakson laidalla Hanabölen viljelylaakson pohjoispuolella, kohdetta halkoo Rekolanojan purokäytävä, jonka itäpuoli lukeutuu Havukosken ja länsipuoli Jokiniemen kaupunginosaan. Reilun 40 hehtaarin kenttäalueella on yhdeksän vesiasteiksi rakennettua lampea, yhteispinta-alaltaan noin 3.85 hehtaaria, jotka ovat kehittyneet vesi- ja rantakasvillisuudeltaan reheviksi pienkosteikoiksi. Kentän kosteikot monipuolistavat linnustollisesti monimuotoista Hanabölen viljelylaakson aluetta merkittävästi, kohteen pesimälinnustoa on selvitetty aiemmin vuosina 2014-16 (Lindblom 2016).

Kartta 3. Hiekkaharjun golfkenttä, lammet numeroituna (1-9). © Maanmittauslaitos

Hiekkaharjun golfkentän pesimälinnusto kaudella 2017 selvitettiin viiden käyntikerran kiertolaskennoin aikavälillä 5.5.-12.7. (5.5. klo 21.00-23.00, 17.5. 21.00-23.00, 22.5. 20.45-23.30, 31.5.-1.6. 21.15-00.15 ja 12.7. 4.45-7.30), lisäksi alueella tehtiin Rekolanojan purokäytävään keskittynyt yölaulajakuuntelu 22.6. Kiertolaskennoissa kenttäalue kierrettiin kokonaisuudessaan, havainnoinnin keskittyessä lammille.

Pesimälajistoon kuului edellisenä vuotena ensi kertaa pesinyt laulujoutsen, parin saadessa neljä menestyksellisesti varttunutta poikasta. Lampien pienemmille sorsalinnuille joutsenet ovat sopuisia naapureita ja puolustavat reviiriään mm. nisäkäspedoilta. Joutsenten pesimälammella havaittiin vuoden 2017 laskennoissa runsaimmat määrät muita vesilintuja. Tutkimuksissa ei ole saatu tukea usein esitetylle väitteelle joutsenten negatiivisesta vaikutuksesta pesivään vesilinnustoon (Pöysä & Sorjonen 2000). Golfkentille pesimään asettuvat laulujoutsenet voivat kuitenkin häätää ruokailemaan saapuvia kanadan- ja valkoposkikihantia, toimien luontaisina hanhenkarkottimina.

Pesiviä tai pesintää suunnitelleita sorsia edustivat (parimäärä sulkeissa): haapana (1), tavi (1), sinisorsa (5) ja telkkä (1). Haapanapari (koiras +2kv) viihtyi alueella läpi pesimäkauden, mutta poikuetta ei havaittu. Tavikoiras soidinsi innokkaasti toukokuun käynneillä, mutta vaikutti jääneen ilman naarasta. Vesilinnuston arvokkain lintuvesi-indikaattori oli punasotkanaaras, joka havaittiin toukokuun alussa ja heinäkuussa, tulkiten reviirilinnuksi (1). Toukokuun loppupuoliskon käynneillä lintua ei havaittu, mutta saattoi jäädä löytämättä vesikasvustojen suojista. Tukkasotkia tavattiin toukokuun lopulla pariton koiras ja kahdella kerralla havaittu pari (1). Pinta-alaltaan laajimmat ja kasvustoiltaan suojaisimmat lammet (3 ja 4) sopivat sotkille pesimäympäristöksi. Kesän 2017 selvityksessä ei havaittu kahtena aiempänä kesänä tavattua vesilinnuston arvolajia heinätavia, jolle lammet tarjoavat soveliaa pesimäympäristöä. Sorsapesyeitä havaittiin heinäkuun käynnillä sinisorsilla neljä. Muiden lajien poikueiden puuttumiseen saattoivat vaikuttaa useammat muuttajat, erityisesti pesimäkauden 2017 koleus.

Liejukanoja havaittiin viisi paria ja nokikanoja pesi yllätyksellisesti peräti seitsemän paria. Molemmat lajit viihtyivät runsaskasvustoisimmilla lammilla, yhdeltä niukasti suojaavaa ilmaversoiskasvillisuutta kasvavalta lammelta (6) vaikutti nokikana häätäneen liejukanaparin toiselle lammelle. Laajimmat vesikasvustot käsittävällä lammella (4) nokikanoja pesi kaksi paria ja sillä viihtyi muutoinkin suurimmat määrät kaikkia vesilintuja. Nokikana puolustaa pesää ja poikasia ähräkästi ja voi tarjota muille vesilinnuille suojaa pesärosvoja vastaan, lajin poikastuotto oli hyvä.

Keltavästäräkkejä pesi kahdella lammella (2 ja 4) kaksi paria. Västäräkkejä pesi kentällä kolme paria. Niittykirvinen piti reviiriä Havukosken puolella kenttäalueeseen rajautuvalla vanhalla laidunniityllä. Ruokokerttusia tavattiin reviirilaulava koiras tai pari kahdella lammella (4 ja 8). Rastaskerttunen löytyi 22.5. lammen 2 itäpään pienestä ruokokasvustosta. Kyseessä oli ilmeinen muuttolevähtäjä, jonka kuultiin myös laulavan muutamia säkeitä. Laji on vaateliias kosteikkoindikaattori, joka viihtyy vankimmissa ruoko-osmankäämikasvustoissa. Lähinnä pinta-alaltaan suurin ja laajimmat ilmaversoiskasvustot tarjoava lampi 4 voisi olla reviirille asettumiseen soveliaista elinpiiriä. Kyseessä oli vasta kolmas havainto Vantaalta, kaikki 2010-luvulta. Pajusirkuilla oli yhteensä kolme reviiriä (lammilla 1 ja 2, 3 ja 4, sekä 8), lintujen viihtyessä mm. lähes umpeen kasvaneiden lampien suojaisissa osmankäämikasvustoissa.

Nisäkäspedoista erityisesti supikoiran ja ketun aiheuttaman pesäpredaation riski on suurin lammilla, joiden kasvillisuus rajoittuu kapealle rantakaistaleelle. Lammilla joilla kasvillisuus muodostaa vedestä kasvavia laikkuja ja kelluvia lauttoja ovat vesi- ja rantalintujen pesät paremmin turvassa maapedoilta, kuin myös kentän aktiivikäytön aiheuttamalta tahattomalta häirinnältä. Sorsalintujen pesiä voi tuhoutua lampien rannoilta myös viheriön hoidossa. Viheriöiden reuna-alueilta ja lampien rantaviivasta mahdollisesti löytyvät vesilintujen pesät voidaan suositella merkittävän pesän viereen ”aurauskepeillä”. Hautovilla sorsalinnuilla on usein rautaiset hermot ja haudonta voi onnistua, vaikka ihmisiä kulkisi säännöllisesti pesän vieritse. Telkiltä puuttuvat alueella pesäkolot, lammille ja kentän halki virtaavan Rekolanojan varteen voisi sijoittaa pesäpönttöjä. Golfkosteikat soveltuvat hyvin myös vesilinnuille suunniteltujen pesälauttojen ja tekopesien sijoituspaikoiksi.

Golflammet kehittyvät muutamassa vuodessa vesilinnuille edullisiksi pienkosteikoiksi, nopeasti varttuvan vesikasvillisuuden myötä. Kalattomille lammille kasvaa usein myös runsas uposkasvillisuus, minkä myötä vesihyönteislajisto voi kehittyä lajistoltaan monipuolisiksi ja yksilömääriltään runsaaksi. Nämä ovat keskeisiä tekijöitä vesilinnuston viihtymisessä ja poikastuotossa. Hiekkaharjun golfkenttä kerää pesimäkaudella myös alueen ulkopuolelta saapuvia sulkivia sorsalintuja, kuten haapanoita ja sinisorsia. Muuttolevähtäjistä huomionarvoisia ovat kahlaajat, joita havaitaan pieniä yksilömääriä, mutta lajeja vantaalaisittain monipuolisesti. Vuoden 2017 selvityksessä tavattiin kevätmuuttajista mm. lapinsirri, jänkäsirriäinen ja vesipääskyjä. Kahlaajat löysivät ruokailupaikkoja lampien vesirajasta ”viheriöluhdalta”. Mainittakoon myös toukokuun lopulla havaitut törmäpääskyt. Laji on kuulunut aiemmin Vantaan pesimälinnustoon mm. Keravanjoen laaksossa.

Taulukko 5. Hiekkaharjun golfkentällä havaitut vesilinnut, harmaahaikarat, kahlaajat, tiirat ja lokit pesimäkauden 2017 laskentakäynneillä. H = Havukosken puoli, J = Jokiniemen puoli. Cyg cyg = laulujoutsen, Bra leu = valkoposkianhi, Ana pen = haapana, Ana cre = tavi, Ana pla = sinisorsa, Ayt fer = punasotka, Ayt ful = tukkasotka, Buc cla = telkkä, Ard cin = harmaahaikara, Gal chl = liejukana, Ful atr = nokikana, Cha dub = pikkutylli, Phi pug = suokukko, Lim fal = jänkäsirriäinen, Cal tem = lapinsirri, Pha lob = vesipääsky, Act hyp = rantasipi, Tri neb = valkoviklo, Tri gla = liro, Sco rus = lehtokurppa, Gal gal = taivaanvuohi, Ste hir = kalatiira, Lar rid = naurulokki, Lar can = kalalokki, Lar fus = selkälokki, Lar arg = harmaalokki. k = koiras, n = naaras, n-puk = naaraspukuinen, so. naaras tai peruspukuinen koiras, pm = maastopoikue, pp = poikasia pesässä, ” = vanha pesimäikäinen yksilö, subad = esiaikuinen ei pesimäikäinen, ’ = nuori, samana kesänä syntynyt.

		5.5. 21.00-22.30	17.5. 21.00-23.00	22.5. 20.45-23.30	31.5.-1.6. 21.15-00.15	12.7. 4.45-7.30
Cyg cyg	H	2”	2”	2”	2”4pm	2”4pm
	J	0	0	0	0	0
Bra leu	H	0	0	14	0	0
	J	0	0	0	0	0
Ana pen	H	a1k1n	a2k1n	a1k1n	a1k1n	3k1n12n-puk3a
	J	0	0	0	0	0
Ana cre	H	1k	2k	1k	2k	1n-puk
	J	0	0	0	0	0
Ana pla	H	7k4n 6a	9k2n 4a	12k1n	52k9n	21k6n27”10pm3a
	J	0	1k	1k	0	1n8pm

Ayt fer	H	1n	0	0	0	1n
	J	0	0	0	0	0
Ayt ful	H	0	0	a1k1n	2k1n	0
	J	0	0	0	0	0
Buc cla	H	a1k1n	1k3n 2a	3n	8n	0
	J	0	0	1n	0	1n
Ard cin	H	0	0	0	1	0
	J	0	0	0	0	0
Gal chl	H	3 3a	4 3a	4 4a	2 2a	3"a4pm
	J	1	3 2a	0	2 2a	0
Ful atr	H	6 3a	9 5a	6 5a	8 5a	12"24pm6a
	J	a2	a2	1	1	a2"2pp
Cha dub	H	0	a2	0	0	0
	J	0	0	0	0	0
Phi pug	H	0	0	0	0	2k
	J	0	0	0	0	0
Lim fal	H	0	0	0	1	0
	J	0	0	0	0	0
Cal tem	H	0	0	1	0	0
	J	0	0	0	0	0
Pha lob	H	0	0	0	4	0
	J	0	0	0	0	0
Act hyp	H	1	2	0	0	0
	J	0	0	0	0	0
Tri neb	H	0	0	0	0	0
	J	0	0	0	0	1
Tri gla	H	0	0	0	0	8
	J	0	0	0	0	0
Sco rus	H	0	0	1	1	0
	J	0	0	0	0	0
Gal gal	H	0	0	0	0	1
	J	0	0	0	0	0
Ste hir	H	0	0	0	0	2
	J	0	0	0	0	0
Lar rid	H + J	0	0	0	0	15"2'
Lar can	H + J	40"	0	65", 1 2kv	0	72", 1 subad, 4'
Lar fus	H + J	0	0	0	0	2
Lar arg	H + J	0	0	0	0	3", 1 subad, 1'

Taulukko 6. Hiekkaharjun golfkentän lampien linnustoarvot, perustuen lammille (L1-L9) 5.5.-12.7.2017 tehtyjen viiden kiertoalaskennan suurimpiin kertayksilömääriin vesilinnuista, lieju- ja nokikanasta ja kahlaajista, sekä pari-/reviirimääriin keltavästäräkistä, ruokokerttusesta ja pajusirkusta, mukaan lukien rastaskerttushavainto. Laskennan aikana siirtyvät vesilinnut kirjattiin lammelle, jolla havaittiin ensin, laulujoutsen, sekä puna- ja tukkasotka kaikille lammille joilla havaittiin.

Cyg cyg = laulujoutsen (0.75), Ana pen = haapana (0.5), Ana cre = tavi (0.3), Ana pla = sinisorsa (0.1), Ayt fer = punasotka (1.0), Ayt ful = tukkasotka (0.8), Buc cla = telkkä (0.2), Gal chl = liejukana (0.75), Ful atr = nokikana (0.8), Cha dub = pikkutylli (0.25), Lim fal = jänkäsirriäinen (0.75*), Cal tem = lapinsirri (0.5*), Pha lob = vesipääsky (1.0*), Act hyp = rantasipi (0.25), Gal gal = taivaanvuohi (0.25**), Mot fla = keltavästäräkki (0.75), Acr sch = ruokokerttunen (0.25), Acr aru = rastaskerttunen (0.75**), Emb sch = pajusirkku (0.5).

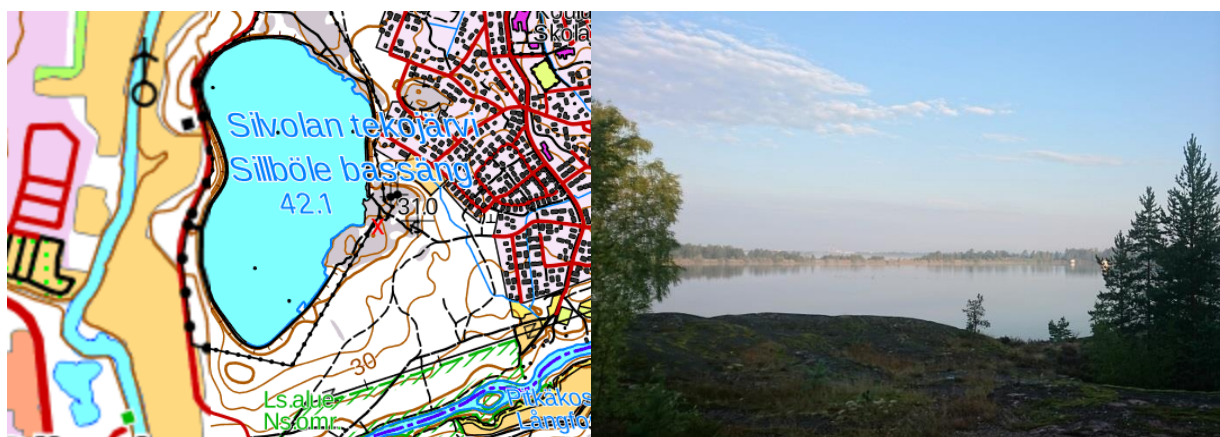
Lajin suojeluarvoa ja esiintymisen todennäköisyyttä golfkosteikkojen kaltaisessa ympäristössä kuvaava indeksiluku sulkeissa, laulujoutsenella pesimälammen indeksi x2, * = muuttolevähtäjä, ** = potentiaalinen pesimälaji, indeksia alennettu, koska ei asettunut reviirille, ad = vanha lintu, pull = untuvikko, k = koiras, n = naaras, n-puk = naaraspukuinen, a = pari, 2a = kaksi parvea/yksilöryhmää, a4 = kahden yksilön parvi. Liejukanalla lammilla 1 ja 2, sekä 4 ja 6 tehtyjen havaintojen tulkittiin koskevan kahta paria, joiden reviiriin kuuluivat molemmat lammet, pajusirkulla

yksi reviiri käsitti lammet 1 ja 3. LI = lammen linnustoindeksi, pesimälajit pari-/reviirimäärällä kerrottuna (nokikanoja L4 kaksi reviiriä).

		L1 0.04 ha	L2 0.62 ha	L3 0.40 ha	L4 1.4 ha	L5 0.78 ha	L6 0.21 ha	L7 0.17 ha	L8 0.17 ha	L9 0.06 ha
Cyg cyg	ad	0	X	X	2	X	0	0	0	0
	pull	0	X	X	4	X	0	0	0	0
Ana pen	ad	0	1k1n	1k1n4n- puk	2k8n- puk	0	0	0	0	0
Ana cre	ad	0	0	0	2k	0	0	0	0	0
Ana pla	ad	1k1n	3k3n	18k1n	46k7n	1n	1k	1k1n	0	2k
	pull	0	7 2a	0	a3	0	0	a8	0	0
Ayt fer	ad	0	1n	0	1n	0	0	0	0	0
Ayt ful	ad	0	1k1n	0	2k1n	0	0	0	0	0
Buc cla	ad	0	4n	0	8n	0	0	1n	0	0
Gal chl	ad	1	2	2	2	0	2	2	1	0
Ful atr	ad	0	2	2	4 2a	2	2	2	0	0
	pull	0	a6	a4	9 2a	a4	a3	>2	0	0
Cha dub		0	2	0	0	0	0	0	0	0
Lim fal		0	0	0	1	0	0	0	0	0
Cal tem		0	0	1	0	0	0	0	0	0
Pha lob		0	0	0	4	0	0	0	0	0
Act hyp		0	2	0	0	0	0	0	0	0
Gal gal		0	1	0	1	0	0	0	0	0
Mot fla		0	1	0	1	0	0	0	0	0
Acr sch		0	0	0	1	0	0	0	1	0
Acr aru		0	1	0	0	0	0	0	0	0
Emb sch		1	0	1	1	0	0	0	1	0
Lajimäärä		3	13	7	15	3	3	4	3	1
LI		1.35	7.15	3.90	10.25	1.70	1.65	1,85	1.5	0.1

2. Järvet ja lammet

2.1. Silvolan tekojärvi

Kartta 4. Silvolan tekojärvi (47.3 ha), linnustolaskentojen havainnointipisteet itäpuolen kallioilla aidatun alueen ulkopuolella, kartan punaisen rastin tuntumassa. Näkymä havainnointipaikalta lännen suuntaan elokuisena aamuna 2016.

Tekojärven linnustoa on selvitetty 1970-luvulla ja vuonna 2016 (Järvinen 1981, Lindblom 2013-16). Vuosien 2016-17 havaintoaineisto esitetään kosteena taulukoissa 7 (2017) ja 8a-b (2016). Vuonna 2017 järvellä

viihtyi läpi pesimäkauden kuikkapari, jonka ei todettu saaneen poikasia. Kauden epäedulliset sääolot saattoivat vaikuttaa pesinnän epäonnistumiseen, tai siitä luopumiseen. Edellisenä vuotena pari sai kaksi poikasta, mutta ne katosivat, todennäköisimmin pedon suihin. Kevätkauden vesilintuhavainnoista mainittakoon tukkakoskelopari. Sorsalintujen poikuelaskentojen aikaan altaalla ei havainnoitu. Kevätkauden muuttolevähtäjistä pikkulokeja havaittiin muuton huipun aikaan enimmillään 26 paikallista yksilöä, kokoontuneena ulapalle hyönteispyyntiin. Ruokavieraista tavattiin edellisvuoden tavoin merimetsoja kesän loppupuoliskolta läpi syksyn havainnointikauden, enimmillään laskettiin 15 yksilöä. Muuttolevähtäjistä paikalla viihtyivät lokakuussa allit. Eniten muutolla levähtäviä vesilintuja havaittiin hyvänä arktisten vesilintujen muuttopäivänä 2.10., allien määrä kohosi tällöin pienissä osaparvissa eri puolilla järveä 80.

Kuikka, merimetso ja merilokki ovat Silvolan tekojärvellä säännöllisiä ruokavieraita, ensin mainittu on kuulunut myös pesimälajistoon vuosina 2016-17.

Silvolan tekojärvi sijaitsee Vantaanjokilaakson ylängöllä ja alueelle ohjautuu lintumuuttoa jokilaakson ja muiden maastokuvioiden ohjaamana. Paikalla havaitaan mm. rannikkolinjaa hieman sisempänä seuraavaa petolintumuuttoa, sekä Vantaanjokilaakson avomaiden ja ympäröivien metsäalueiden ohjaamaa pikkulintumuuttoa. Tekojärvi voi toimia muuttolinnuille myös suunnistautumisessa käytettävänä maamerkkinä. Tekojärven itärannan kalliot tarjoavat mahdollisuuden lintumuuton seurantaan. Yleisölle vapaalta kallioalueelta Silvolanmetsän reunalla on kuitenkin rajoitettu näkyvyys, lukuun ottamatta järven yli kauas länteen avautuvaa maisemaa. Kallioalueella sijaitseva näkötorni voisi olla virkistyskäytön näkökulmasta kiinnostava kohtauspaikka. Kalliolta järven rannalla metsän keskellä voisi havainnoida ilman häiritsevintä kaupunkivalaistusta myös tähtitaivaan kohteita.

Otteita alkusyksyn 2016 muuttohavainnoista Silvolan tekojärveltä kolmena havainnointipäivänä: 15.8. klo 6.15-17.15, 20.8. klo 6.00-17.00 ja 24.8. 6.15-20.15. Havaintojen määreitä: m = muuttolennessä, p = paikallisia, muuttosuunnat S = etelä, SW = lounas, jne., a = parvi (sisältäen myös yhden yksilön parvet), 3a = kolme parvea, " = vanha lintu, ' = nuori lintu.

Merimetso (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	20.8. 27 (2a) m SW.
Mehiläishaukka (<i>Pernis apivorus</i>)	20.8. 29 (7a) m (28" E, 1' S)
	24.8. 48 (11a) m (40 E, 1 S, 1 W)
Ruskosuohaukka (<i>Circus aeruginosus</i>)	24.8. 3 (3a) m
Kalasääski (<i>Pandion haliaetus</i>)	24.8. 3 (3a) m
Kapustarinta (<i>Pluvialis apricaria</i>)	15.8. a26 m SW
Tervapääsky (<i>Apus apus</i>)	15.8. 917 (25a) S-W, 68 (7a) NW-NE, 500 p
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	15.8. 351 m
	20.8. 532 (377a) m
Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	20.8. 620 (103a) m S

Silvolan tekojärven muuttolevähittäjiä syksyllä 2017: tundrametsähanhiperhe, alliparvi ja nuori mustalintu.

Taulukko 7. Silvolan tekojärven paikalliset vesilinnut, kahlaajat ja loppilinnut, sekä tervapääsky ja pääsky pesimä- ja syyskauden 2017 kymmenenä laskentapäivänä. Havainnointi pistelaskentana itäpuolen kallioilta aidan takaa, jolloin altaan kaakkoisosaa katveessa. Cyg cyg = laulujoutsen, Ans fab = metsähanhi, Ans alb = tundrahanhi, Ans sp. = harmaahanhilaji, Bra can = kanadanhanhi, Bra leu = valkoposkihanhi, Ana pen = haapana, Ana cre = tavi, Ana pla = sinisorsa, Ayt ful = tukkasotka, Cla hye = alli, Mel nig = mustalintu, Buc cla = telkkä, Mer ser = tukkakoskelo, Mer mer = isokoskelo, Gav arc = kuikka, Pha car = merimetso, Ard cin = harmaahaikara, Act hyp = rantasipi, Tri och = metsäviklo, Tri neb = valkoviklo, Tri gla = liro, Ste hir = kalatiira, Hyd min = pikkulokki, Lar rid = naurulokki, Lar fus = selkälokki, Lar can = kalalokki, Lar arg = harmaalokki, Lar mar = merilokki, Apu apu = tervapääsky, Hir rus = haarpääsky, Del urb = räystäspääsky. 1k1n = yksi koiras ja yksi naaras (pari), ” = vanha pesimäikäinen, ’ = nuori samana vuotena syntynyt, 2kv = toisen kalenterivuoden yksilö (edellisvuotena syntynyt).

	13.5. 7.00- 14.00	18.5. 19.15- 21.15	21.5. 20.15- 21.15	25.5. 7.30- 8.15	23.7. 5.30- 9.15	21.9. 18.05- 18.25	24.9. 16.00- 17.30	2.10. 16.30- 19.30	7.10. 15.40- 17.25	11.10. 17.10- 18.25
Cyg cyg	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0
Ana fab	0	0	0	0	0	0	0	4	0	7
Ans alb	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Ans sp.	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Bra can	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Bra leu	0	0	0	0	0	400	2300	150	0	1
Ana pen	1k1n	1k1n	1k1n	2k2n	0	2	0	12	0	7
Ana cre	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Ana pla	1k1n	1k1n	1k1n, 1k	1k1n, 6k4a	1	0	0	0	2	0
Ayt ful	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Cla hye	0	0	0	0	0	0	6	80	15	15
Mel nig	0	3k2n	0	0	0	0	0	0	1	0
Buc cla	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
Mer ser	0	0	0	1k1n	0	0	0	1	1	0
Mer mer	1k1n	0	0	0	0	4	0	5	3	3
Gav arc	1k1n	1k1n, 1	1k1n, 1	1k1n	1k1n, 2”	0	0	0	0	0
Pha car	0	0	0	0	5	12	15	15	6	2
Ard cin	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0
Act hyp	2	1	1	2	3	0	0	0	0	0
Tri och	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Tri neb	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Tri gla	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ste hir	20	15	6	2	0	0	0	0	0	0
Hyd min	18”, 1 2kv	24”, 2 2kv	0	0	0	0	0	0	0	0
Lar rid	4”	2”, 1 2kv	10	2”	0	0	0	0	0	0
Lar can	50”	12”	24”	14”	4”, 6’	0	2	0	0	0

Lar fus	0	2"	1"	1"	1"	0	0	0	0	0
Lar arg	2"	2"	2"	2"	8", 2'	2	4	0	2	0
Lar mar	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1
Apu apu	1	120	0	0	0	0	0	0	0	0
Hir rus	12	50	4	0	0	0	0	0	0	0
Del urb	2	20	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukko 8a. Silvolan tekojärven paikalliset vesilinnut, kahlaajat ja lokkilinnut kymmenenä laskentapäivänä 28.4.-30.6.2016.

	22.4. 11.15- 13.15	28.4. 12.30- 14.00	1.5. 17.15- 18.15	7.5. 19.00- 21.15	24.5. 17.30- 19.15	27.5. 17.15- 19.00	11.6. 20.40- 22.40	17.6. 18.20- 20.50	19.6. 19.15- 21.30	30.6. 5.45- 9.15
Cyg cyg	0	0	0	0	0	0	2 2kv	0	0	0
Cyg sp.	2"	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bra can	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bra leu	0	0	0	0	1k1n	0	0	0	0	0
Ana pen	0	0	2k2n	1k1n	1k1n	1k1n	1	0	0	0
Ana cre	0	0	1k2n	0	0	0	0	0	0	0
Ana pla	0	0	0	1k1n	1k1n, 2n, 10+ 11 pull	9k2n, a9 pull	2n	2n	0	2n
Buc cla	1k1n	0	1k2n	0	1n	0	0	0	0	0
Mer ser	0	0	0	0	0	0	0	0	1k1n	0
Mer mer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 n-puk
Gav arc	1" jp	1k1n	1k	1" jp	1k1n	1k	1k1n	3"	1k1n, 2 pull	1k
Pha car	1	0	0	1"	0	0	0	0	1"	1", 1 2kv
Ard cin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Van van	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
Cha dub	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Act hyp	1	4	2	8	4	3	4"	4"	2"	8"
Tri och	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1"
Tri neb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3"
Ste hir	0	2	4 2a	2	0	0	3	3	1	3"
Hyd min	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8"
Lar rid	0	2"	2"	18"	1"	5"	4"	2"	1	2"
Lar can	14"	8", 1 2kv	3"	10"	22", 3 2kv	52 +2kv, 3 2kv	22 +2kv	9 +2kv	10 +2kv	0
Lar fus fus	0	1"	0	1"	1"	1"	3 +3kv	2 +3kv	3 +3kv	2 +3kv
Lar fus h/i/g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 +3kv
Lar arg	0	3" (1 pesällä), 2 +3kv	4" (1 pesällä)	4" (1 pesällä)	4", 1 subad	7" (1 pesällä)	6 +4kv, 1 +3kv (pesä hajalla)	14 +4kv, 1 2kv	14 +4kv, 1 pull	7", 1 4kv, 1 pull
Lar mar	0	1"	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukko 8b. Silvolan tekojärven paikalliset vesilinnut, kahlaajat ja lokkilinnut kymmenenä laskentapäivänä 8.7.-3.9.2016.

	8.7 6.30- 10.00	18.7. 6.40- 11.55	21.7. 5.45- 11.15	25.7. 6.20- 14.20	1.8. 6.55- 11.15	12.8. 6.10- 13.10	15.8. 5.45- 17.45	20.8. 6.00- 17.00	24.8. 6.15- 20.15	3.9. 16.00- 18.30
Cyg cyg	0	0	0	0	0	0	1"	0	1 +1kv	0
Ans ans	0	0	0	0	0	0	0	2", 2'	0	0
Bra can	0	0	0	0	0	12	15 3a	47 4a	64	34

Bra leu	0	0	0	0	0	500	1200	1200	3000	3000
Ana pla	0	3k1n, 1 n-puk	6	1	0	1	1	4	4	5
Mel nig	0	0	1k	0	0	0	0	0	0	0
Buc cla	0	1n1', 1'	0	2	0	0	0	0	1	0
Mer ser	1k	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mer mer	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Gav arc	1k1n	1k1n	1k1n	1k1n	1k1n, 1k	1k	3"	2"	4"	1"
Pha car	2"	4"	7"	1"	5", 1 2kv	5", 1 2kv, 2 1kv	5", 3 1kv	9", 2 1kv	7", 1 2kv, 2 1kv	5", 1 2kv, 5 1kv
Ard cin	0	1	0	0	1 1kv	1 1kv	2 1kv	3 1kv	2 1kv	0
Cha dub	0	0	0	1'	1	1	0	0	0	0
Act hyp	6	5	5	8	3	3	1	0	1	0
Tri och	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Tri neb	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Tri gla	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Ste cas	0	0	0	0	2" 2a	0	0	2 1kv	0	0
Ste hir	2	3"	12"	2"	2"	1	0	0	4 1kv	0
Hyd min	0	0	3 1kv	0	0	0	0	0	0	0
Lar rid	1'	2", 1 1kv	4", 1 1kv	7	1 1kv	1 1kv	3 1kv	3 1kv	0	0
Lar can	6", 1 1kv	5", 8 1kv	14", 60 1kv	15", 45 1kv	4", 23 1kv	10 1kv	1", 22 1kv	2", 9 1kv	1 1kv	0
Lar fus	0	1"	3"	3"	1"	1" 1 1kv	2", 1 3kv	4"	2" 1 1kv	0
Lar arg	6"	6", 6', 1" kuollut	17", 9 1kv	10", 6 1kv	11", 7 1kv	12", 3 1kv	10", 5 1kv	11", 6 1kv	10", 1 2kv, 8 1kv	8", 8 1kv
Lar mar	0	1"	1"	0	0	1", 2 1kv	1", 2 1kv	4 1kc	1", 2 1kv	1"

5.2.2. Vaaralanlammet

Vantaan ja Helsingin kuntarajalla Fazerilan pohjavesialueella sijaitsevat hiekkakuoppiin muodostuneet Vaaralanlammet. Maakannaksen jakama pohjoisin kaksiosainen 0.9 hehtaarin ja sen eteläpuolella sijaitseva 0.4 hehtaarin lampi ovat Vantaan puolella, niiden länsipuolella sijaitseva 0.4 hehtaarin lampi Helsingin puolella. Alue sijoittuu Helsingistä Sipoonkorpeen jatkuva viheryhteyden pohjoislaidalle, eteläpuolella Helsingin Jakomäessä sijaitsee Slättmossenin keidassuon luonnonsuojelualue. Lampien metsäiset lähialueet ovat suosittua ulkoilualueutta. Lammet ovat toimineet myös epävirallisena uimapaikkana ja alueen kehittämiseksi virkistyskäyttöalueena on esitetty maauimalan kunnostamista lammille.

Alue tunnetaan Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmissä Jakomäen lampien lintualueena ja huomioitavana lepakkoalueena, luontotiedot ovat kuitenkin osin puutteellisia. Helsingin puoleinen lampi ja Vantaan alueen eteläinen lampi ovat kasvillisuudeltaan melko karuja. Pohjoisimmalle kaksiosaiselle lammelle kehittyi vuosituhaten taitteessa vesilinnuille suojaa antaneita ilmaversoiskasvustoja, jotka olivat laajimmillaan vuosina 2007-08, vuodesta 2013 suojaavan rantakasvillisuuden määrä on ollut vähäisempää.

Ilmakuvissa ruovikkoa ym. ilmaversoislajistoa kasvaneiden kuvioiden laajuus kattoi vuosina 2007-08 38 % kaksoislammen itäpuoliskosta ja 22 % länsipuoliskosta. Kesällä 2017 oli suojaavien rantakasvustolaikkujen ala karkeasti enää 5 % lampien kokonaispinta-alasta, kasvustojen ollessa kapeita ja harvoja. Kesällä 2017 pohjoisimmalla lammella kasvoi runsaasti uposkasvillisuutta, jonka myötä lammella odottaisi elävän kohtuullisesti vesihyönteisiä.

Linnustoon kasvillisuuden kehittyminen heijastui monilajisen vesilinnuston asettumiseen alueelle. Vuosina 2002-2012 kuului lampien pesimälajistoon mm. mustakurkku-uikku ja nokikana vuonna 2008. Reviirilinnuksi asettui kesällä 2002 myös Vantaalla vain muutamilla kosteikkokohteilla tavattu rytikerttunen. Vuonna 2012 kuului pesimälajistoon vuosittaisen mustakurkku-uikun ohella vielä haapana, tavi ja telkkä. Sinisorsilla on havaittu useita poikueita pesimäkaudessa. Ruokavieraista huomioitava on vuonna 2008 tavattu räyskä, jonka havaittiin kalastaneen onnistuneesti. Kalojen esiintymisellä on merkityksensä arvioitaessa lampien ravintoverkkoja ja ekologista tilaa tarkemmin. Linnustoon kalat voivat vaikuttaa pienillä lammilla negatiivisesti vähentämällä vesilintupoikueille tärkeiden vesihyönteisten määrää.

Rantakasvillisuuden taantumisen jälkeen ovat vesilintulintuhavainnot jääneet vähiin ja havainnot mm. mustakurkku-uikuista loppuneet. Selvitysvuonna 2017 kohteella käytiin kertaalleen 16.6., tarkastaen lammet tarkoin. Alueella havaittiin tällöin vain sinisorsia 5k2n ilman poikueita ja rantasipejä todettiin pesivän yksi pari, ruokailemassa tavattiin naurulokki ja läheisen teollisuuskiinteistön katolla pesinyt kalalokkipari. Lisäksi pohjoisimman rannan lehtipuukuvioilla lauloivat lehto- ja mustapääkerttu ja eteläisen lammen laitamilla sirittäjä. Etenkin pohjoisimman lammen itäpuolisko, jolla oli jäljellä eniten kasvillisuutta, näytti edelleen potentiaaliselta lintulammelta, vesilinnut kuitenkin puuttuivat.

Alueen kehittämisessä virkistysalueena voitaisiin ”koillislampi” huomioida lintulampena ja keskittää uimalampisuunnittelu muille jo valmiiksi karummille lammille. Lammelle voitaisiin istuttaa linnuille suojaa ja pesäpaikkoja tarjoaviksi kasvustoiksi mm. osmankäämiä ja kurjenmiekkää, mahdollisesti lumpeita. Linnustonäkökulmasta voidaan suositella lammen kehittämistä luonnontilaa jäljitteleväksi puistolammeksi. Pääkaupunkiseudun golfkenttien vastaavan kokoluokan lammilla pesii lieju- ja nokikanoja, useampia lajeja puolisukelajasorsia ja telkkiä. Pohjoislammen länsipuoliskon rannoilla oli kesällä 2017 epävirallisia piknikpaikkoja ja häirintää linnuille todennäköisesti itäpuoliskoa enemmän.

Kartta 5. Vaaralanlammet Helsingin ja Vantaan kuntarajalla. Vihreä raja = vesilinnuille suojaa tarjoavan vesi- ja rantakasvillisuuden alue laajimmillaan vuosina 2007-2008 © Maanmittauslaitos. Näkymä itäisimmälle lammelle kesäkuuisena aamuyönä 2017, huomaa runsas kelluslehtinen kasvillisuus.

3. Metsät

3.1. Kuusijärven ulkoilumetsät

Kuninkaanmäen kaupunginosassa sijaitsevan Kuusijärven ulkoilualueen metsälinnusto kartoitettiin kesällä 2017 yhden kerran kartoituksella 16.6. (klo 8.45-11.15). Käynti toteutettiin osana laajempaa Itä-Vantaan kohdealueille tehtyä kierrosta. Kartoitus tehtiin järven ympäristössä 24.6 hehtaarin alueella, josta vesialuetta 7.4 ja metsiä ym. maa-alueita 17.2 hehtaaria (kartta 6). Hyvän sään vallitessa olivat reviirilaulajat verraten aktiivisesti äänessä vielä parhaan aamukuoroajan jälkeen ja tulosten perusteella käynnin voidaan arvioida antaneen kohtuullisen yleiskuvan kohteen pesimälinnustosta.

Vesilinnuista havaittiin sinisorsia 5k2n ja telkkiä a2n, poikueita ei havaittu; kohteen tulkinnallisina parimäärinä ensin mainittuja kaksi ja jälkimmäisiä yksi pari. Metsälintuja havaittiin 29 lajia, joilta tulkittiin 99 paria/reviiriä, kokonaistiheytenä 576 paria/km²/17.2 ha (taulukko 9). Kymmenen runsainta metsälajia olivat (sulkeissa pari-/reviirimäärä): peippo (16), punarinta (11), mustarastas (8), talitiainen (7), hippiäinen (6), sirittäjä (5), pajulintu (5), laulurastas (4), mustapääkerttu (4) ja vihervarpunen (4). Seuraavilla runsaussijoilla esiintyivät: rautiainen (3), räkättirastas (3), harmaasieppo (3), sinitiainen (3), käpytikka (2) ja kuusitiainen (2).

Yhden reviirin lajeja olivat: rantasipi, sepelkyyhky, käki, punakylkirastas, lehtokerttu, tiltalti, töyhtötiainen, hömötiainen, puukiipijä, viherpeippo, tikli, punatulkku ja nokkavarpunen. Kuusijärven eteläpuolen ylänköalueella tavattiin käki, tiltalti, sekä töyhtö- ja hömötiainen. Puukiipijä asutti Kuusijärvenojan kaakkoisuoman korpikuviota. Punatulkku havaittiin koillispuolen puolaaksossa, metsäpurojen piiriin sijoittuivat myös lehtokertun ja mustapääkerttujen reviirit. Nokkavarpunen tavattiin kahdella paikalla, joista etenkin järven itäpään lehtokuvio on otollista elinpiiriä.

Kartta 6. Kuusijärven ulkoilumetsien kartoitusalue kesällä 2017 (24.6 ha). © Maanmittauslaitos

Taulukko 9. Kuusijärven selvitysalueen (24.6 ha, josta vesialuetta 7.4 ha ja metsiä ym. maa-alueita 17.2 ha) pesimälinnuston pari-/reviirimäärät kesän 2017 yhden kerran kartoituksessa (16.6.). * = vesilintujen osalta parimääräarviot tulkinnallisia suositusaikoja myöhäisemmän laskennan vuoksi.

Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	2*	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	5
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1*	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	6
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1	Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	3
Sepelkyhky (<i>Columba palumbus</i>)	1	Sinitiaainen (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	3
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	2	Talitiaainen (<i>Parus major</i>)	7
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	1	Kuusitiaainen (<i>Parus ater</i>)	2
Rautiaainen (<i>Prunella modularis</i>)	3	Töyhtötiainen (<i>Lophophanes cristatus</i>)	1
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	11	Hömötiainen (<i>Poecile montanus</i>)	1
Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	8	Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	1
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	3	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	16
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	4	Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)	1
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	1	Tikli (<i>Carduelis carduelis</i>)	1
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	1	Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	4
Mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	4	Punatulku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	1
Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	5	Nokkavarpunen (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	1
Tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	1	Yht. 31 lajia, 101 paria/reviiriä, 411 paria/km ² /24.6 ha	

3.2. Linnaistenmetsä

Linnaisten kaupunginosassa Rajatorpantien eteläpuolella sijaitsevan Linnaistenmetsän kesän 2017 pesimälinnusto selvitettiin kertakartoituksella 10.6. (klo 2.45-11.45) 75 hehtaarin alalta. Laskennan säätö oli hyvä, heikkotuulinen kesäaamu ja reviirilaulajat hyvin äänessä. Vähintään metsässä risteilevistä poluista suurin osa kuljettiin vähintään kertaalleen läpi, eikä laulajien osalta jäänyt katvealueita. Havaitun lajiston ja reviirimäärien valossa kartoituksen voidaan arvioida antaneen hyvän kuvan alueen pesimälajistosta.

Vantaan lounaisimmalla kulmalla sijaitseva metsäalue sijoittuu keskelle etelä-pohjois-suuntaista metsäkuvioiden ja vanhojen viljelymaiden muodostamaa, Espoon Leppävaarasta Vantaan Petikkoon suuntautuvaa viherkäytävää taajaan rakennettujen taajamien välissä. Linnaistenmetsän eteläosassa sijaitsee Äijänsuon luonnonsuojelualue.

Kartta 7. Linnaistenmetsän kartoitusalue. © Maanmittauslaitos.

Kesän 2017 kartoituksessa havaittiin 35 pesimälajia, joilla yhteensä 407 paria/reviiriä, linnuston kokonaistiheytenä 543 paria/km² (taulukko 10). Runsaimmat 15 pesimälajia olivat (reviirimäärä sulkeissa): peippo (67), punarinta (47), mustarastas (41), laulurastas (29), talitiaainen (29), sirittäjä (27), hippiäinen (21), rautiaainen (16), sinitiaainen (16), mustapääkerttu (13), kuusitiaainen (11), käpytikka (10), pajulintu (9), puukiipijä (9) ja punakylkirastas (8). Etenkin laulurastaan, sirittäjän, käpytikan ja puukiipijän tiheydet olivat

korkeita, kertoen runsaasta otollisten elinympäristölaikkujen määrästä. Vähälukuisempia metsän monimuotoisuusindikaattoreita edustivat mm.: lehtokurppa (1), uuttukyyhky (1), käki (1), harmaapäätikka (1), metsäkirvinen (5), peukaloinen (3), kultarinta (1), tiltaltti (2), punatulkku (2) ja nokkavarpunen (2).

Metsäkuviot tarjoavat koko alueella lahopuustoa ja kolopuita, kolopesijöille merkittäviä ovat erityisesti varttuneet haavat. Käpytikoilta löytyi kartoituksessa kuusi pesää, jotka kaikki kolohaavassa. Lisäksi havaittiin kolmella muulla paikalla varotteleva ja neljällä paikalla ruokaa keräävä, tai ruokaileva yksilö. Harmaapäätikka huuteli metsän koillisosassa, mistä etelän suuntaan metsän itälaidalla on lajin suosimia lehtipuukuvioita. Uuttukyyhky huhui reviirollaan metsän keskiosissa lehtevällä rinnekuviolla, jossa kasvaa useita suuria haapoja. Puukiipijän yhdeksästä reviiristä kahdeksan sijoittui metsäalueen eteläpuoliskolle. Laji on kaupunkimetsissä luonnontilaisuuden piirteisiä kuvioita ilmentävä indikaattori, joka vaatii elinpiiriltään varttuneita paksukaarnaisia puita, joukossa lahovikaista puustoa. Puukiipijä rakentaa pesän irrallaan olevan kaarnan ja rungon väliin, tai puun rungon halkeamaan ja ruokailee pääosin puiden rungoilla hyönteisravintoa etsien.

Niukasti selvitysalueen ulkopuolella tavattiin fasaani, satakieli, pensaskerttu ja hemppo. Lisäksi havaittiin pikkukäpylintuja muuttoparvien muodossa. Laji oli pesimäkauden alkupuoliskolla pääkaupunkiseudulla vähissä, mutta toukokuun lopulla käynnistyi vaellus, joka jatkui läpi kesän. Hyvinä kuusen käpyvuosina tarjoavat Linnaisten kuusikot lajille otollista elinpiiriä. Havaitsematta jääneistä lajeista voidaan harakan ja variksen arvioida kuuluvan kohteen säännölliseen pesimälajistoon, kauden poikueet olivat todennäköisesti jo poistuneet alueelta. Vanhan metsän piirteiset korpilaidut alueen länsi- ja eteläosissa tarjoavat potentiaalista elinympäristöä idänuunilinnulle ja pikkusiepolle. Kyseisillä luonnontilaisuuden piirteitä ilmentävillä metsälaulajilla kesän 2017 reviirimäärät jäivät 2010-luvun heikoimmiksi.

Kesän 2017 inventoinnissa ei havaittu petolintuja, huolimatta alueen verraten tarkasta haravoinnista. Linnustokartoituksen yhteydessä tehtiin epäsuora petolintuun viittaava havainto, mm. rastaiden varoitellessa mahdollista lennossa ollutta päiväpetolintua. Linnaistenmetsä on tunnettu kana- ja varpushaukan pesimäkohteena ja ensin mainitulta on alueella useampia eri vuosina käytössä olleita pesiä (Solonen 2015). Metsän varttuneet kuusikkokuviot täyttävät hyvin kana- ja varpushaukan elinympäristövaateet. Linnaisissa on ollut reviiiri myös mehiläishaukalla, yhtenäinen laajempi ja rauhallinen metsäalue on soveltunut lajin pesimäalueeksi. Linnaistenmetsä on ollut vuosien 2001-15 seurantajaksolla aiemmin jopa kaupunkimetsiä karttavien varpus- ja viirupöllön esiintymisalue, kuvaten metsäalueen rauhallista luonnetta. Viirupöllön osalta kohde on ollut selkeästi erillään Vantaan muista esiintymisalueista. Pöllöllä pesimävuosi 2017 oli pääkaupunkialueella heikko ja Vantaan runsaimmankin lajin lehtopöllön pesinnät onnistuivat keskimääristä huonommin.

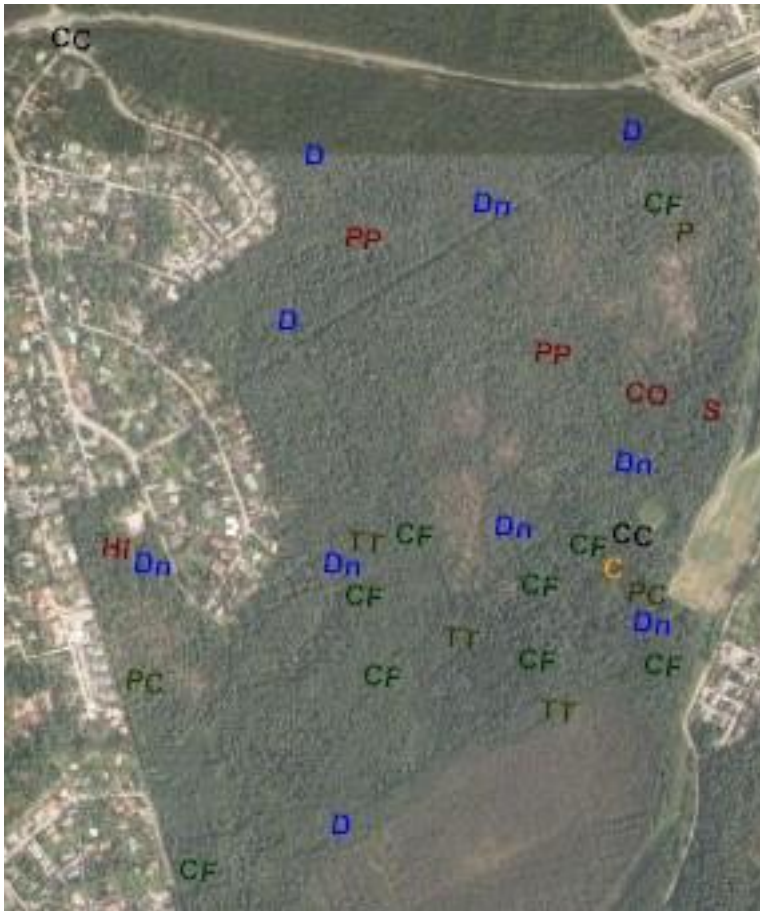
Pesimäkauden ulkopuolella metsän runsaimmin lahopuustoa tarjoavilla kuvioilla voi odottaa tapaavansa valkoselkä- tai pohjantikan. Tuleva pientalokortteli uudisrakentaminen keskiosan kallioalueen länsipuolelle kaventaa metsän yhtenäistä ydinaluetta, lisääntyvän virkistyskäytön muuttaessa osaltaan metsän luonnetta. Metsä on jo nykyisellään runsaiden polkureittien kattama. Pesimälinnustoon kuuluvat kana- ja varpushaukka ovat asutuksen läheisyyteen ja virkistyskäytön aiheuttamaan tahattomaan häirintään parhaiten sopeutuvia petolintuja. Alueella aiemmin esiintyneistä häiriöherkemmistä pesimälinnuista voidaan etenkin viirupöllön paluuta pitää verraten epätodennäköistä. Metsän länsiosissa tulevan täydennysrakentamisalueen piirissä 2000-luvulla suoritettujen harvennushakkuiden voidaan arvioida heikentäneen metsän laatua pöllöjen elinalueena. Alueella voi edelleen odottaa tapaavansa pesimäajan ulkopuolella syysvaelluksilla ja talviaikaan mm. varpus-, helmi- ja viirupöllöjä. Pöllöille on ympäri vuoden tärkeää löytää suojaisia päivälepopaikkoja. Pääkaupunkiseudulla on monia kaupunkimetsiä harvennushakattu pöllöttömiksi.

Taulukko 10. Linnaistenmetsän (75 ha) pesimälinnuston pari-/reviirimäärät kesän 2017 yhden kerran kartoituksessa 10.6.

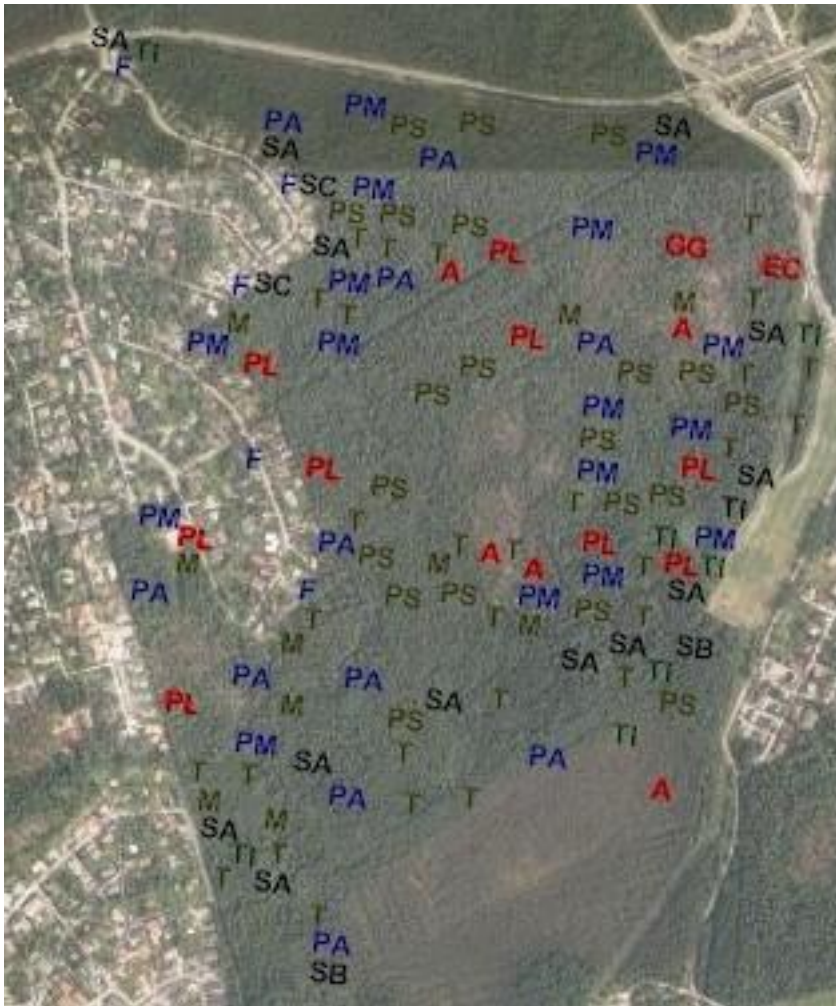
Lehtokurppa (<i>Scolopax rusticola</i>)	1	Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	27
Uuttukyyhky (<i>Columba oenas</i>)	1	Tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	2
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	2	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	9
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	1	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	21
Harmaapäätikka (<i>Picus canus</i>)	1	Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	10
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	10	Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	5
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	5	Sinitäinen (<i>Parus caeruleus</i>)	16
Peukaloinen (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	3	Talitiainen (<i>Parus major</i>)	29
Rautiainen (<i>Prunella modularis</i>)	16	Kuusitiainen (<i>Periparus ater</i>)	11
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	47	Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	9
Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	41	Närhi (<i>Garrulus glandarius</i>)	1
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	7	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	67
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	29	Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)	2
Punäylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	8	Vihevarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	3
Kultarinta (<i>Hippolais icterina</i>)	1	Punatulku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	2
Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	2	Nokkavarpunen (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	2
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	2	Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	1
Mustapääherttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	13	Yht. 35 lajia, 407 paria/reviiriä, 543 paria/km ²	

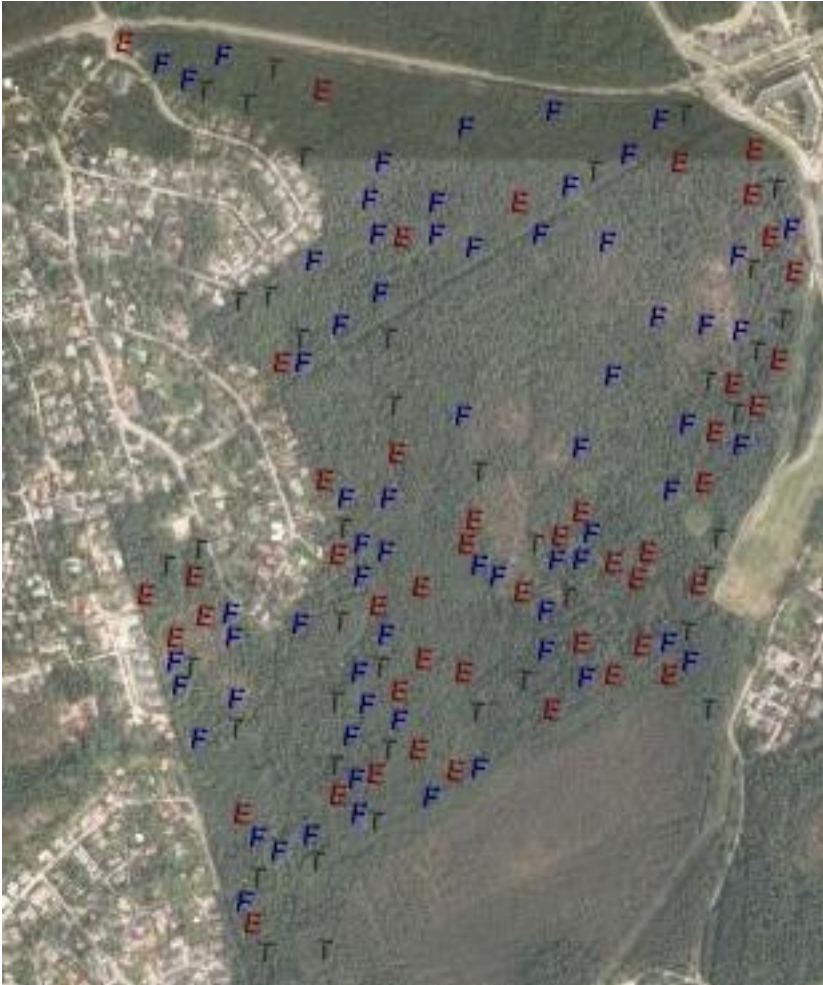
Linnaistenmetsän tuoreilla kankailla kasvaa monin paikoin reheviä mustikka- ja saniaiskasvustoja, paikoin on vanhan metsän piirteitä saavuttaneita korpi- ja lehtolaikkuja. Eri puolilla metsäaluetta kasvavat haaparyhmät ovat tärkeitä koloissa pesiville linnuille, mm. harmaapäätikalle ja uuttukyyhkyille, kuin myös metsän kaakkoisosaa asuttaville liito-oraville. Suojaisilta kuusikkokuvioidelta ovat löytäneet pesäpaikkoja kana- ja varpushaukka. Alue on ollut aiemmin myös viiru- ja varpuspöllön elinpiiriä, mutta näille metsän laatu on heikentynyt korpikuvioiden harvennuksen ja osin mahdollisesti lisääntyneen virkistyskäytön myötä.

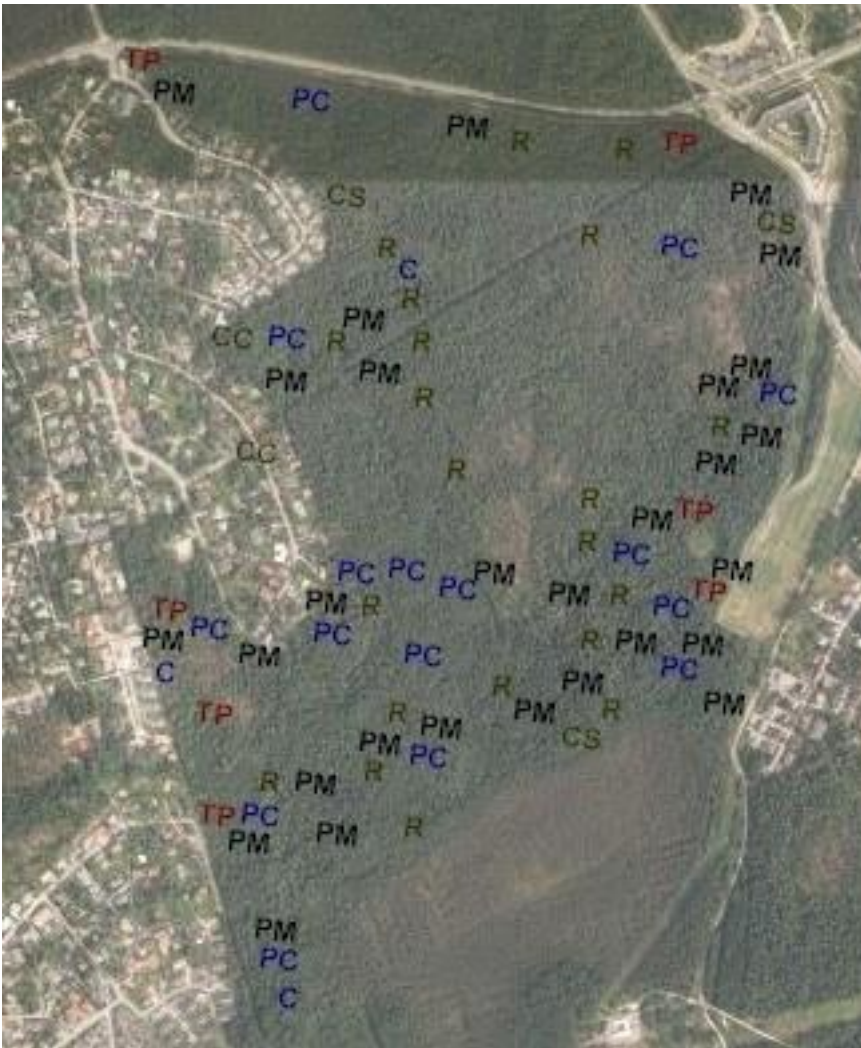
Linnaistenmetsän kolo- ja lahoppuustoa, sekä muita luonnontilaisuuden piirteitä suosivien lintulajien reviirit pesimäkaudella 2017: **S** = lehtokurppa, **C** = käki, **CO** = uuttukyyhky, **P** = harmaapäätikka, **D** = käpytikka (**Dn** = pesä, **D** = muu reviiriä tukeva havainto), **TT** = peukaloinen, **HI** = kultarinta, **PC** = tiltalti, **CF** = puukiipijä, **PP** = punatulku. CC = nokkavarpusten tapaamispaikat. © Maanmittauslaitos

Valikoitujen metsäympäristöjen monimuotoisuutta ilmentävien lintulajien reviirit Linnaistenmetsässä pesimäkaudella 2017: **A** = metsäkirvinen, **PM** = rautiainen, **T** = laulurastas, **TI** = punakylkirastas, **SC** = hernekerttu, **SB** = lehtokerttu, **SA** = mustapääkerttu, **PS** = sirittäjä, **PL** = pajulintu, **M** = harmaasieppo, **F** = kirjosiieppo, **PA** = kuusitiainen, **GG** = närhi, **EC** = keltasirkku. © Maanmittauslaitos

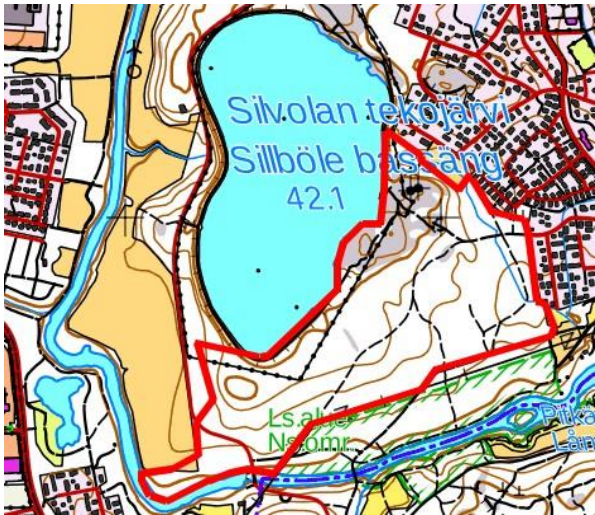
Linnaistenmetsän runsaslukuisimpien lintulajien reviirit pesimäkaudella 2017: E = punarinta, T = mustarastas, F = peippo. © Maanmittauslaitos

Sepelkyyhkyn (C), räkättirastaan (TP), hippiäisen (R), sinitiaisen (PC), talitiaisen (PM), vihervarpusen (CP) ja viherpeipon (CC) reviirit Linnaistenmetsässä pesimäkaudella 2017. © Maanmittauslaitos

3.3. Silvolanmetsä

Ylästön kaupunginosan länsilaidalla Silvolan tekojärven itä- ja eteläpuolella sijaitsevan Silvolan metsän pesimälinnusto kartoitettiin pesimäkaudella 2017 54 hehtaarin alalta, kolmen kerran kartoituksella (3., 13. ja 25.5.), kahdella yöajan käynnillä (20.5. ja 19.6.) ja päiväpetolintukäynnillä (23.7.).

Kartta 8. Silvolanmetsän kartoitusalue 2017 (54 ha). © Maanmittauslaitos. Yölaulajaniitty Hiilimiilunojan varrella Lehtikummuntien ja Silvolanmetsän etelälaidalla kulkevan pääulkolureitin välillä.

Pesimäkauden 2017 kartoituksissa Silvolan metsäalueella tavattiin 43 kohteella pesiväksi tulkittavaa lajia, joilla yhteensä 314 paria/reviiriä, kokonaistiheytenä 581 paria/km² (taulukko 11). Kymmenen runsainta lajia olivat (sulkeissa pari-/reviirimäärä): peippo (39), mustarastas (30), punarinta (28), sirittäjä (21), sinitiainen (19), talitiainen (19), pajulintu (18), mustapääkerttu (15), laulurastas (11) ja hippiäinen (11). Kymmenen seuraavaksi runsainta: rautiainen (10), lehtokerttu (10), keltasirkku (7), vihervarpunen (6), sepelkyyhky (5), käpytikka (5), punakylkirastas (5), kirjosiippo (5), viherpeippo (5) ja nokkavarpunen (5).

Metsäympäristöjen laatua kuvaavista indikaattorilajeista huomioitavia ovat myös harmaasiippo (4), metsäkirvinen (3), kuusitiainen (3), tiltalti (2), mehiläishaukka (1), lehtokurppa (1), käki (1), kultarinta (1), puukiiپی (1), närhi (1) ja punatulkku (1). Kartoitusten yhteydessä metsän alueella tavattiin myös kana- ja varpushaukka, kummallakin saalistava emolintu. Molemmat lajit ovat pesineet 2010-luvulla lähialueilla Ylästössä, Silvolan metsäalue tarjoaa molemmille otollista pesimäympäristöä.

Mehiläishaukalla oli paikalla vuoden 2016 tavoin reviiri. Silvolan yhtenäinen avomaamosaiikkeihin rajautuva rehevää sekapuustoa tarjoava metsäalue ja etenkin varttuneimmat kuusikkokuviot tarjoavat lajille tyypillistä pesimähabitaattia. Alueen houkuttelevuutta lisäävät Silvolan metsän laiteiden niittykuviot ja Vantaanjokilaakson avomaaympäristöt. Silvolan tekojärven ympäristö on kuulunut vuosien 2001-15 petolintuseurannoissa lajin tunnettuihin esiintymisalueisiin Vantaalla (Solonen 2015). Kesinä 2017 ja -16 alueella tehtiin havaintoja paikallisesta emolinnusta, joka suunnisti ravinnonhakumatkalle tekojärven länsipuolelle, palaten myöhemmin samaa reittiä takaisin. Kesällä 2017 moni mehiläishaukka luopui pesinnästä, tai pesintä epäonnistui kolean kesän aiheuttaman ravintokadon myötä. Lämpimänä kesänä 2016 oli mehiläishaukoille hyvin ravintoa tarjolla ja Silvolan metsän alueella havaittiin elokuussa myös paikallinen nuori lintu. Mehiläishaukka ei ole muista suurikokoisista päiväpetolinnuista poiketen erityisen herkkä ihmistoiminnan aiheuttamalle tahattomalle häirinnälle ja asettuu pesimään harvan taajama-asutuksen tuntumaan (Kontkanen & Nevalainen 2002). Laji ei karta myöskään mm. kanahaukkaa pesimäalueellaan naapurina (Forsman 1993). Mehiläishaukan reviiri on suuri, kattaen yli tuhannen hehtaarin alueen ja ravinnon hakumatkat voivat ylittää ainakin seitsemän kilometrin etäisyydelle pesäpaikalta. Pesä on usein hankalasti löydettävissä, tavanomaisimmin korkeassa ja tiheäoksaisessa kuusessa.

Vertailuna vuonna 2013 Silvolan metsässä tehdyissä kartoituksissa tavattiin 37 pesimälajia, joilla yhteensä 254 paria/reviiriä. Kesällä 2013 alue kartoitettiin 50 hehtaarin laajuudelta, pois lukien vuoden 2017 selvityksessä mukana olleet lehtimetsä- ja rantalehtokuviot alueen lounaiskulmalla Silvolantien ja Vantaanjoen mutkan välillä, Silvolantien ja Pitkäkosken luonnonsuojelualueen välinen lehto, sekä alueen pohjoispään metsäkuvio Hiilimiilunniityn ja Silvolan tekojärven välissä. Vuonna 2017 mukaan otetut reuna-alueiden kuviot kuuluvat alueen runsaslinnustoisimpiin.

Vuoden 2017 pesimälajeista jäivät puuttumaan kesällä 2013 tavatut pikkutikka ja pensassirkkalintu. Ensin mainittu kuuluu kohteen pesimälajistoon useimpina vuosina. Lounaisosan joenrantametsät, tekoaltaan eteläpuolen lehtoalue ja Hiilimiilunniityn eteläpään lehto ovat optimaalista pikkutikkametsää. Lähiympäristössä Pitkäkosken rantalehdoissa Helsinginkin puolella pesivien pikkutikkojen reviirit ulottuvat osin Silvolan puolelle. Aiemmin 2000 ja 2010-luvuilla tehdyissä selvityksissä on alueen pesimälajistoon lukeutunut metsäympäristöjen indikaattorilajeista harmaapäätikka, palokärki ja idänuunilintu, reviirilaulajina on tavattu myös pikkusieppo ja kuhankeittäjä, lisäksi lehtopöllö on kuuluttanut alueella reviiriään.

Silvolan verraten rauhallinen metsäalue ja etenkin kohteen varttuneet suojaosat kuusikot tarjoavat otollista pesimäympäristöä usealle petolintulajille. Kohteen houkuttelevuutta lisää Vantaanjokilaakson jokikäytävän ja peltomaiden monipuoliset saalistusmaat. Silvolan metsäalue on kuulunut vuosien 2001-2015 petolintuseurannoissa aiemmin hiirihaukan ja varpuspöllön esiintymisalueisiin (Solonen 2015). Hiirihaukka karttaa yleensä taajama-asutusta ja laji on mm. mehiläishaukkaa herkempi häirinnälle, hyläten helposti haudontavaiheen munapesän (Forsman 1983).

Silvolan metsä ja reunamaiden avomaaympäristöt keräävät myös muutolla levähtäviä lintuja. Vuoden 2017 kartoituskäynneistä etenkin 13.5. havaittiin alueella hyvän muuttoyön jälkeen runsaasti muutolla levähtäviä hyönteissyöjiä. Laulavia pajulintuja kirjattiin selvitysalueelta tällöin yli kaksinkertaisesti reviirimäärään nähden. Puolet keskittyi Silvolan tekojärven itä- ja etelärannan lähimmille reunametsäkuvioille, osin järvioltaan rantavyöhykkeen muuttajia kokoavan vaikutuksen vuoksi. Ohessa havaittiin selvitysvuoden pesimälajistosta puuttunut leppälintu. Muuttolevähtäjänä havaittiin myös ruokokerttunen 25.5., koskien alueen pohjoiskulmalla ”epätyypillisessä” biotoopissa lähimmän pihapiirin pensaissa laulanutta lintua. Selvityskäyntien muista havainnoista mainittakoon Hiilimiilunniityn eteläpäässä yömuutolta kuultu luhtakana 20.5. (klo 01.05), koskien taivaalla noin pohjoiseen edennyttä ääntelijää.

Syys- ja talvikaudella Silvolan metsäkuvioilta voi yhyttää useamman tikkalajin ja vaelluksella liikkuvia metsäympäristöjen pöllöjä. Syyskaudella 2017 alueella havaittiin 10 vuorokauden jaksolla lokakuun loppupuoliskolla helmi-, varpus- ja lehtopöllö, sekä valkoselkätikka. Pöllöille alue tarjoaa puustoltaan suojaisia päivälepopaikkoja ja tikoille etenkin lehtokuvioilla lahoppuustoa.

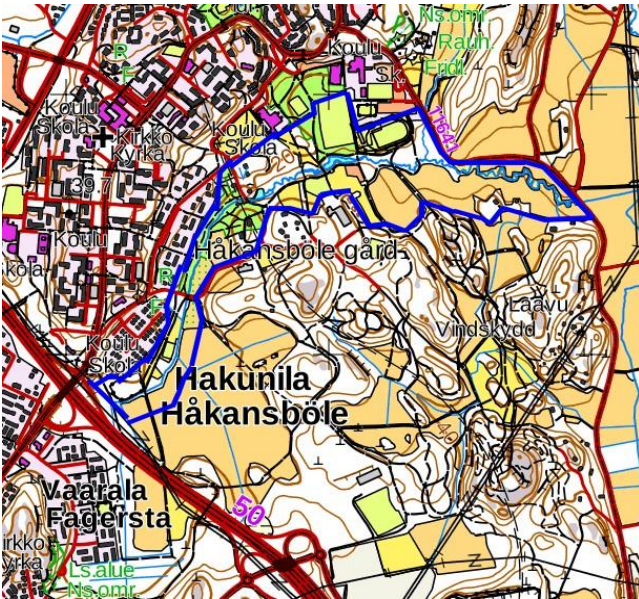
Helmipöllö Silvolan metsässä, hetkeä ennen auringon laskua 17.10.2017. Illan pimettyä huuteli metsäalueen toisella laidalla lehtopöllö. Kolme päivää myöhemmin tapasi selvityksen laatija alueella iltahämärissä vihellelleen varpuspöllön, kuvan lintu kuitenkin kevättalven auringossa 29.2.2016 Helsingissä.

Taulukko 11. Silvolan metsän (54 ha) pesimälinnuston pari-/reviirimäärät kesällä 2017.

Mehiläishaukka (<i>Pernis apivorus</i>)	1	Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	21
Fasaani (<i>Phasianus colchicus</i>)	1	Tiltalti (<i>Phylloscopus collybita</i>)	2
Lehtokurppa (<i>Scolopax rusticola</i>)	1	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	18
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	5	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	11
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	5	Harmaasieppo (<i>Muscicapa striata</i>)	4
Käki (<i>Cuculus canorus</i>)	1	Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	5
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	3	Sinitiainen (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	19
Metsäkirvinen (<i>Anthus trivialis</i>)	3	Talitiainen (<i>Parus major</i>)	19
Rautiainen (<i>Prunella modularis</i>)	10	Kuusitiainen (<i>Periparus ater</i>)	3
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	28	Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	1
Satakieli (<i>Luscinia luscinia</i>)	3	Harakka (<i>Pica pica</i>)	1
Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	30	Varis (<i>Corvus cornix</i>)	1
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	4	Närhi (<i>Garrulus glandarius</i>)	1
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	11	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	39
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	5	Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)	5
Viitasirkkalintu (<i>Locustella fluviatilis</i>)	1	Tikli (<i>Carduelis carduelis</i>)	1
Kultarinta (<i>Hippolais icterina</i>)	1	Vihervarpunen (<i>Carduelis spinus</i>)	6
Viitakerttunen (<i>Acrocephalus dumetorum</i>)	2	Punatulkku (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	1
Luhtakerttunen (<i>Acrocephalus palustris</i>)	1	Nokkavarpunen (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	5
Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1	Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	7
Pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	2		
Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	10		
Mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	15		
		Yht. 43 lajia, 314 reviiriä, 581 paria/reviiriä/km ²	

4. Purokäytävät

4.1. Kormuniitynoja

Kartta 9. Kormuniitynojan kartoitusalue (55 ha). © Maanmittauslaitos

Kormuniitynojan purokäytävä ja siihen rajautuvat puistoviheralueet kartoitettiin kertakäynnillä 16.6. Vesi- ja rantalinnustosta tavattiin tavi, sinisorsia, telkkiä ja rantasipejä pari. Ensin mainitulta lajilta havaittiin naaras, toukokuun loppupuoliskolla oli paikalla ollut koiras ja lajin tulkittiin kuuluvan kohteen pesimälajistoon. Sinisorsia tavattiin vain 5k2n. Telkkiä havaittiin 5 naarasta (2, 2, 1), joista yhdellä oli poikue.

Uuttukyyhky huhui purokäytävän itäpäässä, laji löytää pesäkoloja purolaakson reunametsien kolohaavoista ja pihapiirien vanhoista kartanopuista. Puron rantalehtokuviot ja ympäristön puistot ovat vakiintunutta elinpiiriä harmaapää- ja pikkutikalle, jotka havaittiin kartoituskierröksellä eteläpuolella Ojangan ulkoilualueella.

Satakielien laulu luo loppukevään iltoina tunnelmaa purokäytävän varrella monen laulajan voimin, parhaimmillaan on alueelta laskettu 15 reviirikoirasta, kartoituskierröksellä kuultiin neljä laulukauden lopun laulajaa. Viitakerttusia havaittiin alueella vaisuna laulajakesänä kartoitusten ulkopuolellakin vain yksi laulaja. Luhtakerttunen luritteli purokäytävän itäpään rantapajuissa. Yölaulajista on tavattu aiemmin myös viitasirkkalintu. Kultarinta viihtyy mm. Hakunilan kartanon puistossa, mistä laji tavattiin myös kartoituksissa. Ruokavieraana havaittiin kartoituskäynnillä harmaahaikara puron itäpäässä.

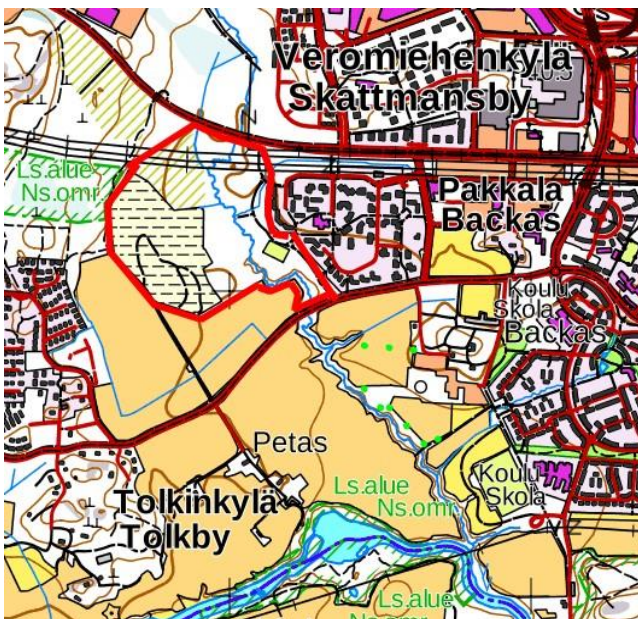
Kormuniitynojalla on talvehtinut verraten vakiintuneesti sinisorsia, 2010-luvulla parhaimmillaan kahden sadan pääluvuissa, syyskaudella sorsia on laskettu enimmillään 330. Koskikara on viihtynyt paikalla mm. talvikausina 2015/-16 ja 2016/-17. Muuttoaikoina purolle on tavattu keväällä liejukana ja syksyllä kuningaskalastaja.

Kormuniitynojan kesäamun maisema purokäytävää seuraavan ulkoilureitin varrelta.

4.1. Krakanoja – Krakanpuisto ja Krakanpellon maankaatopaikka

Krakanojan alueen linnusto kartoitettiin pesimäkaudella 2017 Krakanpellon maankaatopaikan ja Krakanpuiston alueelta 29 hehtaarin laajuudelta. Kartoituskäynnit tehtiin 2. ja 12.5., sekä 13. ja 19.6., lisänä täydentävä käynti avomaalajien poikueita silmällä pitäen 24.7. Laajempi yölaulajakuuntelu tehtiin 13.6., kartoittaen myös Backaksen kartanon ja Kartanonkosken liikuntapuiston länsipuolisen jokikäytävän alueet. Krakanpuiston ja Krakanojan purokäytävän pesimälinnustoa on selvitetty aiemmin vuonna 2013 (Lindblom 2013-16).

Kartta 10. Krakanpellon maankaatopaikan ja Krakanpuiston selvitysalue (29 ha).

Pesimäkauden 2017 kartoituksissa havaittiin 40 selvitysalueella pesiväksi tulkittua lintulajia, joilla yhteensä 80 reviiriä, tai pesivää paria, linnuston kokonaistiheys jäi 276 pariin/km². Vertailuna vuoden 2013 selvityksessä tavattiin Krakanojan purokäytävään Krakanpuistosta Vantaanjoelle keskittyneessä kartoituksessa 36 lajia ja 98 paria/reviiriä, tiheyden kohotessa 653 pariin/km² (Lindblom 2013-16). Ero selittyy osin kartoitusalueen koon ja biotooppijakauman eroilla, osin vuosien eroilla mm. laulajien määrissä, lämpimänä alkukesänä 2013 mm. yölaulajamäärät olivat usealla lajilla koleaa kesää 2017 korkeampia.

Elinympäristöjen monimuotoisuusindikaattoreista kartoitusalueella pesi tai piti reviiriä kesällä 2017 mm. (reviirimäärä sulkeissa): ruisrääkkä (1), käenpiika (1), uuttukyyhky (1), satakieli (1), pensastasku (1), viitakerttunen (4), luhtakerttunen (1), idänuunilintu (1) ja pikkulepinkäinen (1). Lisäksi Krakanojan purokäytävässä ja sen läheisillä viherkuvioilla tavattiin yölaulajista ruisrääkkä (1), satakieli (5) ja luhtakerttunen (4), vertailuna purokäytävästä kesällä 2013 kartoitetut 10 laulavaa luhtakerttusta.

Taulukko 13. Krakanpellon maankaatopaikan ja Krakanpuiston pesimälinnusto kesällä 2017 (29 ha).

Sinisorsa (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1	Hernekerttu (<i>Sylvia curruca</i>)	1
Fasaani (<i>Phasianus colchicus</i>)		Mustapääkerttu (<i>Sylvia atricapilla</i>)	3
Ruisrääkkä (<i>Crex crex</i>)	1	Pensaskerttu (<i>Sylvia communis</i>)	7
Rantasipi (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1	Lehtokerttu (<i>Sylvia borin</i>)	1
Uuttukyyhky (<i>Columba oenas</i>)	1	Idänuunilintu (<i>Phylloscopus trochiloides</i>)	1
Sepelkyyhky (<i>Columba palumbus</i>)	1	Sirittäjä (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	1
Käenpiika (<i>Jynx torquilla</i>)	1	Pajulintu (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	2
Käpytikka (<i>Dendrocopos major</i>)	1	Hippiäinen (<i>Regulus regulus</i>)	1
Kiuru (<i>Alauda arvensis</i>)	1	Kirjosieppo (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	1
Niittykirvinen (<i>Anthus pratensis</i>)	2	Sinitiainen (<i>Parus caeruleus</i>)	5
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	2	Talitiainen (<i>Parus major</i>)	5
Rautiainen (<i>Prunella modularis</i>)	1	Puukiipijä (<i>Certhia familiaris</i>)	1
Punarinta (<i>Erithacus rubecula</i>)	3	Pikkulepinkäinen (<i>Lanius collurio</i>)	1
Satakieli (<i>Luscinia luscinia</i>)	1	Närhi (<i>Garrulus glandarius</i>)	1
Pensastasku (<i>Saxicola rubetra</i>)	1	Varis (<i>Corvus cornix</i>)	1
Mustarastas (<i>Turdus merula</i>)	6	Peippo (<i>Fringilla coelebs</i>)	6
Räkättirastas (<i>Turdus pilaris</i>)	4	Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)	1
Laulurastas (<i>Turdus philomelos</i>)	2	Tikli (<i>Carduelis carduelis</i>)	1
Punakylkirastas (<i>Turdus iliacus</i>)	1	Keltasirkku (<i>Emberiza citrinella</i>)	3
Viitakerttunen (<i>Acrocephalus dumetorum</i>)	4	40 lajia, 80 paria/reviiriä, 276 paria/km ²	
Luhtakerttunen (<i>Acrocephalus palustris</i>)	1		

Käenpiika pesii Krakanojan varrella Krakanpuiston ja Kranpellon alueella. Pensastasku löytää pesintään soveliaita avoimia niittykuvioita Krakanpellon maankaatopaikalta, kuvat paikalta 27.5. ja 1.5.2016.

Krakanpellon maankaatopaikan niityt, rikkaruohostot ja pensastot ovat etenkin syyskaudella muutolla levähtävien avomaaympäristöjen lintujen suosiossa. Vantaanjokilaakso peltomaineen ohjaa alueelle runsaita määriä monipuolista muuttolajistoa. Avara täytemaa-alue vetää muuttajia puoleensa ja vilkkaimpina muuttopäivinä paikalta lasketaan runsaita määriä etenkin pikkulintuja, joista monet laskeutuvat levähtämään ja ruokailemaan. Paikalla on potentiaalia löytää joukosta vähälukuisia tai harvinaisia sattumia, 2010-luvulla on havaittu paikallisena syksyllä heinäkurppa, keväällä harjalintu ja kesällä pikkukiljukotka.

Täytemaa-alueen lakialueelta etenkin etelään Vantaanjokilaaksoon avautuva laaja näkymä tarjoaa hyvät puitteet lintumuuton seurantaan. Kaukoputkella varustautunut ”staijari” voi havainnoida myös etäämpänä kulkevaa muuttoa, kuten rannikkolinjaa sisämaan puolella seuraavia petolintuja, joiden lavea reitti kulkee osin alueen yli. Syyskaudella 2017 paikalla suoritettiin muuton havainnointia kahdeksana päivänä yhteensä 43 t, 45 min, muuttolajiston esiintymiskuvaa ja kohteen soveltuvuutta muutonseurauspaikaksi arvioiden, lisäksi paikalle tehtiin kolmena päivänä lyhyempiä käyntejä (taulukko 14). Huomionarvoisia ovat havainnot mm. kehrääjästä, tunturikiurusta, kangaskiuruista, sekä runsaat niittykirvisten ja pajusirkkujen määrät, kirvisistä ja sirkuista huomattava osa laskeutui paikalliseksi, jatkaen hetken lepäilyä ja ruokailun jälkeen muuttoaan.

Taulukko 14. Krakanpellon maankaatopaikalla syyskaudella 2017 havaittuja muuttoja, paikalliskertymiä ja vähälukuisia lajeja.

Lyhytnokkahanhi	15.10. (klo 8.45-16.25) 1 m 50 metsähanhen parvessa
Valkoposkihanhi	24.9. (klo 8.15-15.30) 310 2a m SW, 2920 12a ruokailulennolla (2200 N, 310 S, 410 W), 140 p
Haapana	12.10. (klo 8.30-13.00) 46 2a m
Hiirihaukka	7.10. (klo 13.15-15.15) 96 18a m
Kiljukotka	17.9. (klo 7.45-16.30) 1 2kv m W
Suopöllö	21.9. (klo 15.00-17.45) 1 p nousi m W
Kehräjä	17.8. (klo 23.40) 1 p
Kangaskiuru	15.10. (klo 8.45-16.25) 1 m 24.9. (klo 8.15-15.30) 1 p nousi m 17.9. (klo 7.45-16.30) 1 m
Kiuru	17.9. (klo 7.45-16.30) 52 35a m 15.10. (klo 8.45-16.25) 51 11a m, 8 p
Tunturikiuru	20.10. (klo 9.00-17.00) 1 kiertelevä
Metsäkirvinen	17.9. (klo 7.45-16.30) 200 m, 5 p
Niittykirvinen	12.10. (klo 8.30-13.00) 30 m, 109 p
Rautiainen	17.9. (klo 7.45-16.30) 75 48a m, 15 p
Uрпиainen	20.10. (klo 9.00-17.00) 615 110a m 15.10. (klo 8.44-16.25) 965 115a m
Kirjosiipikäpylintu	24.7. (klo 5.50-8.40) 4 2a m ENE
Pikkukäpylintu	24.7. (klo 5.50-8.40) 160 38a m, sisältäen lajilleen määrittämättömät käpylinnut
Punatulkku	20.10. (klo 9.00-17.00) 63 39a m
Pajusirkku	24.9. (klo 8.15-15.30) 125 m, 15 p

Kehrääjät hakeutuvat pesimäkauden jälkeen elokuussa ja syyskuun alkupuoliskolla avomaaympäristöihin. Niitä tapaa tällöin yötunteina hyönteispyynnissä Vantaanjokilaakson peltoaukeilta ja myös Krakapellon maankaatopaikalta. Kuvan lintu lepäili hyönteispyynnin lomassa peltotiellä polkupyörän lampun valokeilassa Helsingin Haltialassa elokuussa 2016. Tiklit viihtyvät Krakapellon maankaatoalueella ja kerääntyvät alueelle usein kymmenien yksilöiden parvina. Monivuotiset rikkakasvit tarjoavat niille siemenravintoa, laji on mieltynyt erityisesti takiaisen siemeniin.

Krakapuiston, Krakanojan purokäytävän ja Krakapellon alue on luontoarvoiltaan monipuolinen ulkoilu- ja virkistysaluekokonaisuus. Liikkuminen kohdentuu paljolti olemassa oleville ulkoiluväylille ja polkureiteille, alue on mm. koiran ulkoiluttajien suosiossa. Krakapuiston metsäalueelta ja maankaatopaikalle johtavat polkureitit ovat kunnoltaan osin välttäviä. Parempikuntoiselle reitille Krakapuistosta maantäyttöalueelle ja edelleen Mustikkasuonkallioiden metsään olisi virkistyskäytön kehittämisen näkökulmasta tilausta.

Viheraluekuvioiden luonnontilaisuus koetaan lähes poikkeuksetta useimpien alueella haastateltujen ulkoilijoiden mielestä alueen vetovoimatekijänä. Krakanojalla voi tehdä havaintoja puron elämästä ja puron varren luonnontilaisissa rantalehdoissa kuulee alkukesän aamuina monipuolisen lintukuoron. Monet ovat kertoneet huomioineensa maankaatoalueen monipuolisen linnuston, kuten kesäaikaan rinteillä narisevan ruisrääkän äänen. Maankaatoalueen luontoarvojen säilyttämisessä ja mahdollisesti kohentamisessa ovat keskeisessä asemassa avoimet niityt ja ruderaattikuviot. Alueen avoimuuden säilyttäminen voidaan nähdä myös maisemallisesti tärkeänä, vanhan peltoalueen laiteille kohonnut täyttömaa-alue mukautuu luonnollisena osana Vantaanjokilaakson kulttuurihistorialliseen viljelymaisemaan.

Maankaatoalueen kasvillisuuteen kuuluu useita vieraslajeja, joista yksittäiset ruusupensaat ja tertsuseljat sopivat alueen luonteeseen ja tarjoavat linnuille pesä- ja laulupaikkoja, sekä monipuolistavat ruokailupensaiden tarjontaa. Ongelmallinen on laajalti levittäytynyt lupiini, jonka kasvustot yksipuolistavat ja tukahduttavat muutoin monipuolista ruohokasvillisuutta. Lupiinin torjuntaa voidaan pitää alueella suositeltavana. Maankaatoalueen lupiinikasvustoja voidaan raivata pienillä aloilla maansiirtotöinä, jolloin syntyville avomaille kehittyy muutamassa vuodessa ruderaattikasvien kasvustoja. Hiekka- ja savimaiden ruderaattilajistosta mm. pietaryrtti, takiaiset, savikka ja hierakat ovat linnuille merkittäviä siemenravintoa tarjoavia ravintokasveja, etenkin ensin mainitut myös talviaikaan. Myös allergiakasvina viheralueilta usein torjuttu pujo on edellä mainittujen ohella linnuille talvikaudella tärkeä ravintokasvi. Huomattakoon että luonnonhoitotoimin hoidettavilta niittykohteilta, joilta kasvillisuus niitetään kesällä, talventörröttäjät pitkälti puuttuvat.

Krakanojan purokäytävän ympäristön viljelykäytössä säilyneet pellot, Ylästöntien pohjoispuolella Tolkinkylänpellot (Sarkaniitty), sekä eteläpuolella Krakanojan länsipuolella Bäckesåkrarna ja itäpuolella Backaksen kartanon länsipuolen lohkot, muodostavat linnustollisesti huomioitavan alueen. Alueen säännölliseen pesimälinnustoon on kuulunut aiemmin peltosirkku, joka on havaittu viimeksi vuonna 2015. Muuttoaikaan pellot keräävät monilajisesti muuttolevähtäjiä, syyskaudella tavataan säännöllisesti lapinkirvisiä ja lapinsirkkuja. Heinäkurppa on alueella todennäköisesti säännöllinen syysvieras, laji on

tavattu 2010-luvulla muutamia kertoja ilman säännöllisempiä etsintöjä. Linnustonäkökulmasta peltoympäristöjen monipuolisuutta kohentaisivat kukkakasveja kasvavat maisemapellot, riistapello ja kesantolohkot.

Krakanpellon maankaatopaikan laelta avautuvan näköalan säilymistä voidaan pitää tärkeänä. Virkistyskäytön näkökulmasta voitaisiin tarkastella myös mahdollisuuksia huipun pieneen korottamiseen. Muutaman metrin lakikorkeutta korottavalle maakumpareelle voisi olla tilausta ulkoilureitin kohtauspisteenä, talviulkoilussa mäenlaskupaikkana, kuin myös lintumuuton havainnointipaikkana Vantaan parhaimpiin kuuluvalla lintujen muuttoreitillä Vantaanjoen laakson äärellä.

4.2. Kylmäoja

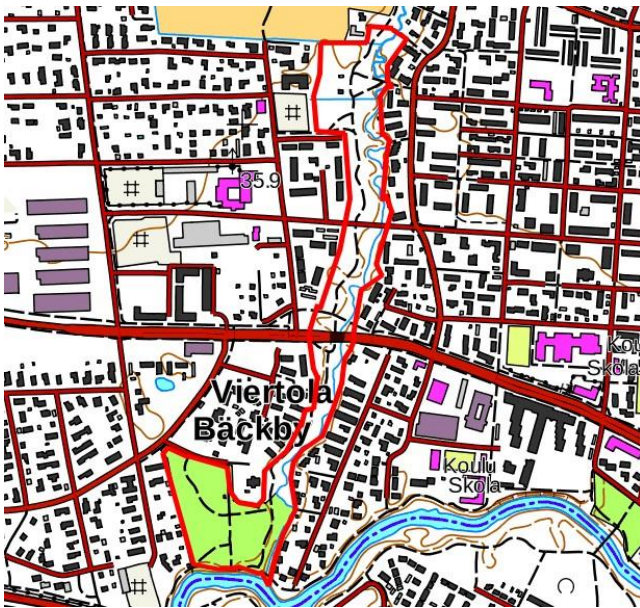
Kylmäojan purokäytävä ja siihen rajautuvat viheralueet kartoitettiin kesällä 2017 19. ja 22.6., puron varren yökuuntelu suoritettiin 12.6., Tikkurilan keskuspuiston osalta tehtiin täydennyksiä 31.5. ja 12.7. käynneillä, kartoitusalueen laajuus oli 137.6 hehtaarin alalta. Selvityksen voidaan arvioida tavoittaneen merkittävän osan alueella pesineiden huomionarvoisimpien indikaattorilajien reviireistä, mutta myöhäisen kartoitusajankohdan vuoksi ei todennäköisesti kaikkia osakohteilla pesineitä lajeja, havaitut reviirimäärät jäivät usealla runsaammalla lajilla todellista pienemmiksi. Laskematta jätettiin runsaat lajit, joiden laulukausi oli loppuillaan (mm. pajulintu), tai maastoon siirtyneet poikueet liikkuvat jo laajemmin (mm. kottarainen).

Taulukko 15. Kylmäojan pesimälinnuston reviirimääriä kesällä 2017, osa-alueittain: Koivuhaka Bäckbynpuisto (KB) (Tikkurilantien eteläpuoli), Puutarharanta (KP), Viertolan rantapuisto (VR) (Kylmäojan itäpuoli), Tikkurilan keskuspuisto (TK) (Koisotien eteläpuoli), Viertola Koisoranta (KR), Koivuhaan arboretum (KA), Simonkylän rantapuisto (SR), Ruskeasannanpuisto (RS), Ristisillanpuisto (Ristisillanlammet ja puisto) (RP), Simonkallionpuisto (SK), Simonkylänpuisto (Hiirilammet, niityt, metsäalue ja täyttömäki) (SP). Ana cre = tavi, Ana pla = sinisorsa, Buc cla = telkkä, Pha col = fasaani, Cha dub = pikkutylli, Act hyp = rantasiipi, Str alu = lehtopöllö, Col pal = sepelkyyhky, Den maj = käpytikka, Den min = pikkutikka, Ala arv = kiuru, Hir rus = haarapääsky, Ant pra = niittykirvinen, Lus lus = satakieli, Oen oen = kivitasku, Tur phi = laulurastas, Tur ili = punakylkirastas, Loc nae = pensassirkkalintu, Hip ict = kultarinta, Acr sch = ruokokerttunen, Acr dum = viitakerttunen, Acr ris = luhtakerttunen, Syl cur = hernekerttu, Syl com = pensaskerttu, Syl bor = lehtokerttu, Syl atr = mustapääkerttu, Phy sib = sirittäjä, Car car = tikli, Car can = hemppo, Emb sch = pajusirkku. + = havaittu, reviirimääriä ei selvitetty. * = vesilintujen osalta parimääräarviot tulkinallisia suositusaikoja myöhäisemmän laskennan vuoksi.

	KB 4.6 ha	KP 3.8 ha	VR 1.4 ha	TK 32.0 ha	KR 13.8 ha	KA 9.2 ha	SR 6.6 ha	RS 15.6 ha	RP 7.2 ha	SK 1.9 ha	SP 41.5 ha
Ana cre*	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Ana pla*	0	0	0	2	1	0	0	0	2	0	3
Buc cla*	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	1
Pha col	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0
Cha dub	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Act hyp	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0
Str alu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Col pal	1	2	0	1	1	0	1	1	0	0	+
Den maj	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	+
Den min	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ala arv	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Hir rus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Ant pra	0	0	0	8	0	0	0	1	0	0	3
Lus lus	0	1	0	0	1	2	1	0	0	1	0
Oen oen	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Tur phi	0	2	0	0	0	+	1	0	0	0	+
Tur ili	0	2	0	0	1	+	0	0	0	0	+
Loc nae	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Hip ict	0	0	0	1	2	1	0	0	0	2	0

Acr sch	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Acr dum	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	2
Acr ris	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Syl cur	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Syl com	0	0	0	4	0	2	0	1	0	0	0
Syl bor	0	1	0	1	1	1	1	1	0	2	+
Syl atr	0	1	0	1	1	2	2	1	0	1	3
Phy sib	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Car car	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	2
Car spi	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	+
Car can	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Emb sch	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

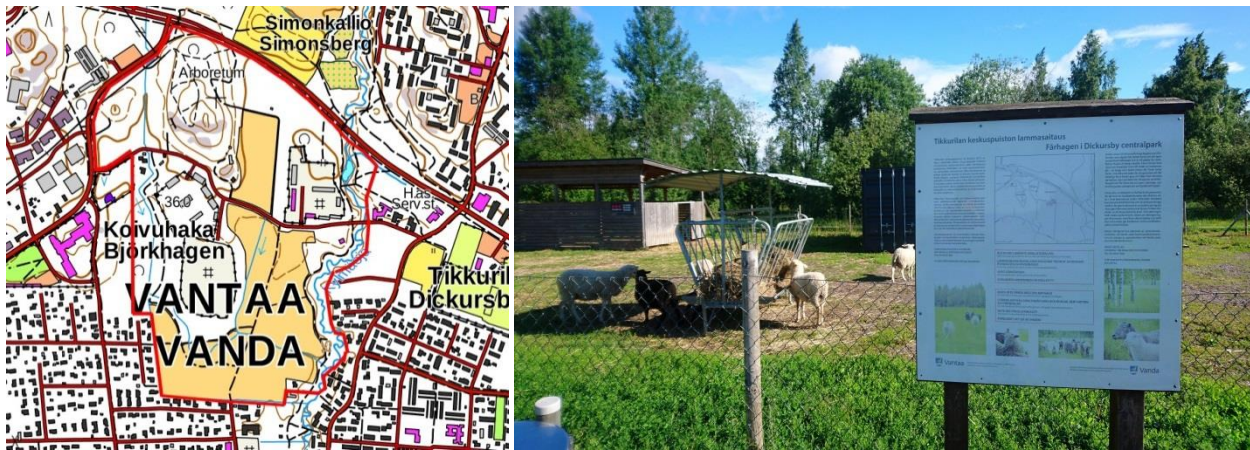
4.2.1. Koivuhaka Bäckbynpuisto, Puutarharanta ja Viertolan rantapuisto

Kartta 11. Kylmäoan Bäckbynpuiston, Puutarharannan ja Viertolan rantapuiston kartoitusalue (11 ha). © Maanmittauslaitos

Purokäytävän alajuoksulla Bäckbynpuiston, Puutarharannan ja Viertolan rantapuiston alueella havaittiin monipuolisimmin lintuja Puutarharannan puistoalueella, mm. (reviirimäärä sulkeissa): satakieli (1), laulurastas (2), punakylkirastas (2), hernekerttu (1) ja mustapääkerttu (1). Bäckbynpuistossa puron suulla pienessä ruovikossa lauloi ruokokerttunen. Lisäksi alueella pesivät mm. fasaani (2), sepelkyyhky (3) ja lehtokerttu (1).

4.2.2. Tikkurilan keskuspuisto, Koivuhaan arboretum ja Koisoranta

Kartta 12. Tikkurilan keskuspuiston, Koivuhaan arboretumin ja Koisorannan kartoitusalue (55 ha) © Maanmittauslaitos. Lammasaitaus arboretumin itäpuolella kesällä 2017.

Tikkurilan keskuspuisto on noin neliökilometrin laajuinen viheralue Kylmäojan purokäytävän länsipuolella Koivuhaan kaupunginosassa. Alueen maisema on avara, vanhat peltomaat kertovat kulttuurihistoriasta. Koivuhaan arboretumin itäpuoleisia vanhoja peltolohkoja hyödynnetään edelleen viljelykäytössä, paikalla on ollut useampana vuotena myös lammashaka.

Metsäkuviot. Keskuspuiston itälaidalla on Kylmäojan purokäytävän rantalehtoja ja reunametsälaikkuja Osmanrannasta pohjoisosan Koisorantaan yhteensä vajaan kolmen hehtaarin alalla. Länsireunalla on noin kolmen hehtaarin laajuinen lehtimetsäkuvio, pääosin aluskasvillisuudeltaan rehevää koivikko. Koivuhaan arboretum kattaa noin seitsemän hehtaarin alan keskuspuiston luoteisosassa. Puulajipuistosta löytyvät perus metsätyypit ja noin 170 puuvartista kasvilajia. Arboretumin vuoden 2017 puistosuunnitelman mukaista kohteen muokkaamista jalopuumaisemmaksi voidaan pitää linnustonäkökulmasta suotuisana, mm. marja-, hedelmä- ja siemenravintoa tarjoavien puiden muodossa.

Linnustollisesti merkittävimpiä ovat Keskuspuiston lehtipuu- ja lehtokuviot, joilla laulavat mm. satakieli, viitakerttunen ja kultarinta. Rehevän aluskasvillisuuden laikut ja toisaalta metsänlaiteiden riittävä avoimuus ovat etenkin yölaulajien satakielen ja kerttusten viihtymiselle tärkeitä. Tikkurilan Keskuspuisto tarjoaa otollista ympäristöä metsälajeista myös harmaapäätikalle. Lajia ei havaittu vuoden 2017 inventoinneissa, mutta tavattiin kesällä 2016. Muuttolievähtäjänä alueella on havaittu mm. idänuunilintuja, joita kuultiin heinäkuussa 2016 kaksi laulajaa.

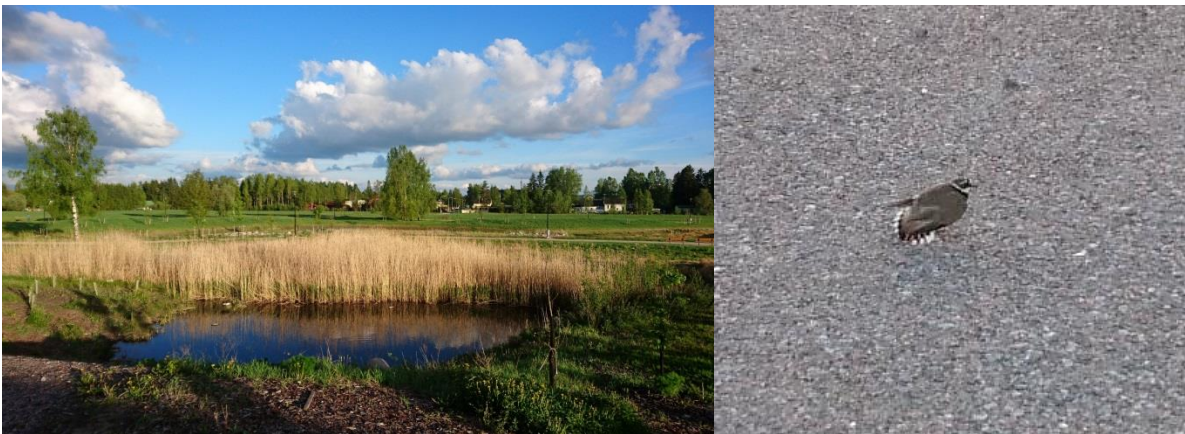
Niityt. Puistoalueen eteläpuoliskolla vanhat peltomaat kasvavat niittyinä ja ruohikoina. Niittyinä säilyneillä kuvioilla pesii avomaaympäristöjen linnustoa, kuten kiuru, niittykirvinen ja kivitasku, niittykirvisiä kesällä 2017 huomionarvoiset kahdeksan paria. Muuttoaikoina alueella levähtää avomaiden varpuslintulajeja, kuten pensastasku. Ruohikkokuviot ovat otollista habitaattia syyskaudella mm. heinäkurpalle. Linnustonäkökulmasta suojaavaa ruohokasvillisuutta tarjoavat avomaakuviot ovat hoidettuja nurmikenttiä merkittävästi parempia. Hoidetuilla nurmialueilla eivät edellä mainitut maassa pesivät avomaalinnut viihtyisi. Siemenravintoa tarjoavia talventörröttäjäkasveja voisi kasvaa puiston reunamailla enemmän, säännöllisesti niitettäviltä kohteilta nämä pääosin puuttuvat.

Hulevesikosteikot. Puistoaluetta halkovan Johansinojan varrelle on rakennettu hulevesi- ja biosuodatuslampia, joille on varttunut rehevää kosteikkokasvillisuutta. Lammilla tavataan pienin määrin kosteikkolinnustoa, viime vuosien pesimälajistoa ovat edustaneet sinisorsa, telkkä, pikkutylli, rantasipi, ruokokerttunen ja pajusirkku. Jälkimmäiset viihtyvät ainoalla ruovikko laajemmin kasvavalla lammella, jolla havaittiin kesän 2017 inventoinneissa myös Vantaalla vain harvakseltaan tavattu rytikerttunen. Kyseisen havainnon tulkittiin koskevan muuttolievähtäjää. Lampien suojaava vesi- ja rantakasvillisuus

on linnustonäkökulmasta ensiarvoisen tärkeää. Monet ulkoilijat seuraavat paikalla kesäaikaan kosteikoiden sorsapoikueita.

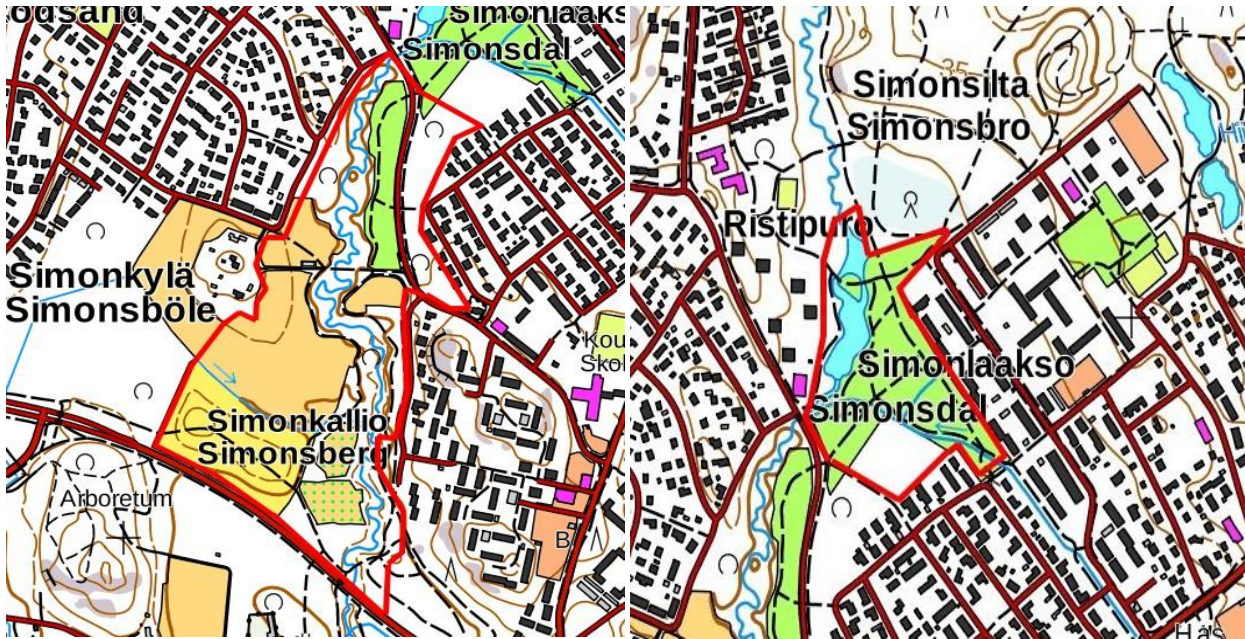
Lumenkaatopaikka. Asiattomalta liikkumiselta suljettu Koisotien lumenkaatopaikka ja kaupungin varikkoalue sijaitsee Keskuspuiston eteläpuoliskon luoteisosassa. Lumenkaatopaikan pesimälinnustoa ovat edustaneet viime vuosina pikkutylli, rantasipi, niittykirvinen ja kivitasku. Asfalttikentälle kesäkuukausina pääosin katujen kunnossapidon lokakuormista muodostuva hulevesilammikko houkuttaa pienin määrin myös muutolla levähtäviä kahlaajia, yleisimmin liroja, sekä metsä- ja valkovikloja, ohessa on havaittu mm. tyllejä ja suosirrejä. Yksilömääriltään niukatkin kahlaajahavainnot ovat huomionarvoisia, sillä muutolla levähtävien kahlaajien tapaamispaikat ovat Vantaalla kortilla.

Lumenkaatoalueella ruokavieraana käyvää linnustoa on seurattu niukasti, otteena kirjoittajan havaintoja viideltä päivältä loppukesältä 2016 (22.7.-13.8.) (sulkeissa suurin havaittu yksilömäärä): sinisorsa (9), tavi (4), tylli (3), suosirri (1), valkoviklo (1), liro (12), metsäviklo (9), nauru- (12), kala- (60), selkä- (5) ja harmaalokki (2), sepelkyyhky (15), uuttukyyhky (3), tervapääsky (120), västäräkki (20), kottarainen (50) ja hemppo (15). Paikalla saalisteli säännöllisesti myös nuolihaukka. Lämpimänä kesänä hulevesilammikolla oli hyönteisravintoa kohtuullisesti tarjolla.

Tikkurilan keskuspuiston hulevesikosteikko, jonka pienessä ruovikossa pesi kesällä 2017 ruokokerttunen ja pajusirkku, muuttolevähtäjänä havaittiin myös rytikerttunen. Koisotien lumenkaatopaikka tarjoaa otollista pesimäympäristöä pikkutyllille, kuvassa pesyettä varoittleva emolintu asfalttikentällä.

4.2.3. Simonkylän rantapuisto, Ruskeasannanpuisto ja Ristisillanpuisto - Ristisillanlammet

Kartta 13 a-b. Simonkylän rantapuiston (6.6 ha), Simonkallionpuiston (1.9 ha) ja Ruskeasannanpuiston (15.6 ha) (24.1 ha), sekä Ristisillanpuiston ja Ristisillanlampien kartoitusalue (7.2 ha). © Maanmittauslaitos

Ristisillanpuiston lammilla pesivät vesi- ja rantalinnuista sinisorsa, telkkä ja rantasiipi. Simonkyläntien purokäytävän siltarakenteissa pesi inventointikesänä Kylmäojan selvitysalueen ainoa haarapääskypari. Purokäytävän alueella on potentiaalista ympäristöä myös virtavästäräkille, joka voisi löytää pesäpaikan usean alueella pesivän västäräkiparien tavoin puron ylittävien maantiesiltojen rakenteista. Talviaikaan on Simonkyläntien alituksen alapuolisella virtapaikalla talvehtinut telkkiä, koskikara tavattiin alkutalvella 2016/-17. Koskikara ja virtavästäräkki voisivat hyötyä Kylmäojan uoman mahdollisista elinympäristökunnostuksista. Talvien leudontuessa koskikarat löytävät uusia talvehtimispaikkoja pienemmiltä puroilta ja virtavästäräkki on runsastuva laji, joka on vakiinnuttamassa asemaansa virtavesistöjen tulokaslajina.

Ruskeasannanpuiston viheralue Kylmäojan länsipuolella käsittää purokäytävän rantalehtoa ja avomaaympäristöjä, jotka kasvavat laajalti niittyinä, alueen halki laskee Kylmäojaan Ruskeasannanpuro. Avomaakuvioiden lajistosta tavattiin kartoituksissa niittykirvinen, koiranputkিনিိယီllä kesäyössä sirissyt pensassirkkalintu ja Ruskeasannanojan pensaikossa laulanut viitakerttunen. Vuosina 2013-16 on niittyillä narissut ruiskäräkkä ainakin kahtena kesänä. Niittykuvioiden hoidossa huomattakoon, että kohteiden niiton ajoituksessa tulisi huomioida avomaiden pesimälinnusto, joista monet pesivät maassa ja joiden pesiä tuhoutuu keskikesällä etenkin maatalousympäristöissä rehunurmien niitoissa. Ruskeasannanojan kaltaisten avo-ojien pientareet ovat niittymailla pesivien lintujen suosiossa ja tarjoavat pesä- ja laulupaikoiksi mm. suojaisia pensaita.

Kylmäojan rantalehdon pesimälajistoon Ruskeasannanpuiston ja Simonkylän rantapuiston alueilla kuuluvat mm. pikkutikka ja kultarinta. Nokkavarpusia havaittiin rantalehdossa kesällä 2016 poikue, lajista on alueelta havaintoja usealta vuodelta, vanhin reviiirihavainto 1990-luvun alusta. Purokäytävän tuomet tarjoavat nokkavarpusille monin paikoin niiden suosimia luomarjoja.

4.2.4. Simonkylänpuisto, Hiirilammet

Kartta 14. Simonkylänpuiston kartoitusalue (41.5 ha). Sinisorsanuorisoa syömässä mustikoita Hiirilampien rantametsässä heinäkuussa 2016.

Hiirilampien pesimälinnustoon kuuluvat sinisorsa ja telkkä, 19.6. käynnillä lammilla havaittiin ensin mainittuja 3k3n ja a5 pull, jälkimmäisiä 2n. Kesällä 2016 lammilla oli 29.7. sinisorsia 27, joukossa yksi poikue ja telkkiä yksi nuori. Mainittakoon kesältä 2016 myös lammilla ruokaillut räystäspääskypari, joka pesi todennäköisimmin läheisissä asuinkortteleissa. Räystäspääsky on tavattu Vantaalla vuosien 2013-17 pesimälinnustoselvityksissä vain viidellä paikalla, vähentyneen lajin pesimäpaikat olisi perusteltua olla seurannassa. Epätavallisempaa ruokavieraana on metsälammilla tavattu merimetso elokuussa 2013.

Simonkylänpuiston pesimälajistoon kuuluvat lehtopöllö ja pikkutikka. Ensin mainitulla oli reviiri asuttu myös pesimäkaudella 2017, mutta poikuetta ei edellisvuodesta poiketen havaittu. Pikkutikasta ei saatu havaintoa kartoituskäynneiltä, mutta tavattiin edelliskesänä Hiirilampien ympäristöstä. Metsäalueen pohjoispuolen niityillä pesi kesällä 2017 niittykirvisiä kolme paria. Hiirilampien länsipuolen täyttömäen pensastoissa havaittiin 19.6. viitakerttusia kahdella reviirillä, toisella laulava koiras ja toisella varotteleva emolintu. Simonkylänpuiston metsälinnusto edustaa rehevien sekametsien tyyppilajistoa, ulkoilupolkujen varsilla havaitsee helposti käpytikan, laulurastan, mustapääkertun, sirittäjän, kuusitiaisen ja puukiipijän. Metsäalueella on havaittu 2010-luvulla metsäindikaattoreista talvikaudella hömö- ja töyhtötaisia, sekä syksyn vaellusaikaan viirupöllö.

4.3. Rekolanoja

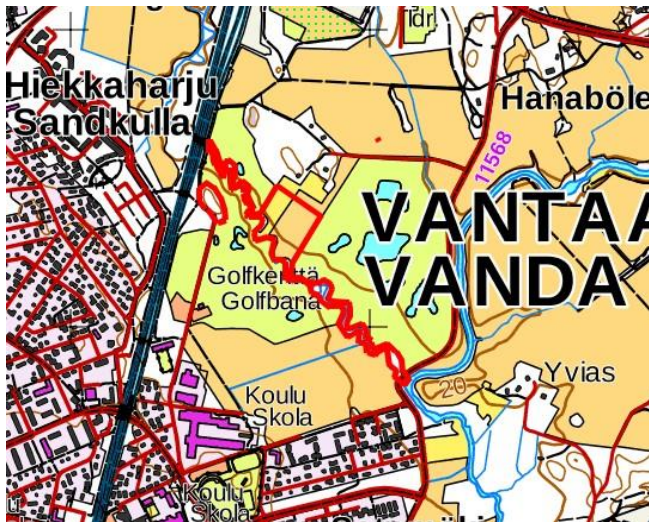
Rekolanojan purokäytävän ja siihen rajautuvien viheralueiden pesimälinnusto kartoitettiin pesimäkaudella 2017 12. ja 22.6. (pois lukien ensin mainitulla käynnillä Vallinojan alue), sekä Hiekkaharjun golfkentän osalta lammille kohdentuneiden käyntien ohessa 5., 17., 22.5. ja 31.5.-1.6., kartoitetun alueen laajuus oli 137.2 hehtaaria.

Taulukko 16. Rekolanojan pesimälinnuston reviirimääriä kesällä 2017, osa-alueittain: Hiekkaharjun golfkenttä (HG), Tarhurinpuisto, Malmipelto, Koivukylä Ojalehto (KO), Asola Ojalehto - Rekola Rekolanojanpuisto (AO-RO), Asola Ulrikanpuisto - Haxberginhaka (mukaan lukien purokäytävä Korson kaupunginosan rajalle) (AP), Korso Heikanpuisto, Kulopuisto, Korsonkaanaa (KK), Metsopuisto, Metsopuistikko (KM), Ankkapuisto (Ankkalammot ja puisto reunametsineen) (KA), Korso Valli, Kalmuri (KV), Vallinoja Fallbackanpuisto, Anttilanpuisto (VF, VA). Ana pla = sinisorsa, Buc cla = telkkä, Pha col = fasaani, Cre cre = ruiskääkkä, Sco rus = lehtokurppa, Act hyp = rantasipi, Col pal = sepelekyhky, Pic can = harmaapäätikka, Den maj = käpytikka, Ala arv = kiuru, Ant pra = niittykirvinen, Pru mod = rautiainen, Lus lus = satakieli, Tur phi = laulurastas, Tur ili = punakylkirastas, Hip ict = kultarinta, Acr sch = ruokokerttunen, Acr dum = viitakerttunen, Acr ris = luhtakerttunen, Syl cur = hernekerttu, Syl com = pensaskerttu, Syl

bor = lehtokerttu, Syl atr = mustapääkerttu, Phy sib = sirittäjä, Aeg cau = pyrstötiainen, Cer fam = puukiipijä, Stu vul = kottarainen, Car car = tikli, Car spi = vihervarpunen, Car can = hemppo, Coc coc = nokkavarpunen, Emb cit = keltasirkku. * = vesilintujen osalta parimääräarviot tulkinnallisia suositusaikoja myöhäisemmän laskennan vuoksi, - = ei havaittu, tai ei huomioitu kohteelta.

	HG 8 ha	KO 30 ha	AO-RO 10 ha	AP 11 ha	KK 5.5 ha	KM 5.7 ha	KA 11.4 ha	KV 7.6 ha	VF 40.5 ha	VA 7.5 ha
Ana pla*	1	3	0	0	0	1	7	0	1	0
Buc cla*	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Pha col	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1
Cre cre	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Sco rus	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Act hyp	1	1	0	1	0	0	2	0	0	0
Col pal	0	2	0	1	0	2	2	-	-	-
Pic can	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Den maj	0	1	0	0	0	0	1	-	-	-
Ala arv	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Ant pra	1	2	0	0	0	0	0	0	2	0
Pru mod	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Lus lus	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
Tur phi	0	1	0	2	2	0	3	-	-	-
Tur ili	1	1	1	2	1	1	2	-	-	-
Hip ict	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0
Acr sch	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Acr dum	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
Acr ris	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Syl cur	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
Syl com	1	2	1	0	0	0	0	1	5	1
Syl bor	0	4	3	6	5	3	1	0	1	1
Syl atr	0	2	0	0	1	3	1	0	0	1
Phy sib	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Aeg cau	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Cer fam	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Stu vul	0	0	0	0	0	1	0	-	-	-
Car car	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
Car spi	0	0	0	0	0	1	1	-	0	0
Car can	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Coc coc	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Emb cit	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1

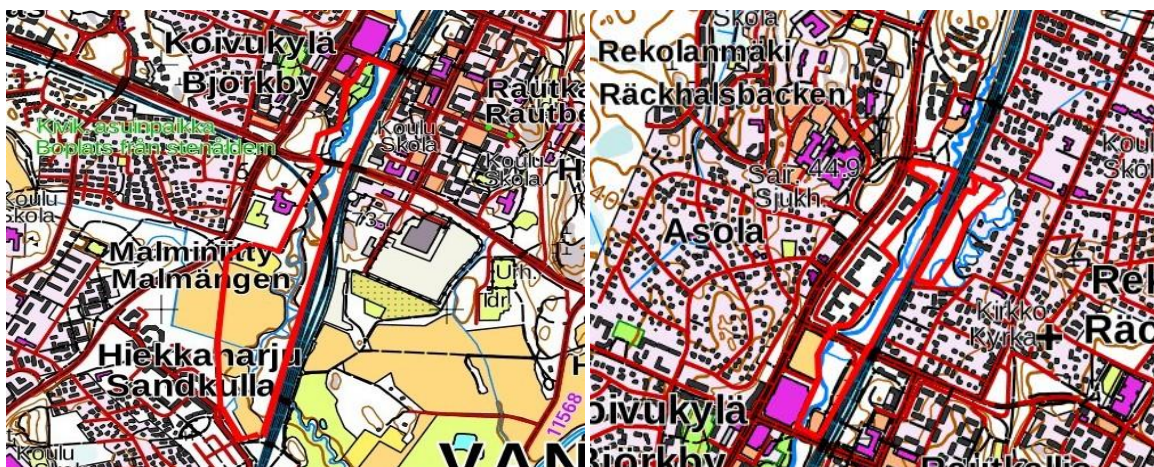
4.3.1. Hiekkaharjun golfkenttä

Kartta 15. Rekolanojan Hiekkaharjun golfkentän kartoitusalue (8 ha). © Maanmittauslaitos

Rekolanojan purokäytävä reuna-alueineen kartoitettiin Hiekkaharjun golfkentän osuudelta 8 hehtaarin laajuudelta. Osa-alueen pesimälinnustoon kuuluivat mm. (reviirimäärä sulkeissa): rantasipi (1), lehtokurppa (1), niittykirvinen (1), satakieli (1), ruokokerttunen (4), luhtakerttunen (1) ja tikli (1). Lehtokurpalla purokäytävä kuului reviirilennon alueeseen, reviirin ulottuessa puolla Tarhurinpuiston - Ojalehdon alueelle (reviiri kirjattu taulukossa jälkimmäiselle alueelle pesimäympäristöksi sopivien rantalehtokuvioiden myötä). Hevostilan ja puron välillä sijaitsevalla niittyalueella pesi niittykirvinen. Sarvipöllö havaittiin alueella 31.5. saalistuslennolla, poistuen saalis koivissa Lillpetaksen suuntaan. Kyseessä oli todennäköisimmin golfkentän lähituntumassa Hanabölen laaksossa pesivä lintu. Niukasti selvitysalueen ulkopuolella Rekolanojan suulla Keravanjoen Hakkilan puoleisen rantapellon piennarkuviolla narisi ruisrääkkä. Vuosina 2014-16 Hanabölen laakson selvityksissä puron laiteiden golfkenttään rajautuvilla niittykuvioilla tavattiin myös pensastasku ja pensassirkkalintu. Linnustonäkökulmasta niittykuviot ja purokäytävän rantapensastot ovat alueen lajistollista monimuotoisuutta keskeisesti lisäävä elementti.

4.3.2. Tarhurinpuisto, Malmipelto, Ojalehto, Rekolanojanpuisto

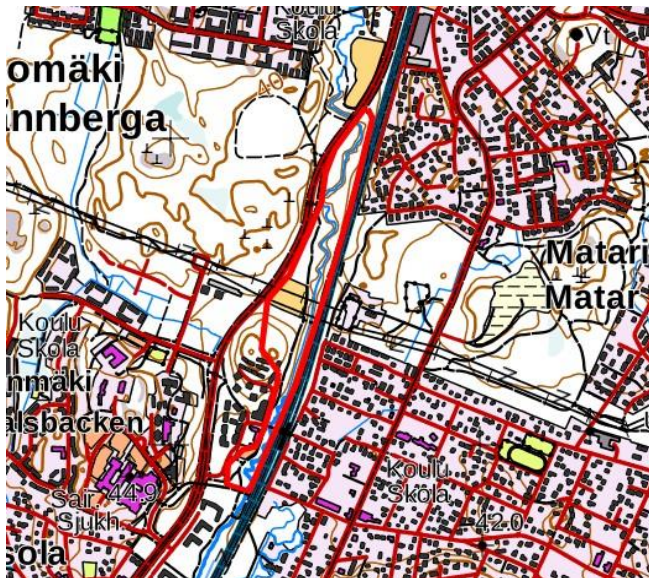

Kartta 16 a-b. Rekolanojan kartoitusalueet Hiekkaharjun Malmipellolta ja Tarhurinpuistosta Koivukylän Ojalehtoon, sekä Asolan Ojalehdesta ja Rekolan Rekolanojanpuistosta (30 ha). © Maanmittauslaitos

Hiekkaharjun Tarhuripuiston – Koivukylän osalehdon osa-alue kartoitettiin 12. ja 22.6., mukana oli Malmipellon itäpuolisko, kartoitusalueen laajuus oli 30 hehtaaria (kartta 16 a-b). Alueen pesimälajisto purokäytävän lehdoissa on monipuolista ja osa-alue on kokonaisuudessaan linnustollisesti huomionarvoinen. Kartoituksessa tavattiin mm. (reviirimäärät sulkeissa): rantasipi (1), käpytikka (1), satakieli (3), laulurastas (1), kultarinta (1), viitakerttunen (1) ja mustapääkerttu (2) ja keltasirkku (1). Malmipellon reunalohkojen niittykuvioilla havaittiin kiuru (1) ja niittykirvinen (2).

Asolan Ojalehton osa-alue kartoitettiin 12. ja 22.6, mukaan otettiin Rekolan Rekolanojan puistosta pääradan länsipuolelle kuuluneet laulajat, kartoitetun alueen kokonaispinta-ala oli 10 hehtaaria. Elinympäristöindikaattoreiden valossa osa-alueen huomionarvoisin kohde oli Rekolanojanpuisto, jossa havaittiin satakieli, kultarinta ja sirittäjä. Koivukylän asemalla puron varren puistoalueella tavattiin 22.6. nokkavarpusemo ruokkimassa vähintään yhtä maastopoikasta.

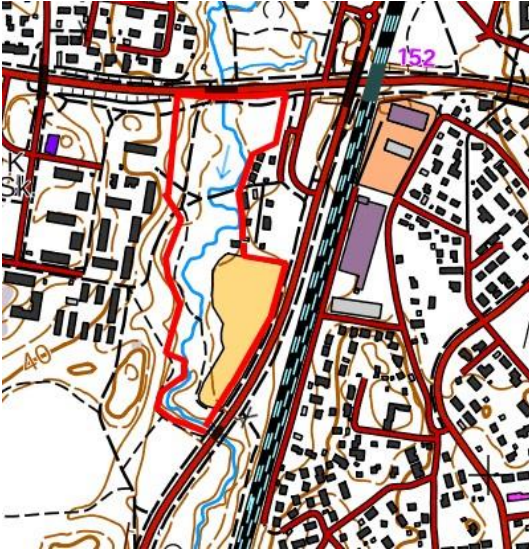
4.3.3. Ulrikanpuisto – Haxberginhaka

Kartta 17. Rekolanojan purokäytävän kartoitusalue Asolan Ulrikanpuistosta Haxberginhakaan (11 ha). © Maanmittauslaitos

Asolan Ulrikanpuistosta Haxberginhakaan ja edelleen Korson kaupunginosan rajalle ulottuva osa-alue kartoitettiin 12. ja 22.6. 11 hehtaarin laajuudelta (kartta 17). Haxberginhakaan niityllä Asolanväylän ja pääradan välissä narisi ruisrääkkä. Puron yläjuoksulla pesi rantasipi. Purokäytävän lehtolaikuilla lauloivat mm. (reviirimäärä sulkeissa): laulurastas (2), kultarinta (1) ja nokkavarpunen (1). Jälkimmäinen esitti metallisesti sirahtelevia säkeitään yläjuoksun rantalehdossa ulkoiluväylän varrella auringon nousun aikaan.

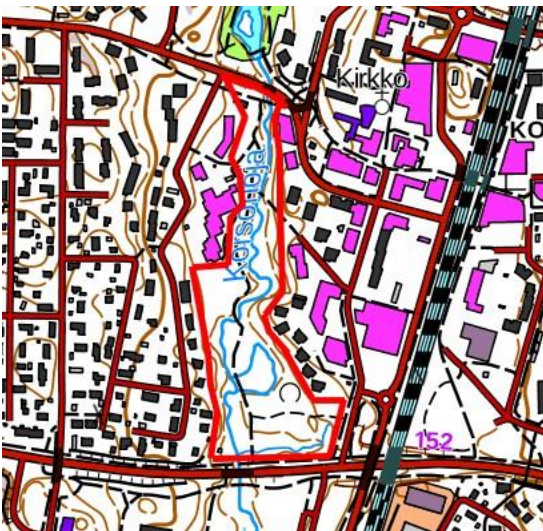
4.3.4. Heikanpuisto, Kulopuisto, Korsonkaanaa

Kartta 18. Rekolanojan purokäytävän Heikanpuiston, Kulopuiston ja Korsonkaanaan kartoitusalue (5.5 ha) © Maanmittauslaitos.

Korson Heikanpuiston, Kulopuiston ja Korsonkaanaan alue kartoitettiin 12.6. ja 22.6. 5.5 hehtaarin laajuudelta (kartta 18). Rehevillä puronvarsilehtolaikuilla tavattiin mm. (reviirimäärä sulkeissa): laulurastas (2), punakylkirastas (1), kultarinta (2), lehtokerttu (5), mustapääkerttu (1), puukiipijä (1) ja tikli (1). Keväällä ennen kartoituksia alueella oli havaittu pyrstötaisia selkeästi reviiriin viitaten: huhtikuun alkupuoliskolla pari ja toukokuun puolivälissä yksi. Mahdollinen poikue oli hyvinkin ehtinyt poistua alueelta kesäkuussa ennen kartoituskäyntejä, pesintä on kuitenkin voinut tapahtua myös lähimetsissä kartoitusalueen ulkopuolella.

4.3.5. Metsopuisto, Metsopuistikko

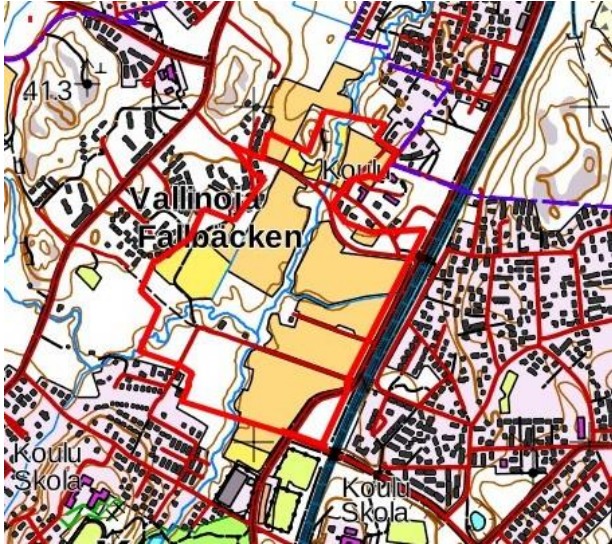

Kartta 19. Rekolanojan purokäytävän Metsopuiston ja Metsopuistikon kartoitusalue (5.7 ha) © Maanmittauslaitos.

Korson Metsopuiston ja Metsopuistikon purokäytävän ympäristöön sijoittuva puistoalue kartoitettiin 12. ja 22.6. 5.7 hehtaarin laajuudelta (kartta 19). Kohteen pesimälinnustoon kuuluivat mm. (reviirimäärä

kaupunkipuistoissa, mikäli löytää suojaa tarjoavia pensaita ja paikoin rehevemmän aluskasvillisuuden laikkuja.

4.3.8. Vallinoja

Kartta 21. Rekolanojan purokäytävän Vallinojan kartoitusalue (48 ha) © Maanmittauslaitos.

Vallinojan alue kartoitettiin 22.6. 48 hehtaarin laajuudelta, kattaen purokäytävän lähialueineen (kartta 21). Tarkimmin tarkastettiin puroon rajautuvat viljelylaakson peltomaat ja niittykohteet metsänlaiteineen. Alueen pohjoisosassa Anttilanpuistossa havaittiin aamun ensi tunteina reviirilaulukauden lopun tyyliin paikalla olostaan vain lyhyesti kuuluttaneet harmaapäätikka ja satakieli. Eteläpuoliskon pelto- ja niittykuvioilla havaittiin kiuru ja niittykirvinen.

Elinympäristökokonaisuuden valossa Vallinojan laakso kuuluu Rekolanojan huomioitaviin lintualueisiin. Puron laiteet ja avomaakuviot tarjoavat otollista elinpiiriä yölaulajista ruisrääkälle, pensassirkkalinnulle, sekä luhta- ja viitakerttusille, ensin mainittu on tavattu alueella 2000- ja 2010-luvuilla yhtä useampana vuotena. Muuttoaikoina vaihtelevien avomaakuvioiden voi arvioida keräävän monilajisesti muuttolevähtäjiä. Etenkin runsaan myyräkannan vuosina viljelymaat tarjoavat ravintoa myös petolinnuille. Alue tarjoaa otollista pesimäympäristöä sarvipöllölle, muuttoaikaan voi odottaa tapaavansa suopöllön, talvikauden 2016/-17 paikalla viihtyi piekana.

Vallinojan alueella Rekolanojan purokäytävän reunavyöhykkeille olisi mahdollista edistää hoitotoimin kasvillisuudeltaan monipuolisten niittykuvioiden kehittymistä, laulajille tärkeitä pienialaisia pensastoja voisi puron varren avomaakuvioilla olla nykytilaa enemmän. Linnustonäkökulmasta myös siemenravintoa tarjoavalle riistapellolle tai ruderaattikuvioilla voisi olla tilausta.

5. Havaintoja muilta kohteilta

5.1. Viljelylaaksot

5.1.1. Hanaböle

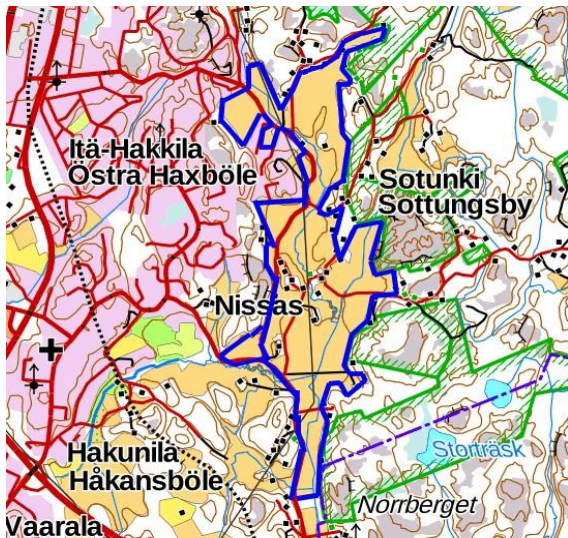
Kartta 22. Hanabölen peltolaakson selvitysalue (120 ha) © Maanmittauslaitos. Keltavästäräkkejä pesi kohteella huomionarvoinen yhdyskunta vuosina 2016-17.

Hanabölen peltoalueille tehtiin kesällä 2017 yksi käynti 16.6. (klo 11.45-13.30), jolloin peltolohkot kierrettiin teitä ja polkuja pitkin, mukaan lukien Keravanjoen itäranta. Lisäksi alueen eteläpuoliskon yölaulajia kuunneltiin alueen länsilaidalta Jokiniemen puolelta Ohratieltä, sekä Karhunrannasta - Satomäenrannasta 31.5.-1.6. ja 22.6. Alueen pesimälinnustoa on selvitetty tarkemmin vuosina 2014 ja -15 (Lindblom 2014-16).

Tuulihaukka pesi kesällä 2017 paikalla edellisvuoden tavoin. Ruisrääkkä narisi 31.5.-1.6. alueen lounaiskulmalla Keravanjoen itärannalla ja 22.6. alueen eteläosan heinäpellon tietämillä. Havainnon voidaan arvioida koskevan todennäköisimmin samaa laulupaikkaa vaihtanutta yksilöä. Töyhtöhyppyä havaittiin 16.6. 48 vanhaa lintua ja useita poikueita. Viljelylaakso on kesäkuukausina myös pesinnässä epäonnistuneiden ja muutolla levähtävien hyppien kerääntymisalue. Suopöllö yllätti 16.6., todennäköisimmin kyseessä oli pesimätön lintu. Viljelylaakso sopii ympäristönä Uudellamaalla satunnaisen pesimälajin elinalueeksi, Vantaan pesimälinnustoon lajin ei kuitenkaan tiedetä kuuluneen vuosikymmeniin. Sarvipöllön nähtiin kantavan saalista ilmeisimmin pesälle 31.5. Hiekkaharjun golfkentällä.

Keltavästäräkkejä havaittiin 22.6. kuusi koirasta reviiireillään Koivistoisen tilan peltolohkoilla. Yhdyskunta on viime vuosikymmeninä huomattavasti taantuneelle lajille huomionarvoinen ja viljelylaakso mahdollisesti Vantaan merkittävin pesimäkohde. Viljelymuodoiltaan vaihtelevat pellot ja jokilaaksoa halkovan Keravanjoen rantaluhta- ja -niittykuviot tarjoavat keltavästäräkille otollista elinpiiriä. Peltolaakson piiristä laji on löytänyt pesimäpaikan myös Hiekkaharjun golfkentän lammilta. Hanabölen laaksossa tavattiin 2016 ja -17 molempina vuosina kahdeksan reviiiriä pitävää keltavästäräkkikoirasta ja useita naaraita. Niittykirvisiä pesii edellisen lajin tavoin alueella huomionarvoisen lukuisasti, vuosina 2015-16 todettiin vähintään 16-18 pesivää paria (Lindblom 2014-16). Satakieli asutti edellisvuosien tavoin peltojen keskellä Keravanjoen rantametsikköä. Luhtakerttusia oli joenrannan niittykuvioilla edellisessä vuosikymmenessä huomattavasti vähemmän. Pikkulepinkäinen kuului alueen pesimälinnustoon, 16.6. havaittiin pari peltoaukean keskivaiheilla joenrannan niittykuvioilla.

5.1.1. Sotunki

Kartta 23. Sotungin viljelylaakson selvitysalue (180 ha) © Maanmittauslaitos. Bisan lammaslaidun tarjoaa tilakeskusten pihapiireissä pesiville pääskyille ruokailualueen.

Sotungin viljelylaakso kierrettiin teitä pitkin pyöräillen kertaalleen 16.6., huomioiden valikoitujen maatalousympäristöjen monimuotoisuutta ilmentävät pesimälintulajit. Linnut olivat lämpimässä kesäaamussa hyvin havaittavissa ja lauloivat aktiivisesti. Ruisrääkkiä kuultiin yksi. Haarapääskyjä oli tilakeskuksilla viisi paria, kolmella reviiirillä koiraat lauloivat pihapiirien tuntumassa sähkölinjoilla, lisäksi kaksi paria liikkui alueella hyönteispyynnissä. Räystäspääskyjä ei havaittu, laji on kuulunut ainakin vuoteen 2015 asti alueen pesimälajistoon. Pensastasku havaittiin yhdellä paikalla. Kivitaskua ei tavattu, vaikka laji on edustanut viljelylaakson vakiintunutta pesimälajistoa. Kolea kevät ja kesä heijastui myös tämän lajin reviiirimääriin. Alueen pesimälajistoon on kuulunut 2010-luvulla myös käenpiika, joka löytää pihapiireistä ja metsikkösaarekkeista otollista elinpiiriä.

Yölaulajista satakielet olivat vaienneet aamun edetessä, viljelylaaksoa halkovan Krapuojan – Myraksenojan purokäytävän lehtipuusaarekkeiden ja rantapensastojen reviiirimäärät kohoavat hyvinä laulajavuosina toiselle kymmenelle. Viitakerttunen lauloi yhden pihapiirin laidalla ja luhtakerttusia luritteli kolme reviiirikoirasta purokäytävien pensastoissa. Viljely-ympäristöissä vähälukuinen ruokokerttunen esitti säriseviä säkeitään Krapuojalla. Pikkulepinkäinen kuuluu viljelylaakson pesimälajistoon, alueella havaittiin myös selvityskesänä pari, jota ei kuitenkaan tavoitettu selvityskäynnillä. Tiklejä havaittiin tilakeskusten piirissä kolmella ja hemppo yhdellä reviiirillä. Nokkavarpunen sirahdelti pihapiirissä alueen länsilaidalla. Peltosirkusta oli tehty yhden päivän havainto muutamia vuorokausia aiemmin, mutta lintua ei löydetty etsinnöistä huolimatta.

Sotungin viljelylaakso tilakeskuksineen ja monine pihapiireineen tarjoaa maatalousympäristöjen linnustolle monimuotoisen pesimäalueen, elinympäristöjä monipuolistaa laaksoa pohjois-eteläsuunnassa halkova purokäytävä. Peltolinnustolle ovat merkittävimpiä rehuviljely- ja kesantolohkot, sekä laidunalueet, huomioitavia ovat myös monet puustosaarekkeet, jotka ovat tärkeitä mm. peltosirkulle, tilakeskuksista löytävät mm. pääskyt pesimäpaikkoja. Krapuojan ja Myraksenojan varsilta löytävät monet laulajat reviiirin. Muuttoaikoina alue kerää monilajisesti avomaaympäristöissä viihtyviä levähtäjiä ja ruokavieraita, mutta havainnointi on ollut tältä osin verraten niukkaa. Talvivieraana on Krapuojalla viihtynyt 2010-luvulla ainakin kahtena kautena koskikara.

5.2. Lammet ja järvet

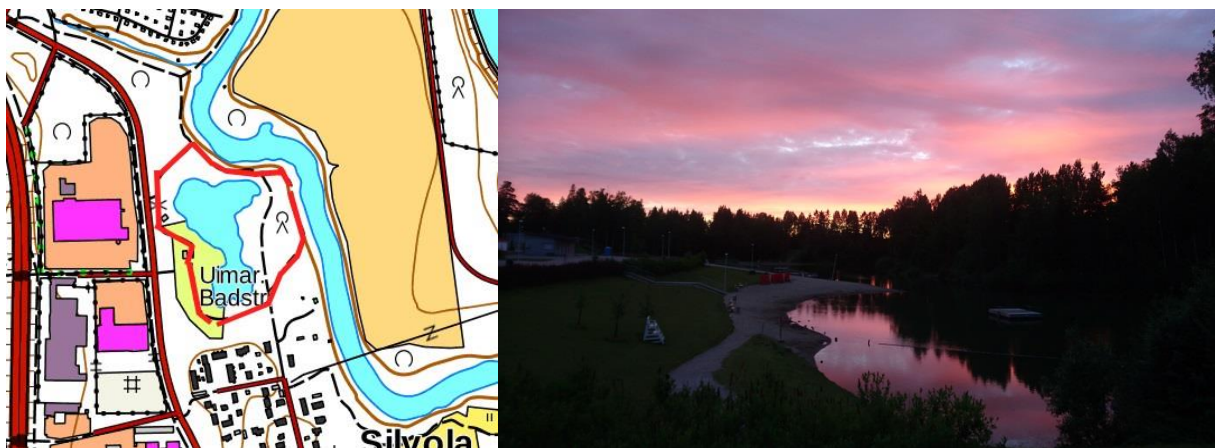
5.2.1. Bisajärvi

Kartta 24. Bisajärven selvitysalue (49 ha) © Maanmittauslaitos. Mustakurkku-uikku on kuuluu järven vakiintuneeseen lajistoon, mutta pesinnät ovat epäonnistuneet monina vuosina. Kuvan emo ja poikanen Joensuun Kontiosuon vedenpuhdistusaltailla vuonna 2008.

Sipoonkorven kansallispuistoon kuuluva Sotungin Bisajärvi kierrettiin polkureittiä 16.6. Järvellä havaittiin mustakurkku-uikkuja pari, jotka uivat pesimättömän oloisina keskellä järveä, pesintä oli todennäköisesti epäonnistunut. Mustakurkku-uikkuja on havaittu kohteella pesimäaikaan vähintään kymmenen vuoden ajan, viimeisin poikuehavainto on vuodelta 2013. Sipoonkorven Vantaan alueella on myös toinen lajin monivuotinen pesimäkohde Gumböle träsk, jolla tavattiin kesällä 2017 kaksi paria, mutta ilman poikueita. Vuoden 2017 osalta huono pesimämenestys selittyy monen muun lajin tavoin pesimäkauden epäedullisilla sääoloilla. Metsälinnuista havaittiin järven kierroksella mm. käki, peukaloinen ja töyhtötiaisia kahdella reviiirillä. Bisajärven eteläpuolen mäkisillä kankailla on surissut monina vuosina kehrääjiä.

5.2.2. Vetokannaksenlampi

Kartta 25. Vetokannaksenlampi (selvitysalue 5 ha) © Maanmittauslaitos. Pesimäkaudella uimalammella ruokailee auringon nousun aikaan haapanoiden, sinisorsien ja telkkien poikueita.

Kaivoksen Vetokannaksen uimalammen ja Vetoniemen ulkoilumetsän linnustoa havainnoitiin vuonna 2017 13.5., 25.5. ja 19.6., sekä yökäynnillä 20.5. Kohdetta on tarkasteltu aiemmin vuosilta 2011-16 Vantaanjokilaakson selvityksen yhteydessä (Lindblom 2013-16). Vuonna 2017 lammen pesimälinnustoon

kuuluivat edellisvuosien tavoin haapana, sinisorsa ja telkkä. Haapanoita havaittiin 13. ja 25.5. pari ja 19.6. kolme paria, telkkiä 25.5. yksi ja 19.6. kaksi naarasta. Vesilintupoikueista havaittiin vain sinisorsapoikue, huomattakoon että kesäkuun lopun ja heinäkuun poikuelaskentoja ei suoritettu. Lammella ennen uimarantakunnostusta pesinyttä mustakurkku-uikkua ei ole havaittu vuoden 2012 jälkeen.

Aiempina vuosina poikueita on havaittu mm. haapanalla 2014 1, 2015 2 ja 2016 3, suurimmassa pesyeessä 10 untuvikkoa. Läheisellä Vantaanjoella on Pitkäkösken vesilintupoikueiden suosima ruokailualue ja pesyeet liikkuvat myös Vetokannaksenlammen ja joen välillä. Lammelle uimarannaksi kunnostusta jäljelle jääneet pienialaiset rantakasvustolaikut ovat poikueille tärkeitä suojapaikkoja. Poikueiden viihtymisestä päätellen on uimalammella kesällä kohtuullinen vesihyönteistarjonta, haapanat myös laiduntavat länsirannan nurmialueella.

Vuonna 2017 lammella pesi edellisvuosien tavoin rantasipi. 13.5. tavattiin edellisvuoden tavoin pikkutyllipari, pesinnän onnistumiseen uimaranta on kuitenkin turhan häirintäherkkä kohde. Selkälökilla oli lammen lähialueilla ilmeisimmin reviiri vuonna 2016, mahdollisesti myös 2014-15. Pesintään viitaten toinen emolinnuista ajoi mm. harmaahaikaran lammelta. Pesäpaikkaa ei selvitetty, mahdollinen kohde on läheisen Silvolaan yritysalueen katoilla, missä on pesinyt viime vuosina kalalokkeja.

Vetoniemen metsälinnustoon ovat kuuluneet vuosina 2013-17 mm. pikkutikka, mustapääherttu, kultarinta, sirittäjä ja nokkavarpunen. Jälkimmäisillä oli vuonna 2016 lammen itäpuolella jokivarteen rajautuvalla metsäkuviolla reviiri ja paikalla havaittiin myös poikue. Toukokuun iltojen äänimaisemassa kuuluu Vantaanjoen rannoilta satakielien laulu. Vetoniemen ympäristön puistoviheralueilla tavataan myös viita- ja luhtakerttusia. Toukokuussa 2016 sirisi pensassirkkalintu uimalammen pohjoispuolella ulkoilureitin varrella pienellä niittyalailla. Hämeenlinnanväylän ja muiden lähteiden liikennemelu kantaa pääosalla Vetoniemen aluetta yötunteina 45-50 dB tasolla, tämä taso mahdollistaa kuitenkin vielä verraten hyvin luonnonäänien kuuntelun.

5.3. Puistoviheralueet

Kartta 26. Hakunila Oripuisto (selvitysalue 5.5 ha). Kartta 27. Vaarala Lähdepuisto (selvitysalue 16.8 ha). © Maanmittauslaitos

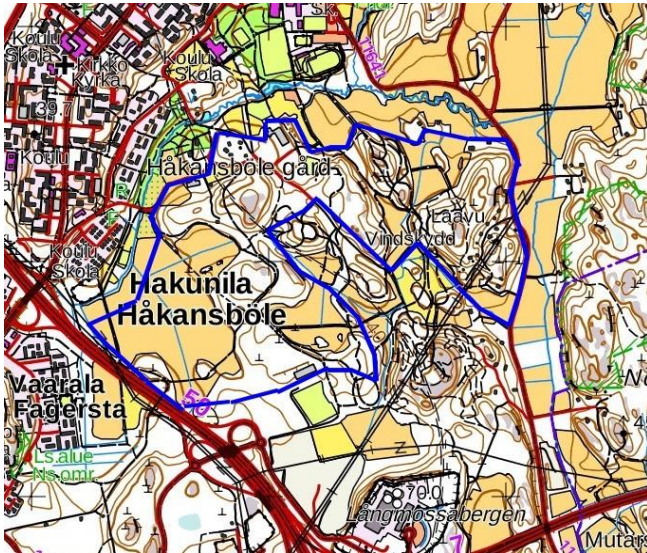
5.3.1. Hakunila Oripuisto

Puistoviheralueella havaittiin 16.6. käynnillä reviirilaulavina mm. satakieli (1), viitakerttunen (2), pensaskerttu (3) ja mustapääkerttu (1). Linnustollisesti huomionarvoisia ovat alueen halki kulkevan voimalinjan pensastoja kasvavat niitty laikut ja puistometsän lehtevät reunakuviot.

5.3.2. Vaarala Lähdepuisto

Puistoviheralueella havaittiin 16.6. käynnillä parhaaseen lintujen aamukuoron aikaan heti auringon nousun jälkeen mm. kultarinta, (1), idänuunilintu (1) ja sirittäjä (1) aluetta kiertävän ulkoilureitin lähituntumassa. Vanhan metsän suosija idänuunilintu oli alueen eteläosassa varttuneita kuusia kasvavalla rinnekuviolla, kultarinta kaakkoisosassa lehtipuukuviolla. Lähdepuiston lounaispuolelle sijoittuvilla metsäkuvioilla havaittiin pesimäkaudella 2017 reviirilintuina pikkutikka ja pikkusieppo. Puiston eteläosan metsät ovat osa Sipoonkorvesta Helsinkiin johtavaa Kuussillan ekologisesti tärkeää viheryhteyttä.

5.4. Ojangan ulkoilualue

Kartta 28. Ojangan ulkoilualueen selvitysalue (120 ha). © Maanmittauslaitos

Ojangan ulkoilualueella tehtiin pyöräilykierros 16.6. Metsälinnustosta havaittiin harmaapäätikka, palokärki ja pikkutikka, tältä lta lauloi kahdella reviirillä ja nokkavarpunen kierteli kahdella eri paikalla. Ruisrääkkä narisi heinäkuun loppupuoliskolla alueen eteläosassa Stenkullassa. Ojangan avomaakuvioiden kirjoma laaja metsäalue on ollut vuosina 2001-14 petolinnuista mm. mehiläis- ja hiirihaukan, sekä varpuspöllön esiintymisalue (Solonen 2015). Talvikausina on Ojangan metsissä tavattu 2000- ja 2010-luvuilla valkoselkä- ja pohjantikkoja, sekä töyhtö- ja hömötiaisia. Vanhan Kormuniityn peltoalueella levähti syksyllä 2017 muuttavia hanhia, metsä- ja tundrahamia muutamia kymmeniä ja valkoposkiahankia tuhannen päälukuun. Peltolaue on kuulunut myös pääkaupunkiseudun valkoposkiahankikannan syyskauden ruokailualueisiin.

Lähteitä

Barkman J. 2010. Matalajärvi-Grundträsk - Vesikasvillisuuden inventointi 2010. Vertailu vuosiin 1961 ja 1997. Järven tilan muutokset. Espoon ympäristökeskus.

Forsman D. (toim.) 1993. Suomen haukat ja kotkat. Kirjayhtymä, Helsinki.

Ilmastokatsaukset huhti-elokuu 2017. www.ilmastokatsaus.fi

Järvinen, A. 1981. Silvolan tekoaltaan merkitys vesilinnuille. *Lintumies* 16(1): 19-24.

Karttapaikka – Maanmittauslaitos. maanmittauslaitos.fi

Kirkkaan ilman kaikuja – Helsingin yliopisto. www.helsinki.fi/~mleskine/kaiku/kaiut.html

Kontkanen, H. & Nevalainen, T. 2002. Petolinnut ja metsätalous. *Siipirikko* 29(2): 1-80.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. Monitoring bird populations in Finland: a manual (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo. Helsinki.

Lindblom, K. 2014-16 - Keravanjoen luontoympäristöinä monimuotoiset viheralueet – linnusto, elinympäristöt ja virkistyskäyttö, julkaisematon raportti 84 s.

Lindblom, K. 2013-16 - Eteläisen Vantaanjokilaakson luontoympäristöinä monimuotoiset viheralueet – pesimälinnustaselvitys 2013, julkaisematon raportti 61 s.

2011-16 - Pohjois-Helsingin linnustollisesti monimuotoiset viheralueet, Keskuspuisto ja Vantaanjokivarso lähialueineen - lintukuoro ulkoilu-kohteiden äänimaisemassa, pesimälinnustaselvitys, julkaisematon raportti 79 s.

Linnaistenmetsän luontoarvot – luontokatsaus. Vantaan kaupungin ympäristökeskus 26.5.2017.

Mikkola-Roos, M. & Niikkonen, T. 2005. Kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon parhaat käytännöt kuudella Life-kohteella Suomessa – Life CO-OP-hankkeen tulokset. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 149.

Pikkujärven ja Kakolanmäen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2014-2024. Vantaan kaupunki, Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö, Ympäristökeskus 2013.

Pöysä, H. & Sorjonen, J. 2000. Recolonization of breeding waterfowl communities by the whooper swan: vacant niches available. – *Ecography* 23: 342-348.

Sään takaa. blogi.foreca.fi

Salo, H. & Palomäki, A. 2006. Espoon Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostussuunnitelma. Jyväskylän yliopisto, Ympäristöntutkimuskeskus, tutkimusraportti 106/2006. Espoon ympäristökeskus, monistesarja 5/2006.

Sammalkorpi, I., Mikkola-Roos, M. & Lammi, E. 2005. Kalaston merkitys linnuille lintuvesissä ja vesiensuojelukosteikoissa. *Linnut-vuosikirja 2004*: 145-149. BirdLife Suomi.

Solonen, T. 2015. Päiväpetolintujen ja pöllöjen esiintyminen Vantaalla vuosina 2001-2014. Luontotutkimus Solonen Oy. Helsinki 2015.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava 567 s.

Yrjölä, R., Aalto, H., Aalto, J. & Kontiokorpi, J. 2005. Siikalahden linnusto vuosina 2002-2004. Metsähallitus Itä-Suomen luontopalvelut.

8. Liite. Kesän 2017 yölaulajareviirit

Satakieli *Luscinia luscinia*

30.5. Askisto Nyby 6684084:377178
19.5. Askisto Pikkujärvi 6684216:377411
19.5. Askisto Pikkujärvi 6684216:377411
19.5. Askisto Pikkujärvi 6684182:377687
19.-30.5. Askisto Pikkujärvi 6684329:377941
30.5. Askisto Pikkujärvi 6684604:378167
30.5. Askisto Pikkujärvi 6684033:377365 19.5. havaittuja siirtyneenä

16.6. Hakkila Hanaböle Keravanjoki 6687435:393680
22.6. Hakkila Kanervannummi 6684999:392846
22.6. Hakkila Kanervannummi 6685227:393114
17.-22.5. Hakkila Maarinkunnas Maarinojanpuisto 6685459:392949
22.5.-22.6. Jokiniemi/Hakkila Kivisilta Keravanjoki 6685951:393114, 6685907:393119
22.6. Hakkila Yvias Keravanjoki 6686702:393327

16.6. Hakunila Kormuniitty 6683615:395711
16.6. Hakunila Kormuniitty 6683701:395950
16.6. Ojanko Kormuniitty 6683455:396190
16.6. Hakunila Kormuniitynreunat 6682924:395185
16.6. Hakunila Oripuisto 6683007:394969

17.-23.5. Helsingin pitäjän kirkonkylä Keravanjoki 6684233:388425
23.5.-1.6. Helsingin pitäjän kirkonkylä Keravanjoki 6684221:388398

17.5. Hiekkaharju Tarhurinpuisto Rekolanoja 6687681:392325
12.6. Hiekkaharju Vanha sahatie 6686397:392035
22.5.-1.6. Hiekkaharjun golfkenttä Rekolanoja 6686997:392924

16.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6682967:376531
16.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683777:377130
16.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683415:377192
16.-19.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683230:376974
16.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683652:376943
19.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683748:377354
19.-30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683916:377366
19.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683807:377425
30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683556:376787
30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683498:376726
30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683605:377256
30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi 6683177:376762
30.5. Espoo Pitkäjärvi Juvanranta 6683227:376460
30.5. Espoo Pitkäjärvi Juvanranta 6683143:376386

10.6. Hämevaara Pöllökallio 6681360:378305

17.5.-1.6. Jokiniemi Karhunranta Keravanjoki 6686656:393255

22.5.-22.6. Jokiniemi/Hakkila Satomäenranta/Hakkilanranta Keravanjoki 6686415:393414, 6686518:393427

23.5.-22.6. Jokiniemi Tikkurilankoski Keravanjoki 6685469:392174

31.5. Jokiniemi Tennispuisto 6686991:392336 paikannus ei tarkka

7.6. Kaivoksela Kaivospuisto 6683724:382144 paikannus ei tarkka

12.6. Koivuhaka Kukonkallio 6687159:389697

12.6. Koivuhaka Koisoranta 6686915:390283

12.6. Koivuhaka Puutarharanta Kylmäoja 6685850:390258

12.6. Koivuhaan arboretum 6687118:389963

22.6. Koivuhaan arboretum 6686938:389783 mahdollisesti sama

22.6. Koivukylä Ojalehto Rekolanoja 6688432:392588

12.-22.6. Koivukylä Ojalehto Rekolanoja 6688305:392473

12.6. Koivukylä Ojalehto Rekolanoja 6688719:392648

22.6. Korso Ankkapuisto 6692656:393982

22.6. Korso Metsopuisto Rekolanoja 6691959:393620

1.6. Kuninkaala Heidehofin puisto 6684256:392393

1.6. Kuninkaala Heidehofin puisto 6684189:392496

1.6. Kuninkaala Markusaksenpuisto 6684837:392107

13.6. Krakanoja Krakanpuisto Krakanoja 6685018:386258

13.6. Krakanoja 6684719:386377

13.6. Krakanoja 6684806:386339

13.6. Krakanoja 6684436:386639

13.6. Krakanoja 6684507:386594

13.-19.6. Krakanoja 6684163:386804

20.5. Martinlaakso Tyttökumpu 6685351:380579

7.6. Martinlaakso Tyttökumpu 6685371:380902

7.6. Martinlaakso Kukinniitty 6684433:382036

7.6. Myllymäki Myllymäenoja 6685210:379863

13.6. Pakkala Backaksen kartano 6684896:38.6621

13.6. Pakkala Tuulensuunpuisto 6685597:385907

7.6. Petikko Isosuo 6685020:379677

7.6. Petikko Varistonoja 6684231:378912

12.6. Rekola Rekolanojanpuisto 6689783:393297

19.6. Simonkylä Simonkallio Kylmäoja 6687202:390459 varotteleva

12.6. Simonkylä Simonkallionpuisto 6687455:390516

22.6. Tammisto Tammistonranta 6682634:387787

23.5.-22.6. Tikkurila Tiedepuisto Keravanjoki 6685124:391551

1.6. Tikkurila Tikkurilankoski 6685209:391759

22.6. Vallinoja Anttilanpuisto 6693824:394233 paikannus ei tarkka

20.5. Vantaanlaakso Viherkumpu 6683796:382511

7.6. Vantaanlaakso Perkiö Koukkuniitty 6684997:382055

23.5.-1.6. Viertola Viertolanranta Keravanjoki 6685265:390341

12.6. Viertola Koisoranta Kylmäoja 6686774:389778

25.5.-19.6. Ylästö Hiilimiilunniitty 6683785:384298

25.5. Ylästö Silvola Vantaanjoki 6683179:383074

25.5. Ylästö Silvola Vantaanjoki 6683175:383236

25.5. Ylästö Silvola Vantaanjoki 6683771:382871

19.6. Ylästö Pitkäkoski 6683660:384887

19.6. Ylästö Ruutinkoski 6684098:386153

19.6. Ylästö Ruutinkoski 6684031:386048

Yht. 84 reviiriä

Viitakerttunen *Acrocephalus dumetorum*

30.5. Askisto Pikkujärvenniitty 6684369:378151

30.5. Askisto Skobbaksenmaa 6684278:377501

16.6. Hakkila Maarinkunnas Keravanjoki 6685712:393013

16.6. Hakunila Oripuisto 6683090:394881

16.6. Hakunila Oripuisto 6683289:394738

12.6. Helsingin pitäjän kirkonkylä Kotiranta 6684967:389733

7.6. Hämeenkylä Helsinginmäenpuisto 6683812:377897

7.6. Hämeenkylä Vihdintien ja Kehä III liittymä 6683972:378512

30.5. Hämeenkylä Pitkäjärvi Hämeenkylä kartano 6683580:377371

1.6. Jokiniemi Keravanjoki 6683826:388298

31.5. Jokiniemi Tennispuisto 6686993:392370 paikannus ei tarkka

19.6. Kaivoksela Silvola 6683145:382931

12.-19.6. Koivuhaka Koisoranta 6686910:390353

12.6. Koivuhaka Tikkurilan keskuspuisto 6686774:389778

12.6. Koivukylä Ojalehto Rekolanoja 6688195:392496

12.6. Korso Ankkapuisto 6692733:393736

22.6. Korso Kalmuri 6692724:394117

1.6. Kuninkaala Markusaksenpuisto 6684914:392026

13.6. Pakkala Backaksen kartano 6684984:386742

13.6. Pakkala Krakanpuisto 6685407:386063

7.6. Petikko Tiilenpolttajankuja 6684435:379007

12.6. Ruskeasannanpuisto 6687186:390322

19.6. Simonkylänpuisto 6688421:390935

19.6. Simonkylänpuisto 6688344:390907

16.6. Sotunki Lingonbacka 6684280:396894

22.6. Tammisto Kirkonkylänranta Keravanjoki 6682830:388014

1.6. Tammisto Kirkonkylänranta 6683068:388041

1.6. Tammisto Kirkonkylänranta 6683826:388298

12.6. Tammisto Kirkonkylän rantapuisto 6683597:388116

12.6. Tammisto Kirkonkylän rantapuisto 6684175:388407

1.-12.6. Tammisto Kirkonkylän rantapuisto 6683847:388301

19.6. Ylästö Hiilimiilunniitty 6683587:384117

19.6. Ylästö Isonmännynpuisto 6684104:384952

19.6. Ylästö Krakanpelto 6685498:386015

19.6. Ylästö Krakanpelto 6685489:386036

13.6. Ylästö Krakanpellon maankaatopaikka 6685099:385886

19.6. Ylästö Pitkähoski 6683553:384199

19.6. Ylästö Silvola 6683338:383321

19.6. Ylästö Syyrakki 6683732:384581

19.6. Ylästö Syyrakki 6683704:384679

Yht. 40 reviiriä

Luhtakerttunen

22.6. Jokiniemi Satomäenranta 6686351:393294

22.6. Hakkila Yvias Keravanjoki 6686706:393234

16.6. Havukoski Hanaböle Keravanjoki 6687523:393544

22.6. Hiekkaharjun golfkenttä Rekolanoja 6687148:392865

22.6. Koivuhaka Tikkurilan keskuspuisto 6686504:389831

13.6. Pakkala Krakanoja 6684685:386608

13.6. Pakkala Krakanoja 6684687:386582

13.6. Pakkala Krakanoja 6684194:386841

13.6. Pakkala Krakanoja 6684455:386650

16.6. Sotunki Kormuniitynoja 6683593:396886

16.6. Sotunki Myraksenoja 6684936:397150

16.6. Sotunki Nygård 6684227:397289

16.6. Sotunki Purorinne Krapuoja 6683191:397122

19.6. Ylästö Krakanpellon maankaatopaikka 6685155:385681

13.6. Ylästö Ruutinkoski 6684222:386547

19.6. Ylästö Syyrakki 6683797:384827

19.6. Ylästö Syyrakki 6683843:384804

Yht. 17 reviiriä

Pensassirkkalintu *Locustella naevia*

30.5.-7.6. Petikko Hermanskärinniitty 6684878:378026

12.6. Ruskeasannanpuisto 6687285:390297

Yht. 2 reviiriä

Viitasirkkalintu *Locustella fluviatilis*

19.6. Ylästö Hiilimiilunniitty 6683911:384192

Yht. 1 reviiri